

155.92

๑ ๒๓๙ ๓

๓. ๓

ผลของการบวชที่ปราศจากองค์การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษา
วิทยาลัยพลศึกษาในจังหวัดภาคกลาง

ปริญญาโท

ของ

อโนชา จังจริง

16 ส.ค. 2535

ห้องสมุดบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้า

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

เมษายน 2529

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

155.92

๑ ๒๓๙ ๓

177135

ประกาศคุณูปการ

การวิจัยเชิงทดลอง "ผลของการบวชชีพราหมณ์ต่อระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในจังหวัดภาคกลาง" นี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ ผศ.ดร. สวนา พรพิพัฒน์กุล รศ.ดร. สำเริง บุญเรืองรัตน์ และอาจารย์สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์ ที่ได้ช่วยเหลือ แนะนำ ให้ขอคิดเห็น และช่วยตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำและเขียนปริญาานิพนธ์นี้ ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณพระมหาจำลอง สิริจันทโธ อาจารย์พิเศษฝ่ายจริยธรรม วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทอง และพระครูวิสุทธิชัยคุณ เจ้าอาวาสวัดมหาทานามอำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง ที่เมตตาให้ความสะดวกทุกด้าน ตลอดจนการทดลองโดยเฉพาะอย่างยิ่งค่านสถานที่ ที่ใช้ในการทดลอง นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณพระครูสถิต เขมคุณ เจ้าคณะอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดนครพนม แม่ชีจันทคามณี จิรัฏฐกา จากหน่วยเผยแผ่พุทธศาสนาธรรมทูตสาย 4 วัดไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง พระโพธิวิธาน เจ้าคณะจังหวัดอ่างทอง คณะสงฆ์จังหวัดอ่างทอง และแม่ชีอรุณแห่งมูลนิธิสถาบันแม่ชีไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

ขอขอบคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทอง ผู้อำนวยการวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ผู้อำนวยการวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสมุทรสาครและผู้อำนวยการวิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพ คณะอาจารย์ตลอดจนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณอาจารย์พิมพ์รัตน์ จุฬมาศข้างกูร ศึกษานิเทศก์เขตการศึกษา 6 อาจารย์เอก เกิดเต็มภูมิ คุณไพเราะ อ่อนเกตุพล ที่ได้ให้ความช่วยเหลือผู้เขียนในค่านสถิติ และคุณทัศนีย์ หองภักดิ์ แห่งสถาบันพฤกษศาสตร์ ประสานมิตร ที่ได้ให้คำแนะนำในการทำปริญาานิพนธ์

ผู้เขียนขอระลึกถึงพระคุณ ครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้เคยถ่ายทอดวิชาความรู้ต่าง ๆ ให้ ซึ่งผู้เขียนได้ใช้เพื่อศึกษาค้นคว้ามาจนทุกวันนี้ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ และผู้มีพระคุณ อีกหลายท่านซึ่งมีจากกล่าวนามในที่นี้ได้หมดที่ได้ให้การสนับสนุน ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยนี้อย่างเต็มที่

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอน้อมระลึกถึงพระคุณของพ่อแม่และขอบคุณน้อง ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจ ตลอดจนสนับสนุนกำลังใจทรัพย์แก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

อโนชา จังจริง

เมษายน 2529

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	<p>บทนำ 1</p> <p> ภูมิหลัง 1</p> <p> ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า 10</p> <p> ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า 10</p> <p> ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า 10</p> <p> นิยามศัพท์เฉพาะ 11</p>
2	<p>เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 23</p> <p> พัฒนาการทางจริยธรรม 23</p> <p> ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม 25</p> <p> ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์ 26</p> <p> ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก 27</p> <p> เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม 30</p> <p> การยกระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม 30</p> <p> จริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดู 37</p> <p> จริยธรรมกับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ปกครอง 40</p> <p> จริยธรรมกับระดับอายุ 44</p> <p> จริยธรรมกับเพศ 46</p> <p> สมมติฐานการวิจัย 48</p>
3	<p>วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า 49</p> <p> การออกแบบการวิจัย 49</p>

ประชากร	50
กลุ่มตัวอย่าง	50
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	53
การสร้างเครื่องมือและลักษณะของเครื่องมือ	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	61
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	62
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	66
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย	67
5 บทขอ สรุปผล อภิปรายผลและขอเสนอแนะ	77
บทขอ	77
ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้	77
วิธีดำเนินการวิจัย	77
การดำเนินการศึกษาครั้งนี้	78
การวิเคราะห์ข้อมูล	78
สรุปผลการศึกษาครั้งนี้	79
อภิปรายผลการวิจัย	81
ขอเสนอแนะ	96
ขอเสนอทางการวิจัย	97
บรรณานุกรม	98
ภาคผนวก	106

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนนักศึกษาหญิงในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู และระดับฐานะทาง เศรษฐกิจของครอบครัว	52
2	แสดงจำนวนนักศึกษาหญิงจำแนกตามสถานศึกษา ในปีการศึกษา 2527	52
3	เปรียบเทียบระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนสอบและสอบหลังสอบของนักศึกษาที่บวชชีพรานหมณ์	67
4	เปรียบเทียบระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนสอบและสอบหลังสอบพรานหมณ์ของนักศึกษากลุ่มที่บวชชีพรานหมณ์กับกลุ่มที่ไม่ได้บวชชีพรานหมณ์	69
5	แสดงจำนวนผู้ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นต่าง ๆ ก่อนและหลังการทดลองบวชชีพรานหมณ์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	70
6	แสดงระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนสอบและหลังสอบบวชชีพรานหมณ์ของนักศึกษากลุ่มบวชชีพรานหมณ์ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน	72
7	แสดงระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนสอบและหลังสอบบวชชีพรานหมณ์ของนักศึกษากลุ่มบวชชีพรานหมณ์ที่มีระดับฐานะทาง เศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน	73
8	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอันดับที่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนสอบบวชชีพรานหมณ์ของกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน	74
9	เปรียบเทียบระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนสอบและหลังสอบบวชชีพรานหมณ์ของกลุ่มทดลองที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน	75
10	เปรียบเทียบระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนสอบและสอบหลังสอบบวชชีพรานหมณ์ของกลุ่มทดลองที่มีระดับฐานะทาง เศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน	76

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนและหลัง
การทดลองบวชชีพราหมณ์ของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม .. 68

บทที่ ๑

บทนำ

ภูมิหลัง

เยาวชนเป็นทรัพยากรอันสำคัญยิ่งของประเทศชาติ อนาคตของชาติขึ้นอยู่กับอนาคตของเยาวชนในปัจจุบัน ถ้าเยาวชนในปัจจุบันเป็นคนฉลาดรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล มีศีลธรรม จริยธรรมดี ผู้ใหญ่ในอนาคตก็จะเป็นผู้ใหญ่ที่ฉลาดมีศีลธรรม จริยธรรมดีด้วย เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปแล้วว่าในการพัฒนาประเทศนั้น องค์ประกอบสำคัญในการดำเนินการให้ได้ผลอยู่ที่การพัฒนาบุคคลเป็นสำคัญ ถ้าบุคคลในชาติฉลาด แข็งแรง มีจริยธรรมดีก็จะสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และพัฒนาประเทศชาติให้เจริญขึ้นได้ในทุก ๆ ด้าน ดังที่ สาโรช บัวศรี (สาโรช บัวศรี 2514 : 255 - 256) มีความเห็นว่า การใช้สติปัญญาหรือการใช้ความคิดหาเหตุผลในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เป็นหลักสำคัญประการหนึ่งของแนวทางดำเนินชีวิตในระบบประชาธิปไตย

สังคมไทยในปัจจุบันมีการปกครองในระบบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและอยู่ในระหว่างการพัฒนาประเทศ โดยมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจทุกแขนง ทั้งทางด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมให้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลให้สังคมไทยเปลี่ยนจากแบบสังคมปิดที่เป็นสังคมเกษตรกรรมหรือสังคมประเพณีนิยมที่มีสายสัมพันธ์ทางจิตใจกันดี มีความอบอุ่นให้ความช่วยเหลือพึ่งพิงกันแบบเครือญาติกำลังเปลี่ยนไปเป็นสังคมเปิดที่เป็นสังคมนิยมวัตถุ นิยมเงินทองมากกว่าให้คุณค่าแก่คุณธรรมทางจิตใจในการศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาเฉพาะเศรษฐกิจนั้น จะทำให้ขาดคุณภาพของความเป็นคนที่แท้จริง คือ เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไปเป็นสังคมธุรกิจ สังคมอุตสาหกรรมซึ่งเป็นด้านวัตถุนิยมมากกว่าด้านจิตใจ วิชาที่เรียนก็มักจะเลือกเรียนวิชาที่ก่อให้เกิดผลทางวัตถุมากกว่าจะเลือกเรียนวิชาที่ก่อให้เกิดผลทางความคิด ความงาม และความยุติธรรมในทางจิตใจหรือความสุขสงบภายในตัวคน หากเป็นเช่นนั้นคนก็จะกลายเป็นวัตถุที่ไร้มนุษยธรรม ศีลธรรม จริยธรรม ผลตามมาก็คือสังคมมีแต่ความยุ่งยากวุ่นวาย (พจน์ สะเพียรชัย

2516 : 71 - 77) ดังที่ นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ 2514 : 4) ที่ให้เห็นว่า สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งของความสับสนวุ่นวายในสังคมปัจจุบันก็คือ ปัญหาความเจริญงอกงามอย่างรวดเร็วของคุณค่าแบบวัตถุนิยมมีผลทำให้คุณค่าแบบธรรมนิยมลดลงในมวลประชาชน ดังนั้น การพัฒนาทางจิตใจจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ควรนำมาพิจารณา คือ คนรุ่นใหม่ควร เป็นทั้งผู้ที่มีความรู้จักใช้ เหตุผลและมีคุณธรรม (พุทธทาสภิกขุ 2517 : 41 - 42) พุทธทาสภิกขุให้ความเห็นว่า การมีเหตุผลที่ดี และมีจริยธรรมที่สูงส่ง เป็นคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เหตุผลช่วยให้บุคคลพบความจริงแห่งการดำรงชีวิต และจริยธรรมช่วยให้บุคคล เป็นมนุษย์ที่มีจิตใจสูงส่ง (ละออ การุณยวนิช 2520 : 119 - 120) ละออ การุณยวนิช กล่าววว่า การปรับปรุงจริยศึกษาเป็นการพัฒนาหัวใจของการศึกษา เพราะจิตใจเป็นต้นเค้าของสิ่งทั้งปวง

ในปัจจุบันสิ่งที่ยากในการอบรมสั่งสอนจริยธรรมก็คือ การที่ไม่สามารถจะรับเนื้อหาโดยตรงจากแหล่งที่นำมาใช้แล้วใช้ได้ทันที ไม่เหมือนวิชาคณิตศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ ซึ่งเราเริ่มจากการที่เด็กไม่รู้เรื่องนั้น ๆ มาก่อน แล้วเราให้เรียนจากเนื้อหาได้ แต่ทางด้านจริยธรรมนั้นมีบางส่วนที่เป็นการปลูกฝังและมีหลายส่วนที่เป็น การซ่อมแซมหรือรื้อถอนของเก่าเพื่อใส่ของใหม่เข้าไปแทน เพราะคุณธรรมต่าง ๆ นั้น เป็นของที่ได้ปลูกฝังหรือลงรากฐานมาแล้ว ฉะนั้นการอบรมสั่งสอนจริยธรรมจึง เป็นสิ่งที่ยากแก่การดำเนินการ จะพึงความรู้จากผลงานจากต่างประเทศทั้งหมดเหมือน วิชาอื่นไม่ได้ จะต้องมี การค้นให้พบธรรมชาติของเด็กไทย เพื่อจะได้รักษาลักษณะที่ดี เอาไว้เสริมแต่งให้มั่นคงและรื้อถอนสิ่งที่ไม่ดีออกเพื่อปลูกฝังสิ่งที่ดีเข้าไปแทน เมื่อรู้ ธรรมชาติของเด็ก โดยเฉพาะธรรมชาติของการพัฒนาทางจิตใจ ไม่ว่าบิดามารดา หรือครูอาจารย์หรือพระสงฆ์ย่อมจะปลูกฝังและส่งเสริมจริยธรรมแก่เด็กได้อย่างมี ประสิทธิภาพ เพราะจะช่วยเป็นแนวให้รู้จักเลือกใช้ชีวิตอบรมสั่งสอน เลือกเนื้อหาที่จะ สั่งสอนหรือจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับจริยธรรม ระดับสติปัญญาและลักษณะทาง อารมณ์ของผู้รับการอบรม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันปัจจนิก 2521 : 12 - 19)

มนุษย์ไม่ว่าในยุคใดสมัยใดจะต้องมีสิ่งบังคับหรือมีเส้นบรรทัดให้เป็นแนวทางในการกระทำ ให้พูด ให้คิด แม้แต่ในวงการศาสนา เช่น ในวงการของพระสงฆ์ของศาสนาพุทธ พระสงฆ์หรือนักบวชในศาสนานี้ยังมีวินัยบังคับให้โกนหัว โกนเครา โกนหนวด ให้บริโภคาหารภายในเช้าวันเพียงสองมื้อ ห้ามมีภรรยา ห้ามมีสุขุมกับสตรีเพศ ฯลฯ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2522 : 24) ในสังคมไทยนั้นการอบรมบ่มนิสัยและการปลูกฝังคุณธรรมเป็นสิ่งจำเป็นควบคู่ไปกับการให้การศึกษาตั้งแต่สมัยโบราณ วัดได้รับการยกย่องว่าเป็นศูนย์กลางของการศึกษาทางวิชาการควบคู่กับจริยธรรมเสมอมา สมัยก่อนผู้ชายทุกคนต้องบวช ซึ่งหมายความว่าลูกผู้ชายทุกคนจะต้องผ่านการศึกษากันพระธรรมวินัย จะต้องได้รับการปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรมอันดีงามก่อน จึงจะได้ชื่อว่าเป็นคนที่สมบูรณ์และพร้อมที่จะเป็นผู้นำที่ดีของครอบครัว

ปัจจุบันประเพณีของผู้บวชศาสนาพุทธได้เปิดโอกาสให้ชาวบ้าน โดยเฉพาะเพศชายมีโอกาสเข้ารับการอบรมทางพุทธศาสนา โดยการบวชเป็นสามเณรและพระภิกษุในช่วงเวลาที่แตกต่างกันตามสะดวก การบวชเรียนนั้นในวัฒนธรรมไทยถือว่าเป็นการเตรียมบุคคลให้พร้อมที่จะเป็นผู้นำที่สามารถรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ครอบครัวและประเทศชาติ ผู้ที่ผ่านการบวชเรียนมาแล้ว ถือว่าจะเป็นผู้ที่มีความเปลี่ยนแปลงทางจิตลักษณะและพฤติกรรมไปในทางที่ลดความเห็นแก่ตัวลง และเพิ่มความเห็นแก่พวกพ้องเห็นแก่ส่วนรวม เห็นแก่มนุษยชาติ นอกจากนั้นผู้ที่ผ่านการบวชเรียนแล้วยังควร เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องในรสพระธรรมหรือพุทธปรัชญามากกว่าผู้ที่ไม่มีโอกาสใกล้ชิดกับศาสนาอีกด้วย จึงถือว่าเป็น "คนสุก" ได้ที่แล้ว

สำหรับเพศหญิงนั้น ไม่มีการกำหนดให้บวชอย่างเพศชาย เพียงแต่มีการบวชชีซึ่งไม่มีพิธีอันเป็นหลักทางพระธรรมวินัย แต่มีธรรมเนียมที่ถือกันและรับปฏิบัติกันมา โดยแม่ชีในประเทศไทยได้แบ่งออกเป็นหลายคณะด้วยกันคือ

1. พวกนุ่งหมี่สีกลัก โกงมม โกงคิ้ว สมทานศีล 10 ซึ่งเป็นศีลของสามเณรพวกนี้เอาแบบอย่างมาจากแม่ชีพม่า พวกนี้เรียกว่า "ศีลจาวีณี"

2. พวกที่นุ่งหมี่เหลือง โกงนม โกงคั่ว สมทานศีล 8 ก็มี และศีล 10 ก็มี พวกนี้เรียกตนเองว่า "สงฆ์"

3. พวกที่นุ่งขาว หมี่ขาว ไม่โกงนม ไม่โกงคั่ว สมทานศีล 8 เรียกว่า "ชีพรามณ์" ตามอย่างพราหมณ์ผู้นิยมนุ่งขาวหมี่ขาว นับถือพระพุทธศาสนา ปฏิญาณตนแต่ไม่ได้โกงนมโกงคั่ว ผู้ที่บวชแบบนี้ส่วนมากเป็นผู้ที่บวชชั่วคราว

4. พวกที่นุ่งขาว หมี่ขาว โกงนม โกงคั่ว สมทานศีล 8 เป็นนิจศีล ในปัจจุบันแม่ชีสองประเภทแรกนั้นเกือบไม่มีแล้ว จากการวิจัยของ แนน้อย ปัญจพรรค และนิรมล พงศาธร (แนน้อย ปัญจพรรค และนิรมล พงศาธร 2523 : 9) พบว่า มีแม่ชีแบบ "ศีลจารีณี" เพียงรูปเดียวอยู่ที่วัดชนะสงคราม บางลำภู กรุงเทพมหานคร สำหรับแม่ชีประเภทที่สามยังคงมีอยู่ แต่เป็นพวกที่บวชเพียงชั่วคราว เพียงไม่ถึงเดือนแล้วแต่เหตุผลส่วนตัว ซึ่งส่วนใหญ่ที่พบมักเป็นการบวชแก้บนสะเดาะห์เคราะห์ ส่วนแม่ชีประเภทที่สี่ที่พบเห็นกันอยู่ทั่วไปในขณะนี้คือนุ่งขาว หมี่ขาว โกงนม โกงคั่ว ถือศีลแปดหรืออุโบสถศีล และจะใช้เวลาในการบวชนานตลอดชีวิตหรือจะบวชเพียงเจ็ดวัน สามวัน หรือแม่แต่เพียงวันเดียวก็นับว่าเป็นการบวชที่เหมือนกัน (สารานุกรมฉบับหลวง หน้า 1248) อย่างเช่น แม่ชีประชุมพร จักนุรักษ์ อายุ 72 ปี ที่บวชที่วัดเขาวัง จังหวัดราชบุรี มาเป็นเวลานาน 30 ปี โดยมีความเชื่อในเรื่องการบวชที่ว่า ช่วยให้ชีวิตอยู่เย็นเป็นสุข เป็นทางนำไปสู่ความสำเร็จมรรคผลนิพพานได้โดยเร็ว (กิ่งแก้ว อัครดากร และนิพนธ์ เทียมพิพามัญกร 2526 : 1 - 9)

เนื่องจากการบวชที่สี่ที่คงมีการโกงนมโกงคั่ว นุ่งขาวหมี่ขาว และถือศีลแปดหรืออุโบสถศีลอย่างที่สตรีสมัยก่อนได้ประพฤติกฎปฏิบัติกันมานั้นไม่สะดวกและเหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมของหญิงไทยในปัจจุบัน สตรีไทยจึงหันมานิยม "บวชชีพราหมณ์" แทน หรือเรียกกันในชื่ออื่น ๆ ว่า เนกขัมมนารีบ้างหรือธรรมจารีณีบ้าง หรือ ฯลฯ ก็ตาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเมื่อเลิกจากสมณเพศของชีพราหมณ์แล้วก็สะดวกต่อการออกไปประกอบภาระกิจของตนได้ตามปกติไม่ต้องรอให้ผมขึ้นยาวเป็นเวลานานหลายวัน การบวชชีพราหมณ์ได้แพร่หลายทั่วไปในกลุ่มประชาชน นักเรียนและนักศึกษา คงจะพบเห็นได้จากสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน ดังนี้

"ขอเชิญบวชเนกขัมมะนารี เนกขัมมะบุรุษ ชี และขอนิมนัตถ์อยู่ปริวาสกรรม ณ วัดเขาพระบาทน้อย (ถ้าพระนารายณ์ ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย วันที่ 10 - 19 กุมภาพันธ์ นี้" (เทพขุ ทับทอง คอลัมน์สายธารแห่งศรัทธา หน้า 11 น.ส.พ.ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2527)

"ขอเชิญเข้าอยู่ปริวาสกรรมบวชชีพราหมณ์ ณ วัดหนองทะเล (หลังค่ายจักรพงษ์) ต.คงขี้เหล็ก อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี วันที่ 2 - 11 มี.ค. 27 ขึ้น 1 - 10 ค่ำ เดือน 4 พระอาจารย์นิกร ชนมฺวาทีจะแสดงพระธรรมเทศนาให้แก่ญาติโยมที่เข้าพิธี" (เทพขุ ทับทอง คอลัมน์สายธารแห่งศรัทธา หน้า 11 น.ส.พ.ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2527)

"ขอเชิญร่วมการกุศลทำบุญบวชสิทธิวัตร (บวชชีพราหมณ์)...ณ วัดพิบูลเงิน อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี วันที่ 10 - 14 พ.ค. ..." (เทพขุ ทับทอง คอลัมน์สายธารแห่งศรัทธา หน้า 11 น.ส.พ.ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2527)

"ขอเชิญร่วมบวชเนกขัมมะบารมี ในวันเข้าพรรษา ตั้งแต่วันที่ 11 - 15 ก.ค. ...ณ วัดสันป่าตอง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่ ... ศิครอที่ จ.ส.อ.บุญเลิศ เข้มกลัด กรมยุทธโยธาทหารบก สามแยกเกษตร บางเขน กรุงเทพฯ โทร. 5791422 ต่อ 243" (เทพขุ ทับทอง คอลัมน์สายธารแห่งศรัทธา หน้า 11 น.ส.พ.ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 6 ก.ค. 2527)

"ขอเชิญร่วมการกุศลเนกขัมมะปฏิบัติ (บวชชีพราหมณ์" ณ วัดไร่ ต.ศาลเจ้าโรงทอง อ.วิเศษชัยชาญ จ.อ่างทอง วันที่ 18 ส.ค. ผู้ที่จะบวชติดต่อกันที่เจ้าอาวาส วัดไร่..." (เทพขุ ทับทอง คอลัมน์สายธารแห่งศรัทธา หน้า 11 น.ส.พ.ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2527)

"ขอเชิญร่วมการกุศลทำบุญพิธีสวดคักชี บวชชี (ไม่โกนผม) หมิ่นคนที่วัคกรรมมงคล บางจาก สุขุมวิท 101 พระโขนง กรุงเทพฯ วันที่ 11 - 14 ม.ค. 2528 ผู้ที่จะบวชติดต่อกันที่ โทร. 3113903, 3111387" (เทพขุ ทับทอง คอลัมน์สายธารแห่งศรัทธา หน้า 11 น.ส.พ.ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2527)

"ศูนย์วิปัสสนาเคลื่อนที่แห่งประเทศไทย วัดสุวรรณประสิทธิ์ คลองกุ่ม บางกะปิ กรุงเทพฯ ขอเชิญบวชชีพราหมณ์เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธ.ค.27 ดิศค่อไค้ที่พระอาจารย์บุญเลิศ เหมโก โทร. 3772534..." (เทพชู ทั้บทอง คอด้ม้น้ส่ายซารแห่งศรัทธา หน้า 11 น.ส.พ.ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2527)

"ขอเชิญเที่ยวงานแสงบุญปีคของพระพุทชบาท เททองหลอพระพุทชรินราช... บวชชีพราหมณ์และพุทชภาภิเศกวัคคุดมุงคค ฃ วัคพระพุทชบาทเชาตุกซ้าง ค.ท่าไม้รวก อ.ท่ายาง อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี วันที่ 1 - 5 ก.พ. 28..." (เทพชู ทั้บทอง คอด้ม้น้ส่ายซารแห่งศรัทธา น.ส.พ.ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2528)

"ขอนิมนต์อยู่ปริวาสกรรมและขอเชิญบวชชีพราหมณ์ ไม่จำกัดจำนวนทุกเพศ ทุกวัย ฃ วัคสฎางค์ ค.ท่าเจ้าสนุก อ.ท่าเรือ จ.พระนครศรีอยุธยา วันที่ 27 ม.ค. - 5 ก.พ. 28 ..." (เทพชู ทั้บทอง คอด้ม้น้ส่ายซารแห่งศรัทธา หน้า 11 น.ส.พ.ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2528)

"ขอเชิญบวชชีพราหมณ์ ทุกเพศ ทุกวัย และขอนิมนต์อยู่ปริวาส ฃ วัคบ้านประจำ ค.บ้านประจำ อ.คง จ.นครราชสีมา วันที่ 29 ม.ค. 28 - 9 ก.พ. 28 ดิศค่อไค้ที่พระเทียม จิตโสภโณ" (เทพชู ทั้บทอง คอด้ม้น้ส่ายซารแห่งศรัทธา หน้า 11 น.ส.พ.ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2528)

และจากจำนวนสถิติของผู้ที่บวชชีพราหมณ์ที่วัดคันสน อำเภอมือง จังหวัดอ่างทอง ซึ่งเป็นวัดที่จัดให้มีการบวชเนกขัมมะนารี (บวชชีพราหมณ์) ขึ้นทุกปี โดยจัดให้มีการบวชชีพราหมณ์เป็นระยะเวลา 7 วัน พบว่า จำนวนผู้บวชชีพราหมณ์ในแต่ละปีเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด แสดงให้เห็นถึงความนิยมของผู้บวชที่เคยบวชมาแล้วและกลับมาบวชซ้ำอีกหรือชักชวนญาติพี่น้องเพื่อนฝูงมาร่วมบวชอีกด้วย ดังสถิติดังนี้ (พระครูอนุศาสน์โสภณ เจ้าอาวาสวัดคันสน , 2528)

ปี พ.ศ. 2518	มีจำนวนผู้บวชชีพราหมณ์	300 คน
ปี พ.ศ. 2519	มีจำนวนผู้บวชชีพราหมณ์	600 คน

ปี พ.ศ. 2520	มีจำนวนผู้บวชชีพราหมณ์	900 คน
ปี พ.ศ. 2521	มีจำนวนผู้บวชชีพราหมณ์	950 คน
ปี พ.ศ. 2522	มีจำนวนผู้บวชชีพราหมณ์	1,000 คน
ปี พ.ศ. 2523	มีจำนวนผู้บวชชีพราหมณ์	2,000 คน
ปี พ.ศ. 2524	มีจำนวนผู้บวชชีพราหมณ์	2,000 คน
ปี พ.ศ. 2525	มีจำนวนผู้บวชชีพราหมณ์	2,500 คน
ปี พ.ศ. 2526	มีจำนวนผู้บวชชีพราหมณ์	3,800 คน
ปี พ.ศ. 2527	มีจำนวนผู้บวชชีพราหมณ์	3,000 คน

นอกจากนี้ในกลุ่มนักเรียน นักศึกษาก็นิยมบวชชีพราหมณ์กันในระหว่าง
ปิดภาคเรียนภาคฤดูร้อน เพื่อประโยชน์ในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการ
ศึกษาหาความรู้ทางธรรม สร้างประสบการณ์ชีวิตที่ดีให้แก่ตนเอง เช่นที่ชายได้รับเมื่อ
บวชเณรหรือบวชพระ ทั้งที่วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทอง ใต้จัดโครงการบรรพชา
อุปสมบทและบวชชีพราหมณ์ให้แก่ นักเรียน นักศึกษาและเยาวชนเป็นประจำทุกปี โดย
เริ่มการจัดให้มีการบวชชีพราหมณ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 เป็นต้นมา และในปี พ.ศ.
2527 โครงการนี้ก็ยังมีนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรีมาเข้าร่วมโครงการ
ด้วย และในจำนวนผู้ที่บวชพระ เณรและบวชชีพราหมณ์ทั้งหมด 287 คน มีผู้ที่
บวชชีพราหมณ์ 67 คน โดยทำการบวชเป็นระยะเวลา 15 วัน ที่วัดมหานาม ตำบล
ไชยภูมิ อำเภอลำลูกกา จังหวัดอ่างทอง ผู้ที่บวชชีพราหมณ์เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่
ในระดับ ป.กศ.สูง ปีที่ 1 ของวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดอ่างทองและวิทยาลัยพลศึกษา
จังหวัดสุพรรณบุรี มีอายุระหว่าง 18 - 21 ปี และไม่เคยบวชชีหรือบวชชีพราหมณ์
มาก่อน ผู้บวชชีพราหมณ์มีการประพฤติปฏิบัติธรรมเป็นกิจวัตรตลอดการบวช 15 วัน
ดังนี้

1. นุ่งขาวห่มขาว ไม่โกนผม ไม่โกนคิ้ว มีการถือศีลแปด เช่นเดียวกับชี
และใช้ชีวิตประจำวันด้วยการพักอาศัยหลับนอนในกลดซึ่งอยู่ในบริเวณวัดที่บวช และมีการ
ปฏิบัติกิจวัตรตลอดการบวชในแต่ละวัน ดังนี้

เวลา 04.00 น.	ตื่นนอน จัดระเบียบที่พักรื้อให้เรียบร้อย (ที่พักรื้อคือกลดของตนเอง ซึ่งอยู่ใน บริ เวณลานโพธิ์ของวัดที่บวช)
เวลา 04.30 น.	ประชุมสวดมนต์ทำวัตรเช้า
เวลา 05.30 น.	ออกบิณฑบาต
เวลา 07.30 น.	รับประทานอาหารเช้า
เวลา 09.00 - 10.30 น.	รับการศึกษาอบรมธรรมะจากพระเถระ ผู้ใหญ่และแม่ชีอาวโส
เวลา 10.30 - 11.00 น.	ปฏิบัติกัมมัฏฐาน
เวลา 11.00 น.	อาหารเพล
เวลา 12.00 - 13.00 น.	พัก (ปฏิบัติกิจส่วนตัว)
เวลา 13.00 - 15.00 น.	รับการศึกษาอบรมธรรมะและซักถาม ปัญหาธรรม
เวลา 15.00 - 16.00 น.	ฝึกสมาธิ
เวลา 16.00 - 16.30 น.	พัก รับประทานอาหาร (น้ำผลไม้)
เวลา 16.30 - 18.00 น.	ปฏิบัติกิจส่วนตัว
เวลา 18.00 - 19.00 น.	ประชุมสวดมนต์ทำวัตรเย็น
เวลา 19.00 - 21.00 น.	ปฏิบัติกัมมัฏฐาน
เวลา 22.00 น.	จำวัด (เข้านอน)

และจากการประเมินผลโครงการบรรพชาอุปสมบทและบวชชีพราหมณ์ของนักศึกษาวิทยาลัย
พลศึกษาอ่างทองและสุพรรณบุรี ซึ่งใช้แบบสอบถามถามผู้เข้าร่วมโครงการดังกล่าวนี้
ในวันที่ 16 อันเป็นวันที่นักศึกษาผู้บวชพระ บวชเณรและบวชชีพราหมณ์ลาสิกจากสมณเพศ
และในจำนวน 206 คน หรือร้อยละ 77.77 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด พบว่า มี
ความกตัญญูเห็นดังนี้

ความคิดเห็นของผู้บวชพระ บวชเณรและบวชชีพราหมณ์เกี่ยวกับประโยชน์ของการจัดให้มีการบวชพระ บวชเณร บวชชีพราหมณ์ คือ

มีประโยชน์มากที่สุด	33.01%
มีประโยชน์มาก	44.17%
มีประโยชน์น้อย	19.42%
มีประโยชน์น้อยที่สุด	3.40%

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาอบรมธรรมะของผู้บวชพระ บวชเณร และบวชชีพราหมณ์ คือ

เห็นว่าได้รับความรู้มากที่สุด	10.68%
เห็นว่าได้รับประโยชน์มาก	54.18%
เห็นว่าได้รับความรู้น้อย	18.93%
เห็นว่าได้รับความรู้น้อยที่สุด	5.34%

ความคิดเห็นเกี่ยวกับควรจัดให้มีการบวชพระ บวชเณรและบวชชีพราหมณ์ต่อไปในภาคฤดูร้อนในปีการศึกษาต่อไปอีกหรือไม่

ควรจัดให้มีมากที่สุด	52.43%
ควรจัดให้มีมาก	33.50%
ควรจัดให้มีน้อย	10.19%
ควรจัดให้มีน้อยที่สุด	3.88%

อย่างไรก็ตามยังไม่มีผู้ใดได้ศึกษาถึงผลของการบวชชีพราหมณ์ไว้เป็นหลักฐานแน่ชัดว่า ได้ผลในการเพิ่มคุณภาพชีวิตแก่หญิงไทยจริงหรือไม่ จึงเห็นเป็นความจำเป็นที่จะศึกษาว่า ผลของการบวชชีพราหมณ์มีผลต่อการเพิ่มคุณภาพชีวิตให้แก่หญิงไทยในด้านการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของหญิงวัยรุ่นหรือไม่เพียงใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษานผลของการบวชชีพราหมณ์ในเวลา 15 วันของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในจังหวัดภาคกลางว่า จะทำให้ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาเหล่านี้สูงขึ้นหรือไม่อย่างไร
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับของการตัดสินใจให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในจังหวัดภาคกลางที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันและผู้ปกครองที่มีฐานะเศรษฐกิจแตกต่างกัน ทั้งก่อนการบวชชีพราหมณ์และหลังการบวชชีพราหมณ์ว่าจะมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

ความสำคัญของการศึกษาวิจัย

1. ทำให้ทราบว่า การบวชชีพราหมณ์ในเวลา 15 วัน มีผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้บวชหรือไม่อย่างไร
2. ทำให้ทราบว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่แบบใดที่จะมีผลต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาหญิงให้ดีขึ้น โดยการบวชชีพราหมณ์
3. ทำให้ทราบถึงอิทธิพลของฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่มีผลต่อระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาหญิงที่ได้รับการบวชชีพราหมณ์ อันจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมและปลูกฝังจริยธรรมที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป
4. เพื่อเป็นแนวทางในการที่จะส่งเสริมปรับปรุงการบวชชีพราหมณ์นี้ให้เป็นประโยชน์แก่พัฒนาการทางจริยธรรมของนักศึกษาหญิงให้มากที่สุด

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาหญิงซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้น ป.กศ. สูง ปีที่ 1 ปีการศึกษา 2527 ของวิทยาลัยพลศึกษาในจังหวัดภาคกลาง ซึ่งได้แก่วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทอง วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี วิทยาลัยพลศึกษามหากรุงเทพ และวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร สังกัดกรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีจำนวน 80 คน แยกเป็น

1.1 กลุ่มทดลอง จำนวน 40 คน

1.2 กลุ่มควบคุม จำนวน 40 คน

2. ตัวแปรที่จะศึกษา

ตัวแปรอิสระคือ

- การบวชชีพราหมณ์
- การอบรมเลี้ยงดู แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ
 - การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
 - การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
 - การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
- ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ
 - ระดับสูง
 - ระดับปานกลาง
 - ระดับต่ำ

ตัวแปรตาม คือ ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. จริยธรรม หมายถึง หลักปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม บุคลิกภาพ พฤติกรรม ที่เป็นคุณคติของมนุษย์ โดยยึดถือเอาความดีงามและความรับผิดชอบในหน้าที่เป็นหลัก รวมทั้งการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมในชีวิตประจำวันของบุคคลและหมู่คณะ (กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ 2521 หน้า 19) ในที่นี้จะศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ทางด้านการปฏิบัติตามหลักธรรมของพุทธศาสนาด้วยศีลแปด ความเชื่อเพื่อเผื่อแผ่และเสียสละ ความยุติธรรม ความกตัญญูกตเวที ความมีระเบียบวินัย ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความกตัญญูสนิโคธ และความอดทน ทั้งนี้จะวิเคราะห์การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตาม ทฤษฎีของ โคลเบอร์ก (Kohlberg)

1.1 การปฏิบัติตามหลักธรรมของพุทธศาสนาด้วยศีลแปด (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2518 : 182 - 183) หมายถึง การงดเว้นจากการทำชั่วทั้งทางกาย วาจา และความคิดทั้งต่อหน้าและลับหลัง

พฤติกรรมที่แสดงถึงจริยธรรมดังกล่าว ได้แก่

1. งดเว้นจากการฆ่า การเบียดเบียน การทรมาณ อันเป็นเหตุทำให้สิ่งมีชีวิต มีสัตว์ เป็นต้น ได้รับความเดือดร้อนหรือสิ้นชีวิตไป
2. งดเว้นจากการลักหรือทำให้ผู้อื่นเสียหายด้วยตนเองหรือใช้ให้คนอื่นทำ
3. งดเว้นจากการประพฤตินิคมพรหมจรรย์ คือการร่วมประเวณี
4. งดเว้นจากการพูดคำเท็จ พูดคำหยาบ พูดส่อเสียด พูดเพื่อเจอ
5. งดเว้นจากการค้ำน้ำเมา คือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท
6. งดเว้นจากการบริโภคอาหารในเวลาวิกาล ตั้งแต่เที่ยงวันจนกระทั่งรุ่งอรุณของวันใหม่
7. งดเว้นจากการพนันรำ ขี้มั่ว บรม เลงคนตรี การละเล่น การหักทรงดอกไม้ ของหอมและเครื่องดูไล คือ เครื่องประดับตกแต่ง
8. งดเว้นจากที่นอนอันสูงใหญ่และนุ่มเพื่อย

1.2 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ หมายถึง การรู้จักแบ่งปันช่วยเหลือผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์และกำลังปัญญา โดยไม่เสียกายในสิ่งที่ตนให้ไป และไม่หวังผลตอบแทน รวมทั้งการรู้จักสละทิ้งอารมณ์ร้ายในตนเองด้วย

พฤติกรรมที่แสดงถึงจริยธรรมดังกล่าว ได้แก่

1. ช่วยกิจการงานของเพื่อนเมื่อเพื่อนไม่สบายหรือขอร้อง
2. ช่วยจูงเด็ก คนชรา คนตาบอดหรือผู้พิการข้ามถนน
3. ช่วยเหลืองานสาธารณประโยชน์
4. เสียสละทางใจด้วยการให้อภัยในความผิดของผู้อื่นที่สำนึกผิด
5. บริจาคทรัพย์สิ่งของเครื่องใช้ช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุและทุกข์ภัยต่าง ๆ เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม อากาศหนาวจัด เป็นต้น

6. สละทรัพย์เป็นทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนที่ยากจน ประพฤติดี และตั้งใจเรียนดี

ฯลฯ

1.3 ความยุติธรรม หมายถึง ความเที่ยงตรงที่ยึดหลักเหตุผล ระเบียบแบบแผนและกฎหมายของสังคมเป็นเกณฑ์ในการประพฤติทั้งทางกาย วาจา ใจ โดยไม่เข้าข้างตนเองหรือพวกพ้อง

พฤติกรรมที่แสดงถึงจริยธรรมดังกล่าว ได้แก่

1. เมื่อทำสิ่งของ เครื่องใช้หรืออุปกรณ์ใด ๆ ของส่วนรวมแตกหัก ชำรุดเสียหาย ก็ยินดีชดเชยและปฏิบัติตามระเบียบของสังคมนั้น ๆ ด้วยความเต็มใจ

2. เมื่อทำหน้าที่ตัดสินใจหรือกิจกรรมใด ๆ ก็ตัดสินใจด้วยความเที่ยงตรงไม่เข้าข้างฝ่ายใด

ฯลฯ

1.4 ความกตัญญูต่เวที หมายถึง ความรู้สำนึกในบุญคุณและการตอบแทนบุญคุณหรือความดีของบุคคล สถาบัน สิ่งแวดล้อม รวมถึงสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ด้วยพฤติกรรมที่แสดงถึงจริยธรรมดังกล่าว ได้แก่

ต่อบุคคล

1. ประณินิบัติรับใช้ผู้มีพระคุณ ไม่ละทิ้งในยามที่ท่านเดือดร้อนลำบาก เช่น เจ็บป่วย

2. ปฏิบัติต่อบุคคลผู้มีพระคุณด้วยความจริงใจไม่มีสิ่งใดแอบแฝงอยู่เบื้องหลัง เช่น ช่วยดูแลประณินิบัติท่านเมื่อเจ็บป่วยด้วยความจริงใจมิใช่หวังสมบัติ

3. เคารพเชื่อฟังผู้มีพระคุณในทางที่ไม่ผิดศีลธรรม

4. ช่วยทำกิจการงานของผู้มีพระคุณด้วยความยินดีและเต็มใจ

5. ไม่ทำตนให้เป็นที่เดือดร้อนและเสื่อมเสียชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลและผู้มีพระคุณ เช่น หนีโรงเรียน ขโมยเงินพ่อแม่ ก่อเหตุทะเลาะวิวาท เป็นต้น

ข้อสั้ว

1. ไม่ประพฤติเห็นมโหดข้อสั้วเลี้ยงที่มีบุญคุณ เช่น ไร่แรงงาน จนเกินกำลัง เจียนตีเมื่อไม่สามารถทำตามที่เราต้องการได้
2. ดูแลรักษาเอาใจใส่ไม่ทอดทิ้งยามเจ็บป่วย
3. ไม่ยักไสไล่ส่งหรือทำลายเมื่อสั้วนั้นไม่สามารถทำประโยชน์ให้อีกต่อไปได้
4. ไม่ปล่อยให้ห่อคอยาก ให้ไค้กิน นอน พักผ่อนตามโอกาสอันควร

ข้อสถาบันและสิ่งแวดล้อม อันได้แก่ ครอบครัว ประเทศชาติ

ศาสนา พระมหากษัตริย์

1. จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เช่น เลื่อมใส การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ปกป้องประเทศชาติ ไม่กระทำการใดใดที่เป็นการทำลายหรือขัดต่อความมั่นคงของชาติ เลื่อมใสศรัทธาค้ำช่วย การปฏิบัติตามหลักธรรมของพุทธศาสนา โดยเฉพาะปฏิบัติตามศีลห้าเป็นอย่างดี
2. รักษาและสงวนทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ไม่ตัดไม้ทำลายป่า ช่วยกันปลูกป่าไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำลำคลอง ถนนให้ตื่นเขิน สกปรก
3. ไม่ทำลายสาธารณสมบัติ เช่น โทรศัพทสาธารณะ ถังขยะ เสาไฟฟ้า ฯลฯ
4. แสดงความเคารพต่อศาสนสถาน เช่น แต่งกายสุภาพ เรียบร้อยเข้าวัด ไม่ส่งเสียงดังในบริเวณวัด ไม่ทำความสกปรกหรือทำลายศาสนสถาน ให้เสียหาย

๑๘๖

1.5 ความมีระเบียบวินัย หมายถึง ความประพฤติทั้งทางกาย วาจา และใจ ที่แสดงถึงความเคารพในกฎหมาย ระเบียบประเพณีของสังคม และความประพฤติที่สอดคล้องกับอุดมคติหรือความหวังของตนเอง โดยยึดส่วนรวมสำคัญกว่าส่วนตัว และรู้จักวางระเบียบวินัยของตนเองให้เป็นประโยชน์แก่กุลท่อบรรณ

พฤติกรรมที่แสดงถึงจริยธรรมดังกล่าว ได้แก่

1. รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสำนักงาน สถานที่ราชการ ศาสนสถานและสาธารณสถานต่าง ๆ รวมทั้งปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของสถานที่นั้น ๆ
2. ปฏิบัติตามกฎหมายจราจรทุกครั้งที่ข้ามถนน
3. ทำกิจกรรมที่กำลังกระทำอยู่ให้เสร็จเรียบร้อยก่อนที่จะทำกิจกรรมอื่นต่อไป
4. เสียภาษีรายได้อย่างถูกต้องตามเวลาที่รัฐกำหนด
5. ให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามนโยบายของสถานศึกษาท้องถิ่น และของรัฐ
6. รักษาสิทธิของตนในการออกเสียงหรือ เลือกตัวแทนของกลุ่มทุกครั้ง

ฯลฯ

1.6 ความอ่อนน้อมถ่อมตน หมายถึง ความประพฤติที่แสดงออกถึงความสุภาพอ่อนโยน สงบเสงี่ยม อ่อนน้อม เจียมตัวไม่มีกริยาอาการกระด้างทั้งทางกาย วาจา ความคิดและทั้งต่อหน้าหรือลับหลัง

พฤติกรรมที่แสดงถึงจริยธรรมดังกล่าว ได้แก่

1. แสดงการทักทายและคารวะบุคคลที่ควรเคารพยกย่องอย่างเสมอต้นเสมอปลาย เช่น พ่อแม่ ครูอาจารย์ พระภิกษุสงฆ์ ผู้มีอาวุโส ฯลฯ
2. ให้เกียรติและยกย่องนับถือบุคคลที่ควรเคารพยกย่องในโอกาสต่าง ๆ แม้บุคคลเหล่านั้นจะมีคุณวุฒิหรือฐานะเศรษฐกิจต่ำกว่าตนก็ตาม
3. ไม่แสดงกริยาเย่อหยิ่ง อวดรู้ คุณถูกเหยียดหยามหรือลบล้างผู้อื่นที่มีฐานะทางเศรษฐกิจหรือคุณวุฒิดีกว่าตน

ฯลฯ

1.7 ความมักน้อยสันโดษ หมายถึง ความพอใจยินดีในสิ่งที่มีอยู่ สิ่งใดก็ตามที่ตน สามารถสร้างสิ่งใดขึ้นมา สามารถหาสิ่งใดได้ด้วยความเพียรพยายาม

ของคนโดยชอบธรรมมากนักเพียงใดก็พอใจยินดีตามนั้น ไม่ทะเยอทะยานจนเกินวิสัย
ของตน

พฤติกรรมที่แสดงถึงจริยธรรมดังกล่าว ได้แก่

1. ใช้สิ่งของเครื่องใช้ เก้าอี้ที่มีอยู่และไม่ซื้อของใหม่ใช้ตามอย่าง
คนอื่นโดยไม่จำเป็น

ผู้อื่น

2. ไม่ฟุ้งเพื่อเหอเหิมอยากได้อะไรมีในสิ่งต่าง ๆ ตามอย่าง

3. รู้จักประมาณในการกินใช้ ไม่ฟุ่มเฟือยและไม่ผิดเคือง

4. ไม่ยินดีอยากได้ในสิ่งของที่ไม่ใช่ของของตน

5. ยินดีและพอใจในสิ่งที่ตนได้มาโดยชอบธรรม แม้สิ่งที่ได้มานั้น
จะทีละเล็กละน้อยก็ตาม

ฯลฯ

1.8 ความอดทน หมายถึง การรู้จักอดใจไว้เมื่อยังไม่ได้สิ่งที่ต้องการ
มาอันใดแก่ ลาก ยศ สรรเสริญ สุขและรู้จักทนต่อสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาที่ตนกำลังประสบ
อยู่ ซึ่งได้แก่ ความเสื่อมลาภ เสื่อมยศ การนินทาว่ำร้ายและความทุกข์ ซึ่งยังไม่สามารถ
แก้ไขปลดเปลื้องได้ หรือเมื่อทำการสิ่งใดยังไม่สำเร็จแม้จะได้รับความลำบากตรากตรำก็
ไม่ละทิ้งพยายามทำสิ่งนั้นจนกว่าจะสำเร็จ

พฤติกรรมที่แสดงถึงจริยธรรมดังกล่าว ได้แก่

1. เมื่อได้รับทุกข์ทางกาย เช่น บาดเจ็บ เจ็บป่วย ก็อดทนและ
ระงับความเจ็บป่วยไว้ได้ ไม่ร้องครวญครางเป็นที่รำคาญเคืองครั่นแก่ผู้อื่น

2. เมื่อผิดหวังหรือสอบตกในวิชาหนึ่งวิชาใดก็ไม่ท้อใจ พยายาม
เอาใจใส่ ขยันหมั่นเพียรจนสามารถสอบผ่านไปได้

3. เมื่อถูกคนอื่นนินทาว่ำร้าย เข้าใจผิดก็ไม่โกรธไม่เคืองครั่น
ยังคงกระทำความดีต่อไปอย่างไม่ย่อท้อ

4. รู้จักอดใจรอโอกาสความสำเร็จในชีวิตที่ยังมาไม่ถึงได้

ฯลฯ

2. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การให้เหตุผลทางพุทธศาสนาในการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลนี้จะแสดงถึงเหตุจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล การวิเคราะห์เหตุผลเชิงจริยธรรมนี้ยึดหลักการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ชั้น ตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก คือ

2.1 ชั้นยึดหลักการหลบหลีกการลงโทษ หมายถึง การให้เหตุผลของการที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งโดยใช้การให้รางวัลและการลงโทษเป็นการตัดสินว่ากระทำนั้นดีหรือเลว ถ้าได้รับการลงโทษ เขาจะไม่กระทำพฤติกรรมนั้น เช่น เมื่อทำแล้วต้องถูกตำราวจจับ ถูกผู้อื่นประนาม ตีเคียน เป็นต้น

2.2 ชั้นยึดหลักการแสวงหารางวัลหรือทำตามความพอใจ หมายถึง การถือเอาความพอใจของตนเองเป็นหลักในการตัดสินการกระทำและต้องการรางวัลจากผู้อื่น เช่น ต้องการคำชมเชยหรือสิ่งตอบแทนอื่น ๆ จากการกระทำนั้น

2.3 ชั้นยึดหลักการทำตามที่ยูอื่นเห็นชอบ หมายถึง การให้เหตุผลโดยตัดสินจากการพิจารณาว่าอะไร เป็นสิ่งที่คนดีควรกระทำหรือ เป็นสิ่งที่คนในสังคมส่วนใหญ่ปฏิบัติกันถือว่าเป็นสิ่งที่ถูก เช่น ให้ทานเพราะเป็นสิ่งที่คนอื่น ๆ ปฏิบัติกันและเห็นว่าดี ไม่ฆ่าสัตว์เพราะคนอื่น ๆ เห็นว่าเป็นสิ่งไม่ดี เป็นต้น

2.4 ชั้นยึดหลักการทำตามหน้าที่และระเบียบของสังคม หมายถึง การให้เหตุผลโดยพิจารณาถึงสิทธิและหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมจะต้องรักษาระเบียบและกฎหมายของสังคมร่วมกัน เช่น ไม่ทำอะไรที่ผิดกฎหมายหรือศีลธรรม ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นสมาชิกของครอบครัว

2.5 ชั้นยึดหลักการมีเหตุผลและเคารพตนเอง หมายถึง การให้เหตุผลโดยไม่ยึดกฎเกณฑ์ทางสังคมหรือกฎหมายที่ตายตัว เห็นว่าสิ่งเหล่านี้สามารถยืดหยุ่นได้ตามวิถีทางของประชาธิปไตยเพื่อให้ได้มาซึ่งเสรีภาพและความยุติธรรม

2.6 ชั้นยึดหลักมโนธรรมของตนเอง หมายถึง การให้เหตุผลที่เป็น การกระทำตามความรู้สึกนึกชอบชั่วดีของตนเองโดยยึดหลักประชาธิปไตย ความยุติธรรม และเคารพในคุณค่าของทุก ๆ คน ซึ่งอยู่เหนือกฎเกณฑ์หรือกฎหมายในสังคมตน เช่น เห็นชีวิตทุกชีวิตมีค่าไม่ว่าจะเป็นคนดีหรือเลว เป็นต้น

การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมวัดไค้ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวของเรสต์ (Rest) โดยยึดตามแนวของโคลเบอร์กเป็นหลัก

3. ชีพรานมณี หมายถึง หญิงที่บวชชีด้วยการนุ่งขาวห่มขาวเหมือนชี แต่ไม่ต้องโกนผมโกนคิ้ว มีการถือศีลแปดหรืออุโบสถศีล และประพฤติปฏิบัติธรรมเช่นเดียวกับชี

4. การบวชชีพรานมณี หมายถึง การประพฤติปฏิบัติธรรมของชีพรานมณีเป็นระยะเวลา 15 วัน ด้วยการถือศีลแปดหรืออุโบสถศีล ซึ่งได้แก่

4.1 งดเว้นจากการฆ่า การเบียดเบียน การทรมาน อันเป็นเหตุทำให้สิ่งมีชีวิตมีสัตว์ เป็นต้น ได้รับความเดือดร้อนหรือสิ้นชีวิตไป

4.2 งดเว้นจากการลักหรือทำให้ผู้อื่นเสียหายด้วยตนเองหรือใช้ให้คนอื่นทำ

4.3 งดเว้นจากการประพฤตินิคมพรหมจรรย์ คือการร่วมประเวณี

4.4 งดเว้นจากการพูดคำเท็จ พูดคำหยาบ พูดส่อเสียด พูดเพื่อเจ้า

4.5 งดเว้นจากการค้ำน้ำเมา คือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท

4.6 งดเว้นจากการบริโภคน้ำในเวลาวิกาล ตั้งแต่เวลาเที่ยงวันจนกระทั่งรุ่งอรุณของวันใหม่

4.7 งดเว้นจากการฟ้อนรำ ขับร้อง บรรเลงดนตรี คุกการละเล่น การทัดทรงดอกไม้ ของหอมและเครื่องลูบไล้ คือเครื่องประดับตกแต่ง

4.8 งดเว้นจากที่นอนอันสูงใหญ่และฟุ่มเฟือย

และมีการประพฤติปฏิบัติตนและปฏิบัติตามหลักธรรมเป็นกิจวัตรในแต่ละวันตลอดการบวชดังนี้คือ

เวลา 04.00 น.

ตื่นนอนจัดระเบียบที่พักให้เรียบร้อย
(ที่พักคือกลดของตนเองซึ่งอยู่ในบริเวณลานโพธิ์ของวัดที่บวช)

เวลา 04.30 น.	ประชุมสวดมนต์ทำวัตร เช้า
เวลา 05.30 น.	ออกบิณฑบาต
เวลา 07.30 น.	รับประทานอาหารเช้า
เวลา 09.00 - 10.30 น.	รับการศึกษาอบรมธรรมจากพระเถระ ผู้ใหญ่และแม่ชี
เวลา 10.30 - 11.00 น.	ปฏิบัติกัมมัฏฐาน
เวลา 11.00 - 12.00 น.	อาหารเพล
เวลา 12.00 - 13.00 น.	ปฏิบัติกิจส่วนตัว
เวลา 13.00 - 15.00 น.	รับการศึกษาอบรมธรรมและซักถาม ปัญหาธรรม
เวลา 15.00 - 16.00 น.	ฝึกสมาธิ
เวลา 16.00 - 16.30 น.	พัก ใช้น้ำปานะ (น้ำผลไม้)
เวลา 16.30 - 18.00 น.	ปฏิบัติกิจส่วนตัว เช่น อาบน้ำ ฯลฯ
เวลา 18.00 - 19.00 น.	ประชุมสวดมนต์ทำวัตร เย็น
เวลา 19.00 - 20.00 น.	ศึกษาพุทธประวัติจากสไลด์และภาพยนตร์
เวลา 20.00 - 21.00 น.	ปฏิบัติกัมมัฏฐาน
เวลา 22.00 น.	จำวัด (เข้านอน)

5. การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กซึ่งสามารถแยกออกได้อย่างเด่นชัดในลักษณะหนึ่งลักษณะใดในสามลักษณะ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

5.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กรู้สึกว่าเขาเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ด้วยความรัก ไม่ตามใจเกินไป และไม่เข้มงวดเกินไป

5.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กรู้สึกว่ามีคามารคากว่าภายในเรื่องส่วนตัวของตน และทำให้ตนเองรู้สึกผิดเมื่อแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม มีความรู้สึกว่ายกบังคับให้ทำตามความต้องการของบิดามารดา บิดามารดาใช้คำพูดที่ทำให้ตนรู้สึกละอาย

5.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กรู้สึกว่าตนไม่ได้รับความเอาใจใส่ให้คำแนะนำช่วยเหลือจากบิดามารดาเท่าที่ควร

การอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ นี้วัดได้จากการสำรวจความรู้สึกของเด็กในกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อบิดามารดาของตนโดยปรับปรุงจากแบบสอบถามของ จิตรรา เฝ้าทรัพย์ (จิตรรา เฝ้าทรัพย์ 2520 : 104 - 107)

6. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง ปริมาณการมีเงินมีใช้ของครอบครัวหนึ่ง ๆ ซึ่งวัดจากค่าตอบแทนเกี่ยวกับรายได้รวมที่ครอบครัวนั้นได้รับในแต่ละเดือน ประกอบกับจำนวนสมาชิกทั้งหมดในครอบครัวนั้น ซึ่งอาศัยใช้จ่ายจากรายได้ที่ได้กล่าวถึงนี้ รายได้ประจำเดือนแบ่งเป็น 3 ระดับ (ชิรวัดน์ นิจนตร 2526 : 96)

1. น้อยกว่า 3,000 บาท
2. 3,001 บาท ถึง 8,000 บาท
3. 8,001 บาทขึ้นไป

ขนาดของครอบครัว แบ่งออกเป็น 3 ระดับ

1. มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวตั้งแต่ 7 - 9 คนขึ้นไป
2. มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวตั้งแต่ 4 - 6 คน
3. มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวตั้งแต่ 1 - 3 คน

จากรายได้และจำนวนสมาชิกในครอบครัวจะแบ่งฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวได้ 3 ระดับ คือ

6.1 ระดับต่ำ คะแนนของผู้ตอบอยู่ระหว่าง 1 - 3 คะแนน

- 6.2 ระดับปานกลาง คะแนนของผู้ตอบอยู่ระหว่าง 4 - 6 คะแนน
- 6.3 ระดับสูง คะแนนของผู้ตอบอยู่ระหว่าง 7 - 9 คะแนน
- พิสัยของคะแนนสำหรับผู้ตอบแต่ละคน จึงอยู่ระหว่าง 1 - 9 คะแนน ทั้งนี้คือ
- คะแนน 1 หมายความว่า ผู้ที่มาจากครอบครัวระดับต่ำสุด คือ มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 3,000 บาท และมีสมาชิกในครอบครัวตั้งแต่ 7 - 9 คนขึ้นไป
- คะแนน 2 หมายความว่า ผู้ที่มาจากครอบครัวในระดับต่ำ คือ มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 3,001 - 8,000 บาท และมีสมาชิกในครอบครัวตั้งแต่ 7 - 9 คนขึ้นไป
- คะแนน 3 หมายความว่า ผู้ที่มาจากครอบครัวในระดับต่ำ คือ มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 8,001 บาทขึ้นไป และมีสมาชิกในครอบครัวตั้งแต่ 7 - 9 คนขึ้นไป
- คะแนน 4 หมายความว่า ผู้ที่มาจากครอบครัวในระดับปานกลาง คือ มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 3,000 บาท และมีสมาชิกในครอบครัวตั้งแต่ 4 - 6 คน
- คะแนน 5 หมายความว่า ผู้ที่มาจากครอบครัวในระดับปานกลาง คือ มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 3,001 - 8,000 บาท และมีสมาชิกในครอบครัวตั้งแต่ 4 - 6 คน
- คะแนน 6 หมายความว่า ผู้ที่มาจากครอบครัวในระดับปานกลาง คือ มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 8,001 บาทขึ้นไป และมีสมาชิกในครอบครัวตั้งแต่ 4 - 6 คน
- คะแนน 7 หมายความว่า ผู้ที่มาจากครอบครัวในระดับสูง คือ มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 3,000 บาท และมีสมาชิกในครอบครัวไม่เกิน 3 คน
- คะแนน 8 หมายความว่า ผู้ที่มาจากครอบครัวในระดับสูง คือ มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 3,001 - 8,000 บาท และมีสมาชิกในครอบครัวไม่เกิน 3 คน

คะแนน 9 หมายความว่าถึง ผู้ที่มาจากครอบครัวในระดับสูง คือมีรายได้
ต่อเดือนตั้งแต่ 8,001 บาทขึ้นไป และมีสมาชิกในครอบครัว
ไม่เกิน 3 คน

7. บิดามารดา หมายความว่ารวมถึงผู้ปกครองหรือบุคคลที่ได้ให้การอบรม
เลี้ยงดูนักศึกษาหญิงมาเป็นเวลานานที่สุด

บทที่ 2

ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

พัฒนาการทางจริยธรรม

จริยธรรม (Morality) โดยทั่วไปมีความหมายใกล้เคียงกับ "จริยศาสตร์" (Ethics) ในปรัชญา (Philosophy) ซึ่งเป็นเรื่องของ การค้นคว้าหาความจริงเกี่ยวกับคุณค่าของความประพฤติในสังคมซึ่งถือว่าถูกต้องหรือดี และสิ่งซึ่งถือว่าผิดหรือชั่วไม่ควรประพฤติแล้ววางกำหนดเป็นมาตรฐานไว้ (พระยาอนุนามราชชน 2516 : 409)

จริยธรรมตามหลักศาสนา หมายถึง เส้นบรรทัดและเครื่องกล่อมเกล้าให้มนุษย์เคลื่อนไหว ประพฤติ ปฏิบัติทางกาย วาจา และใจอย่างมีกตिका (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี 2522 : 21)

ก้อ สวัสดิพิพานิชย์ กล่าวว่า จริยธรรมคือประมวลความประพฤติและความนึกคิดในสิ่งที่พึงงามเหมาะสม (ก้อ สวัสดิพิพานิชย์ 2522 : 18)

ดวงเคื่อน พันธุมนาวิน ให้ความหมายว่า จริยธรรมเป็นความสำนึกที่บุคคลมีในเรื่องความดี ความชั่ว ความถูก ความผิด ความยุติธรรม และไม่ยุติธรรม ลักษณะพฤติกรรมของคนเราที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมจะมีคุณสมบัติประการใดประการหนึ่งในสองประเภทคือ ลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคมนั้น ๆ เป็นการกระทำที่สังคมชมชอบ ให้การสนับสนุนและผูกระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้องเหมาะสม อีกประเภทหนึ่งเป็นลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคม เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษ พยายามกำจัด และผูกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ส่วนมากจะรู้สึกว่าเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องไม่ควร (ดวงเคื่อน พันธุมนาวิน 2522 : 13)

สาโรช บัวศรี ให้ความหมายว่า จริยธรรมคือแนวทางในการประพฤติเพื่ออยู่กับใครอย่างร่มเย็นในสังคม (สาโรช บัวศรี 2522 : 18)

โคลเบอร์ก (Kohlberg) กล่าวว่า จริยธรรมไม่ได้หมายถึง การกระทำตามสิ่งที่สังคมเห็นว่าดีหรือถูกต้อง แต่เป็นสิ่งที่บุคคลควรกระทำเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ขัดแย้ง แล้วตัดสินโดยหลักความยุติธรรม (Kohlberg. 1976 : 6)

บราวน์ นักจิตวิทยาสังคมให้ความหมายของจริยธรรมว่า คือระบบของกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่บุคคลใช้ในการแยกการกระทำที่ถูกต้องออกจากการกระทำที่ผิด จริยธรรมของบุคคลอาจเปลี่ยนแปลงได้เองตามธรรมชาติเนื่องจากสาเหตุอย่างน้อย 3 ประการ คือ เปลี่ยนเพราะความขัดแย้งที่เกิดภายในจิตใจของบุคคล เปลี่ยนเพราะบุคคลได้รับอิทธิพลของจริยธรรมจากสังคมอื่น และเปลี่ยนเพราะบุคคลตกไปอยู่ในสถานการณ์ที่แปลกและใหม่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2522 : 47 - 48)

เรสต์ (Rest) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า เป็นมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับหลักความยุติธรรมในขณะที่มีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมโดยไม่เกี่ยวข้องกับคุณค่าหรือความรู้สึกของบุคคลแต่ละคน (Rest. 1976 : 6)

จากความหมายข้างต้นนี้ สามารถแบ่งลักษณะของจริยธรรมเป็นสี่ด้าน คือ

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับ กฎ ระเบียบ การกระทำที่ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ ค่านิยมของสังคม ซึ่งความรู้เชิงจริยธรรมนี้ขึ้นอยู่กับ อายุ ระดับการศึกษา และสติปัญญา
2. ทัศนคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ ลักษณะพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามความรู้เชิงจริยธรรม
3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การยกเหตุผลมาอ้างถึงการตัดสินใจในการกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง และเป็นเรื่องราวพัฒนาการด้านจริยธรรมของบุคคลนั้น ๆ อยู่ในขั้นใด
4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมาตามสังคมนิยมชมชอบ หรือค่านิยมไม่แสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ค่านิยมในสังคมนั้น (ดวงเคื่อน พันธุมนาวัน และเพ็ญแข ประจวบจันทึก 2520 : 3 - 6)

องค์ประกอบของพัฒนาการทางจริยธรรม ประกอบด้วย

1. โครงสร้าง หมายถึง เหตุผลที่บุคคลใช้ในการตัดสินใจต่อความเชื่อถือที่บุคคลมีอยู่ซึ่งมีลักษณะเป็นสากลและเป็นไปตามลักษณะของพัฒนาการ
2. เนื้อหา หมายถึง แบบแผนของประสบการณ์ซึ่งเป็นไปตามการเรียนรู้ เนื้อหา จะบอกว่าจะเชื่อถือคืออะไร และเนื้อหาจะมีลักษณะแปรเปลี่ยนไปตามวัฒนธรรมซึ่งเป็นประสบการณ์ของแต่ละคน (ทฤษฎีสุคา นิลสินธพ 2523 : 11)

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

นักทฤษฎีจริยธรรมบางท่านเชื่อว่าสังคมมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคล โดยเชื่อว่า คนต่างกลุ่มและต่างสังคมย่อมมีจริยธรรมที่แตกต่างกัน แต่มีนักทฤษฎีอีกพวกหนึ่งเชื่อว่าความเจริญทางจิตใจนั้นแฝงอยู่ในตัวของบุคคลตั้งแต่แรกเกิดและเมื่อเติบโตขึ้นลักษณะทางจริยธรรมของบุคคลนั้นก็ปรากฏให้เห็นเด่นชัดและเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ของสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีอิทธิพลในการถ่วงหรือเร่งพัฒนาการนี้ หรือในทางตรงข้ามอาจมีอิทธิพลในการเร่งพัฒนาการทางจริยธรรมได้ ฉะนั้นนักทฤษฎีประเภทนี้เชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์มีแนวทางและขั้นตอนที่เป็นสากลซึ่งสามารถศึกษาได้ในสังคมต่าง ๆ และความแตกต่างของพัฒนาการทางจริยธรรมของคนในสังคมเดียวกันย่อมคล้ายคลึงกับความแตกต่างของคนที่อยู่ต่างสังคมด้วย ซึ่งผู้ที่มีแนวความคิดในทฤษฎีพัฒนาการในลักษณะส่งเสริมจริยธรรมประเภทนี้ คือ เพียเจต์ และ โคลเบอร์ก แนวความคิดนี้ คือทฤษฎีพัฒนาการทางความคิด (Cognitive Development Theory) ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า

1. พัฒนาการทางจริยธรรมมีโครงสร้างของความคิดเป็นพื้นฐานและประกอบด้วยเหตุผลเชิงจริยธรรม
2. จริยธรรมเกิดจากแรงจูงใจเบื้องต้น คือ การได้รับการยอมรับ การรู้ว่าตนเองมีความสามารถ เคารพตนเอง รู้จักตนเองอย่างแท้จริง
3. พัฒนาการทางจริยธรรมมีความเป็นสากลในทุกวัฒนธรรม

4. บรรทัดฐานเบื้องต้นทางจริยธรรมเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคลกับคนอื่น (Kohlberg, 1976 : 48)

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์

เพียเจต์ เป็นผู้ริเริ่มทางความคิดว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความฉลาดในการที่จะรับรู้กฎเกณฑ์และลักษณะต่าง ๆ ทางสังคม พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับพัฒนาการของสติปัญญาของบุคคลนั้น เพียเจต์ได้แบ่งขั้นของพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์เป็น 3 ขั้น คือ

1. ขั้นก่อนจริยธรรม พัฒนาการในขั้นนี้เริ่มตั้งแต่เด็กแรกเกิดจนถึง 2 ปี เด็กในขั้นนี้ยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมอย่างละเอียด มีแต่ความอยาก ความต้องการทางกาย จึงต้องการที่จะใคร่รับการบำบัด โดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะใด ๆ ทั้งสิ้น เมื่อเด็กมีความสามารถในการพูด ก็จะเริ่มรับรู้สภาพแวดล้อม และบทบาทของตนเองต่อบุคคลอื่น ๆ

2. ขั้นยึดคำสั่ง พัฒนาการในขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 2 - 8 ปี ลักษณะเด็กในขั้นนี้จะมีความเกรงกลัวผู้ใหญ่ และเห็นว่าคำสั่งของผู้ใหญ่ คือประกาศิตที่ตนต้องกระทำตาม

3. ขั้นยึดหลักแห่งตน อยู่ในช่วงอายุ 8 - 10 ปี การที่เด็กจะพัฒนาจากขั้นยึดคำสั่งมายังขั้นยึดหลักแห่งตนนี้ เพียเจต์เชื่อว่าเกิดจากการพัฒนาทางสติปัญญา และประสบการณ์ในการมีบทบาทในกลุ่มเพื่อนด้วยกัน ความเกรงกลัวอำนาจภายนอกจะกลายเป็นหลักภายในจิตใจของเด็ก เกี่ยวกับความยุติธรรม ซึ่งหมายถึงการแลกเปลี่ยนกัน และความเท่าเทียมกันของบุคคล เด็กที่อยู่ในสภาพสังคมปกติ จะบรรลุถึงขั้นที่สามในช่วงอายุนี้ แต่มีเด็กบางคนที่พัฒนาการอาจหยุดขงก็อยู่ในขั้นที่สอง เนื่องด้วยการบีบบังคับอย่างผิดปกติของผู้เลี้ยงดูหรือสังคม หรืออาจเกิดจากการขาดประสบการณ์ในกลุ่มเพื่อนก็ได้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทึก 2520 : 39 - 40)

จากแนวคิดเหล่านี้ของเพียเจต์ กอมาโคลเบอร์ก็ก็ได้ศึกษาให้กว้างขวางออกไปอีก โดยนำมาเป็นพื้นฐานในการจัดจริยธรรมของเด็ก โดยจัดแบ่งออกเป็นหกขั้น

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

โคลเบอร์กได้ศึกษาจริยธรรมตามแนวทฤษฎีของเพียเจต์และพบความจริงว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นไม่ได้บรรลุจุดสมบูรณ์ในบุคคลที่มีอายุ 10 ปี เป็นส่วนมาก แต่มนุษย์ในสภาพปกติจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมอีกหลายขั้นตอนจากอายุ 11 ปี ถึง 25 ปี (Kohlberg, 1969 : 391) และเขาเชื่อว่าในกรวดขั้นจริยธรรมนั้นจะต้องใช้การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมเพียงอย่างเดียวเท่านั้น (Kohlberg, 1976 : 32)

โคลเบอร์กได้แบ่งประเภทของเหตุผลเชิงจริยธรรมออกเป็น 6 ประเภท ซึ่งในแต่ละประเภทนั้นจัดเป็นขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมได้ 6 ขั้น คือ

- ขั้นที่ 1 ใช้หลักหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ (Obedience & Punishment)
- ขั้นที่ 2 ใช้หลักการแสวงหารางวัล (Naively egoistic Orientation)
- ขั้นที่ 3 ใช้หลักการกระทำสิ่งที่ดีคนอื่นเห็นว่าดี (Good boy Orientation)
- ขั้นที่ 4 ใช้หลักการกระทำตามหน้าที่ (Authority and Social Order Maintaining Orientation)
- ขั้นที่ 5 ใช้หลักการเคารพตนเองหรือการกระทำตามสัญญา (Contractual Legalistic Orientation)
- ขั้นที่ 6 ใช้หลักอุดมคติสากล (Conscience or Principle Orientation)

จากขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมทั้ง 6 ขั้นเหล่านี้ โคลเบอร์กได้แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 จริยธรรมก่อนกฎเกณฑ์ (Preconventional Level)

เป็นระดับที่บุคคลคำนึงตามบทบาทความถูกต้องและความไม่ถูกต้องของสังคมที่กำหนดโดยผู้มีอำนาจเหนือตน เด็กที่มีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในระดับนี้จะตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองโดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้อื่น พัฒนาการในระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 หลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ เพราะกลัวความเจ็บปวดที่จะได้รับการตัดสินว่าสิ่งใดคือหรือไม่คือขึ้นอยู่กับพฤติกรรมนั้น ๆ ว่าทำไปแล้วจะถูกลงโทษหรือไม่

ขั้นที่ 2 แสวงหารางวัล การกระทำที่ถูกต้อง คือการกระทำที่นำความพอใจมาให้แม้การกระทำจะขัดกับผู้อื่นก็ตาม ความยุติธรรมเป็นไปในรูปของเหตุผลของการปฏิบัติมากกว่าเป็นความรู้สึกของความยุติธรรม เช่น เธอดีฉัน ฉันดีเธอ

ระดับที่ 2 จริยธรรมตามกฎเกณฑ์ (Conventional Level)

บุคคลจะทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อยของตนโดยไม่คำนึงถึงผลที่ตามมา บุคคลที่มีจริยธรรมในระดับนี้ยังต้องการการควบคุมจากภายนอก แต่ก็รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา และแสดงบทบาทที่สังคมต้องการได้ ระดับนี้มี 2 ชั้น คือ

ขั้นที่ 3 การทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ บุคคลจะทำพฤติกรรมที่ดี ที่ถูกต้อง เพื่อจะได้รับคำยกย่องชมเชย ในขั้นนี้ บุคคลไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง ชอบคล้อยตามผู้อื่นโดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน

ขั้นที่ 4 การทำตามหน้าที่ของสังคม บุคคลจะรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตน ในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของสังคม จะกระทำตามกฎต่าง ๆ ที่สังคมกำหนดให้ พฤติกรรมที่ถูกต้องประกอบด้วยการทำตามหน้าที่ ฐานะ และบทบาทที่กำหนดไว้ในสังคม

ระดับที่ 3 จริยธรรมเหนือกฎเกณฑ์ (Post Conventional Level)

บุคคลตัดสินความขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยการคิดไตร่ตรองด้วยตนเอง แล้วตัดสินไปตามความสำคัญมากน้อย บุคคลจะมีหลักของตนเอง และหลุดพ้นจากกฎเกณฑ์ของสังคม ระดับนี้มี 2 ชั้น คือ

ขั้นที่ 5 การทำตามคำมั่นสัญญา บุคคลเห็นความสำคัญของคนส่วนมาก ไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่น สามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้ พฤติกรรมที่ถูกต้องจะต้อง เป็นไปตามสิทธิของแต่ละคนผสมผสานกับมาตรฐานซึ่งได้รับการตรวจสอบและยอมรับจากสังคมมีความเชื่อมโยงความนิยมส่วนบุคคลกับความเห็นพ้องของสังคม โดยพิจารณาประโยชน์ของสังคมมากกว่าขั้นที่ 4

ขั้นที่ 6 การยึดอุดมคติสากล บุคคลยึดถือความถูกต้อง เป็นหลักสากล นอกเหนือจากกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในสังคม มีความยึดหยุ่นทางจริยธรรมเพื่อจุดหมายใน ปันปลายอันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่เกี่ยวกับความยุติธรรม ความเท่าเทียมกันของมนุษย์ การเคารพในคุณค่าของมนุษย์ (Kohlberg. 1974 : 73 - 74)

เพื่อให้เข้าใจทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก ซึ่งประกอบด้วย พัฒนาการทางจริยธรรมหกชั้น แบ่งเป็นสามระดับ แต่ละระดับมีสองชั้น ดังปรากฏใน ตารางที่ 1

ตาราง 1 เหตุผลเชิงจริยธรรมหกชั้นซึ่งแบ่งเป็นสามระดับในทฤษฎีพัฒนาการทาง จริยธรรมของโคลเบอร์ก

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้น 1 หลักการหลีกเลี่ยงการลงโทษ (2 - 7 ปี)	1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (2 - 10 ปี)
ขั้น 2 หลักการแสวงหารางวัล (7 - 10 ปี)	
ขั้น 3 หลักการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (10 - 13 ปี)	2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (10 - 16 ปี)
ขั้น 4 หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม (13 - 16 ปี)	
ขั้น 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (16 ปีขึ้นไป)	3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (16 ปีขึ้นไป)
ขั้น 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่)	

(ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์จินิก 2521 : 43)

การพัฒนาทางจริยธรรมนั้น โคลเบอร์กเชื่อว่าเป็นไปตามขั้นจากขั้นที่ 1 ผ่านแต่ละขั้นไปจนถึงขั้นที่ 6 บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ เพราะการใช้เหตุผลในขั้นที่สูงขึ้นไปจะเกิดขึ้นได้ด้วยการมีความสามารถในการใช้เหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าอยู่ก่อนแล้ว และต่อมาบุคคลได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ หรือสามารถเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่า ๆ ได้ดีขึ้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและเหตุผล ทำให้การใช้เหตุผลในขั้นที่สูงขึ้นไปมีมากขึ้นตามลำดับ ส่วนเหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าก็จะถูกใช้น้อยลงทุกที และจะถูกละทิ้งไปในที่สุด (ดวงเคื่อน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจิง 2520 : 45)

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

การยกกระตักการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ในการพัฒนาจริยธรรมของบุคคลนั้นสามารถที่จะฝึกอบรมเพื่อยกระดับจริยธรรมได้หลายวิธี เช่น การให้ความรู้ให้สูงขึ้น การอบรมทางศาสนา การให้แสดงบทบาทการไรกลุ่มเพื่อให้เกิดการคล้อยตาม และการเลียนแบบจากตัวแบบ (ดวงเคื่อน พันธุมนาวิน 2524 : 63 - 64)

1. การให้ความรู้ขั้นสูงขึ้น ในการฝึกฝนเด็กโดยใช้หลักเหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นต่ำให้สามารถใช้เหตุผลในขั้นที่สูงขึ้นไปนั้น ตามทฤษฎีของเพียเจต์ เมื่อเด็กได้รับเหตุผลกันใหม่ เด็กจะนำมาคิดเปรียบเทียบกับเหตุผลเดิมของตน ซึ่งจากการเปรียบเทียบนี้ เด็กจะเกิดการเรียนรู้ที่ขัดแย้งกันหรือเกิดความไม่สมดุลทางความคิดขึ้น ความไม่สมดุลนี้จะเป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กมีการปรับปรุงโครงสร้างทางความคิดของตน เพื่อให้เกิดความสมดุลขึ้นใหม่ ซึ่งจะช่วยให้เด็กเข้าใจและยอมรับ เหตุผลในขั้นที่สูงกว่าขั้นของตนได้

การให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการศีลธรรมที่สูงกว่าหลักที่เด็กเคยใช้ เพื่อยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมในเด็กวัยรุ่น ตามทฤษฎีของโคลเบอร์กนั้น ทูเรียลและโรธแมน (Turiel and Rothman, 1972) พบว่าเด็กวัยรุ่นที่มีจริยธรรมในขั้นที่สี่ คือผู้ใช้หลักการทำตามกฎเกณฑ์ของศาสนาและกฎหมาย เป็นผู้ที่คล้อยตามการชักจูงด้วยการใช้

เหตุผลที่ต่างไปจากชั้นจริยธรรมของตน โดยเฉพาะเมื่อถูกชักจูงโดยใช้เหตุผลชั้นที่สูงกว่า จริยธรรมของตนหนึ่งชั้น ต่อมา โรธแมน (Rothman, 1976) ได้ทำการทดลองใน ทำนองเดียวกันก็ได้ผลเช่นเดียวกัน สาเหตุส่วนหนึ่งของการณ์บุคคลสามารถพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมขึ้นได้อีกชั้นหนึ่ง อาจเป็นเพราะมีผลการวิจัยที่แสดงว่า บุคคลจะสามารถเข้าใจและชอบเหตุผลที่สูงกว่าชั้นของตน 1 ชั้น (Rest, Turiel and Kohlberg, 1969 ; Rest, 1973)

การอบรมทางจริยธรรม เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า คำสอนของทุกศาสนา เป็นคำสอนที่มุ่งใหญ่ปฏิบัติละชั่ว ประพฤติดี โดยมีจุดหมายอย่างเดียวกัน คือ ความสุข ซึ่งเป็นผลของการปฏิบัติตามคำสอน ดังนั้นคำสอนของศาสนาจึงเป็นจริยธรรม

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่ยอมรับกันในหมู่นักปราชญ์ทางศาสนาโดยทั่วไปว่าเป็นศาสนาที่เป็นวิทยาศาสตร์ เพราะมีคำสอนที่เป็นสังขจรธรรม คำสอนของพระพุทธเจ้าที่ทรงสอนไว้ปรากฏในพระไตรปิฎกจำนวนทั้งสิ้น 84,000 พระธรรมขันธ์ นั้น สามารถกล่าวสรุปเป็นแก่นสำคัญได้ 3 ประการ คือ

1. สัพพปาปสฺส อภินิ หมายถึงการไม่ทำชั่วทุกชนิด
2. กุสลสฺสุสมฺปทา หมายถึงการทำความดีให้เกิดขึ้น
3. สจฺจิตฺตปริโยทปนํ หมายถึงการทำจิตให้บริสุทธิ์

คำสอนทั้งสามประการนี้ พระพุทธศาสนาเรียกว่าโอวาทปาฏิโมกข์ คือคำสอนที่เป็นหลักใหญ่แห่งคำสอนทั้งหลาย เปรียบได้กับกฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นแม่แบบของกฎหมายทั้งปวง (พระมหาจำลอง สิริจนโท 2526 : 3)

การอบรมสั่งสอนทางศาสนานั้น ประเพณีของผู้นับถือศาสนาพุทธ คำสอนต่าง ๆ ดังกล่าว พระภิกษุสงฆ์เป็นผู้ถ่ายทอดในการให้การศึกษาอบรมในค่านจริยธรรมหรือศีลธรรมแก่เยาวชนไทย ประเพณีการส่งเด็กผู้ชายไปเป็นศิษย์วัด หรือตามเณรหรือพระภิกษุ ถือว่าเป็นการมีเกียรติและเป็นสมาชิกที่ได้รับการยกย่องของชุมชนและสังคม เพราะนอกจากจะทำให้ผู้อ่านออกเขียนได้แล้วยังทำให้บุคคลเหล่านั้นได้รับการอบรมสั่งสอนในด้านศีลธรรมและหลักธรรมทางศาสนาอีกด้วย โครงการฝึกอบรมเยาวชนและฆราวาสด้วยวิธีการทางศาสนา

นั้นได้มีการจัดขึ้นในวัด และหน่วยงานหลายแห่ง เช่น โรงเรียนสอนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ การจัดให้นักเรียนได้ฟังเทศน์ในวันธรรมสวนะ และการฝึกอบรมจริยธรรมแก่นิสิตนักศึกษาในสถานอุดมศึกษาหลายแห่ง ในโครงการฝึกอบรมนักศึกษาแห่งหนึ่ง ได้มีผู้ศึกษาเปรียบเทียบจิตลักษณะของผู้ผ่านการอบรมกับผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม (ฉกาจ ชวยโต 2521) โดยทำการวิจัยการอบรมจริยธรรมตามวิธีทางพระพุทธศาสนา ซึ่งประกอบด้วย การให้ฟังธรรมบรรยายจากพระภิกษุผู้บวชเรียนมานาน มีการสนทนาธรรมระหว่างพระภิกษุกับผู้เข้ารับการอบรม มีการให้ชมภาพนิ่งเกี่ยวกับจริยธรรมและ วัฒนธรรม ซึ่งเป็น การให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาทางศาสนาในเรื่องการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม และปลูกฝังให้เกิดทัศนคติที่เหมาะสมต่อคุณธรรมและหุรธรรมบางประการ ส่วนทางด้านการฝึกปฏิบัติได้มีการรักษาศีลอย่างสำรวม มีการฝึกสมาธิและภาวนาตลอดจนการช่วยพัฒนาวัด นักศึกษาเข้ารับการฝึกอบรมครั้งละ 50 คน โดยใช้เวลา 2 วัน และค้างคืนที่สำนักสงฆ์หนึ่งคืน ผู้เข้ารับการอบรมต้องแต่งตัวสุภาพและหมั่นทำสมาธิมาทั้งชายและหญิง

ผู้ถูกศึกษาในโครงการวิจัยเชิงทดลองภาคสนาม เกี่ยวกับการฝึกอบรมจริยธรรมนี้ ประกอบด้วยนักศึกษาที่เป็นพุทธศาสนิกชนชายหญิงที่มีอายุระหว่าง 16 ถึง 23 ปี และเฉลี่ยอายุของกลุ่มคือ 18.5 ปี จำนวน 169 คน เป็นหญิงมากกว่าชายสองเท่า และกำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครูแห่งหนึ่งในต่างจังหวัด ผู้ถูกศึกษาทั้งหมดตอบแบบวัดจิตลักษณะ 2 ครั้งในเวลาห่างกัน 15 วัน ครั้งแรกวัดก่อนที่ผู้ตอบครึ่งหนึ่งจะถูกเลือกแบบไม่ลำเอียงเข้ารับการฝึกอบรมเป็นเวลา 2 วัน ครั้งที่สองวัดหลังจากที่ครึ่งหนึ่งของผู้ตอบครั้งแรกเข้ารับการฝึกอบรมแล้ว และอีกครึ่งหนึ่งยังรอการเข้าอบรมนั้น ฉะนั้น กลุ่มทดลองจึงเป็นกลุ่มที่ผ่านการอบรมแล้ว และกลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่ยังไม่ได้ผ่านการอบรมนี้ การวัดจิตลักษณะของผู้ถูกศึกษาทั้งสองครั้งนี้ กระทำโดยผู้ถูกศึกษาไม่ทราบว่ามีความเกี่ยวข้องกับโครงการอบรมจริยธรรมแต่ประการใด แบบวัดที่ใช้ในการประเมินผลการอบรมทางจริยธรรมนี้ คือ แบบวัดระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก และแบบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม ซึ่งเป็นแบบวัดที่ปรับปรุงจากแบบวัดที่ใช้ในการวิจัย

“จริยธรรมของเยาวชนไทย” ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การฝึกอบรมจริยธรรมนี้มีประโยชน์ในการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและยังมียิ่งมีให้ทัศนคติที่มีต่อคุณธรรมลดลงมาก ส่วนกลุ่มที่ไม่ได้ผ่านการอบรมนั้น ลักษณะทั้งสองลดลงมากในการวัดครั้งที่สองเมื่อเปรียบเทียบกับ การวัดครั้งแรก นอกจากนี้ยังพบว่า การฝึกอบรมจริยธรรมนี้มีประโยชน์ในการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และทัศนคติเชิงจริยธรรมในผู้เข้ารับการอบรม 2 ประเภท คือ ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อโครงการฝึกอบรมแก้ไกล่เกลี่ยศาสนา น้อย กับผู้ที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อโครงการฝึกอบรมแก้ไกล่เกลี่ยศาสนา มากมาแต่เดิม แต่การฝึกอบรมนี้มีโอกาสให้เกิดความแตกต่างในการพัฒนาลักษณะทางจริยธรรมทั้งสองประการนี้ในผู้เข้ารับการอบรมที่มีความสามารถทางการเรียนต่างกัน ในผู้ที่ถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักและแบบใช้เหตุผลในปริมาณที่ต่างกัน และในผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่างกัน ผู้วิจัยจึงสรุปว่า การฝึกอบรมจริยธรรมนี้มีประโยชน์ในการต้านทานความเสี่ยงของจิตลักษณะเชิงจริยธรรมมากกว่าการพัฒนาจิตลักษณะเหล่านี้ ฉะนั้น การพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในวัยรุ่นตอนปลายและผู้ใหญ่ตอนต้นโดยใช้โครงการฝึกอบรมประเภทนี้ควรเพิ่มกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอภิปรายถกเถียง เกี่ยวกับข้อดีและข้อเสียในการยึดถือหรือปฏิเสธคุณธรรมแต่ละชนิด อันจะเกิดขึ้นได้กับบุคคลที่มีลักษณะ เช่นเดียวกับผู้ที่เข้ารับการอบรมนี้ ซึ่งวิธีการนี้สอดคล้องกับวิธีการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามที่โคลเบอร์กได้เสนอแนะไว้ วิธีนี้เหมาะสมกับผู้ที่มีพัฒนาการวัยเด็กและมีสติปัญญาค่อนข้างสูง

2. การให้แสดงบทบาท การให้เด็กแสดงบทบาทเป็นตัวละครในเรื่องที่มีปัญหาขัดแย้งทางจริยธรรม จะเป็นเครื่องมือช่วยให้เด็กมีความผูกพันใกล้ชิดกับปัญหาของตัวเองในเรื่อง เหมือนกับเป็นปัญหาของตัวเอง ทูเรียล (Turiel, 1966) ได้วัดระดับจริยธรรมของเด็กวัยรุ่นตอนต้น แล้วให้เด็กแสดงเป็นบุคคลในเรื่องและไปขอคำแนะนำจากเพื่อนสองคน เพื่อนสองคนนี้จะแนะนำเด็กไปคนละทาง โดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นเดียวกัน เด็กบางคนจะรับฟังคำแนะนำที่ใช้เหตุผลสูงกว่าระดับจริยธรรมของตนเพียงหนึ่งขั้น บางคนได้รับเหตุผลที่สูงกว่าระดับจริยธรรมของตนถึงสองขั้น บางคนได้รับเหตุผลต่ำกว่าระดับจริยธรรมของตนหนึ่งขั้น เด็กบางคนมิได้รับประสบการณ์ที่กล่าวนี้เลย หลังจาก

หนึ่งสัปดาห์ เด็กทุกคนจะถูกวัดระดับจริยธรรมอีกครั้งหนึ่ง ผลปรากฏว่าเด็กที่ได้รับคำแนะนำประเภทที่ 1 ีเหตุผลสูงกว่าระดับจริยธรรมของตนหนึ่งชั้นมีการพัฒนาทางจริยธรรมมากที่สุด และเป็นลักษณะพัฒนาการที่สามารถจะแผ่ขยายไปยังปัญหาอื่น ๆ ได้ด้วย

เทรซี และครอส (Tracy & Cross, 1973) ได้ใช้การแสดงบทบาท เช่นเดียวกับซูเรียลและได้เลือกสถานการณ์ให้เหตุผลที่เหนือกว่าจริยธรรมของผู้รับหนึ่งชั้น ซึ่งเป็นสภาวะที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางจริยธรรมได้มากที่สุดมาใช้ เพื่อเปรียบเทียบว่าวัยรุ่นที่มีลักษณะเช่นไร จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมมากที่สุด ผลปรากฏว่า วัยรุ่นที่มีการพัฒนาจริยธรรมเนื่องจากประสบการณ์ในการวิจัยนี้มากที่สุด คือผู้ที่มีจริยธรรมก่อนกฎเกณฑ์ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของผู้อื่นด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาจริยธรรมของผู้มีจริยธรรมต่ำ ย่อมทำได้ง่ายกว่าการจะพัฒนาจริยธรรมปานกลางหรือสูง

โกศล มีคุณ (โกศล มีคุณ 2524) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลองฝึกอบรมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและทักษะในการสวมบทบาทของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 191 คน อายุตั้งแต่ 9 - 14 ปี จากโรงเรียนสามแห่ง ในจังหวัดราชบุรี อันเป็นโรงเรียนตัวแทนของโรงเรียนในชนบท โรงเรียนในชุมชนของชนบท และโรงเรียนในเมือง เขตละหนึ่งแห่ง นักเรียนในแต่ละโรงเรียนได้ถูกจัดเข้ากลุ่มต่าง ๆ สี่กลุ่ม กลุ่มทดลองที่หนึ่งได้รับการฝึกสวมบทบาทรวมกับการฝึกใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม กลุ่มทดลองที่สองได้รับการฝึกสวมบทบาทอย่างเดี่ยว กลุ่มทดลองที่สามได้รับการฝึกการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างเดี่ยว ส่วนกลุ่มที่สี่ซึ่งเป็นกลุ่มควบคุมนั้นได้มีการฝึกโดยใช้เนื้อหาของวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมตามหลักสูตร ทุกกลุ่มใช้เวลาในการฝึกประมาณ 15 ครั้ง ครั้งละ 60 - 100 นาที โดยทำการฝึกทุกวัน วันละครั้ง ผลการทดลองพบว่า ผู้ที่ได้รับการฝึกเหตุผลเชิงจริยธรรมและการฝึกสวมบทบาทมีลักษณะที่ฝึกนี้สูงกว่าผู้ที่อยู่ในกลุ่มควบคุมอย่างเด่นชัด โดยกลุ่มที่ได้รับการฝึกสองด้านให้ผลเท่าเทียมกันกับกลุ่มฝึกด้านเดียว เมื่อพิจารณาลักษณะของบุคคลประกอบกับการได้รับการฝึก พบว่ามีบุคคลบางประเภทได้รับประโยชน์จากการฝึกโดยมีคะแนนของจิตลักษณะต่าง ๆ หลังฝึกสูงกว่าคือผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากมีคะแนนการสวมบทบาทหลังฝึกสูงกว่าผู้รับการอบรมมาแบบรักสนับสนุนน้อย ส่วนผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก

ผู้มีการศึกษาระดับสูง และผู้มีการสวมบทบาทสูง เป็นผู้ที่มีคะแนนความเข้าใจเหตุผลเกี่ยวกับความยุติธรรมสูงกว่าเมื่อเทียบกับกลุ่มผู้ที่มีลักษณะตรงข้าม นอกจากนี้การวิจัยนี้ยังพบหลักฐานที่สำคัญที่แสดงว่า ความสามารถในการสวมบทบาทเป็นปัจจัยสำคัญต่อพัฒนาการของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคล กล่าวคือ ในการวัดก่อนฝึกพบว่าผู้ที่มีความสามารถในการสวมบทบาทสูงมาแต่เดิมนั้น เป็นผู้ที่มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่า และยังพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกสวมบทบาทอย่างเดียวนั้น ในภายหลังมีความสามารถใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกนี้

จากงานวิจัยเชิงทดลองดังกล่าวข้างต้นเป็นการสนับสนุนว่า การฝึกอบรมและการฝึกให้แสดงบทบาทสามารถยกระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลให้สูงขึ้นกว่าเดิม ซึ่งเท่ากับเป็นการพบวิธีการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพในการอบรมสั่งสอนให้บุคคลมีจริยธรรมสูงขึ้น

3. การใช้กลุ่มให้เกิดการคล้อยตาม การแสดงเหตุผลเชิงจริยธรรมเพื่อเป็นการยกระดับจิตใจนั้น อาจทำได้โดยการใช้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ซึ่งแสดงออกทางจริยธรรมในระดับเดียวกัน เด็กวัยรุ่นจะยึดถือเพื่อนเป็นแบบอย่างและจะคล้อยตามลักษณะของเพื่อน ๆ ไปได้โดยง่าย เลอเฟอร์จี และวัลโลชิน (Le Furgy & Waloshin, 1969) ได้ทดลองกับเด็กวัยรุ่นชายและหญิงโดยรับฟังเหตุผลของเพื่อน ๆ ผู้แสดงเหตุผลที่สูงหรือต่ำกว่าระดับจริยธรรมของตนเองหนึ่งชั้น ผลปรากฏว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลมากสามารถทำให้เกิดการเพิ่มหรือลดขั้นของพัฒนาการทางจริยธรรมได้ และการเปลี่ยนแปลงนี้มีผลคงทนโดยวัดพบได้หลังจากการฝึก 100 วัน แต่การเปลี่ยนจริยธรรมเป็นขั้นที่สูงขึ้นกว่าเดิมนั้นมีผลคงทนมากกว่าการเปลี่ยนจริยธรรมเป็นขั้นที่ต่ำกว่าเดิม

4. การให้เลียนแบบจากตัวแบบ การเลียนแบบมีบทบาทมากในการเปลี่ยนหรือสร้างพฤติกรรมใหม่ของบุคคล การตอบสนองแปลก ๆ ใหม่ ๆ อาจเกิดขึ้นได้จากการสังเกตหรือการเรียนรู้พฤติกรรมของคนอื่นทั้งโดยตรงหรือทางอ้อม ในบางกรณีการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ในผู้สังเกตมากพอ ๆ กับผู้ที่กระทำเองเกิดการเรียนรู้ (Mc Brearty, Marston and Kanfer, 1961 : 425)

การเลียนแบบเกิดขึ้นได้ทั่วไปในทุกวัฒนธรรม ทุกเพศ ทุกวัยและทุกอาชีพ แม่แบบที่จะก่อให้เกิดการเลียนแบบนั้นอาจเป็นชีวิตจริงในสังคม หรือเป็นสัญลักษณ์ก็ได้ และสามารถแสดงออกได้หลาย ๆ รูปแบบ เช่น ทางคำพูด การเขียน รูปภาพ หรือโสตทัศนูปกรณ์อื่น ๆ

ในปี 1962 แบนดูรา (Bandura, 1962 : 57 - 58) ได้ทดลองการใช้แม่แบบ โดยให้แม่แบบเป็นภาพยนตร์ที่แสดงถึงผลที่แสดงถึงความก้าวร้าวแก่เด็ก ที่เป็นกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ให้แม่แบบที่ได้รับผลเป็นการลงโทษอย่างรุนแรง กลุ่มที่ 2 ให้แม่แบบที่ได้รับผลคือการให้ได้รับการยอมรับและมีสิ่งกระตุ้นคืออาหาร กลุ่มที่ 3 ไม่ได้รับผลตอบสนองใด ๆ ขณะที่ให้ดูภาพยนตร์นั้นผู้ทำการทดลองได้ให้เครื่องล่อ (Incentive) ต่างกัน 2 ลักษณะ คือให้เครื่องล่อทางบวกกับไม่ให้เครื่องล่อเลย ผลการทดลองพบว่าเด็กที่รับแม่แบบที่ถูกลงโทษเกิดการเปลี่ยนแปลงและเลียนแบบน้อยกว่ากลุ่มที่ได้รับแม่แบบที่ได้รับผลเป็นรางวัลหรือไม่ได้รับผลใด ๆ เลย และกลุ่มตัวอย่างเพศชาย มีการเลียนแบบมากกว่าเพศหญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มที่ได้รับแม่แบบประเภทถูกลงโทษ

ลักษณะของตัวแบบกับการเลียนแบบของการที่บุคคลจะเลียนแบบจากตัวแบบหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับว่าตัวแบบนั้นมีลักษณะจูงใจให้น่าเลียนแบบเพียงใด ตัวแบบอาจมีลักษณะต่าง ๆ แตกต่างกัน ประการแรกคือ ปริมาณความรู้ในสิ่งที่ถูกที่ควรซึ่งตัวแบบที่เป็นผู้ใหญ่ควรมีลักษณะจูงใจให้เลียนแบบมากกว่าตัวแบบที่เป็นเด็ก ซึ่งผลการวิจัยบางเรื่องก็แสดงว่าเด็กจะเลียนแบบตัวแบบที่เป็นผู้ใหญ่มากกว่าตัวแบบที่เป็นเด็กเช่นเดียวกับคน

Bandura & Kupers. 1964 ; Dorr and Fey. 1974) แต่ก็มี การวิจัยอีกหลายเรื่องที่ไม่พบผลเช่นนี้ ซึ่งอาจเกิดจากความแตกต่างระหว่างอายุของตัวแบบกับอายุของผู้เลียนแบบ และประเภทของพฤติกรรมที่จะเลียนแบบ กล่าวคือ ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร 2518) ได้ศึกษาพฤติกรรมคล้อยตามในนิสิตหญิงปีหนึ่ง ปรากฏว่า ผู้ทดลองจะคล้อยตามมากที่สุดเมื่อผู้ชำนาญการชักจูงไปในทางที่สอดคล้องกับสังคม แต่จะคล้อยตามน้อยกว่าเมื่อกลุ่มผู้ชำนาญการนี้ชักจูงให้กระทำในสิ่งที่ขัดกับสังคม หรือเมื่อกลุ่มเพื่อนชักจูงให้ทำตามกฎเกณฑ์ ฉะนั้นจึงทำให้เข้าใจได้ว่าผู้เลียนแบบจะเลือก

เอาอย่างตัวแบบประเภทที่มีคุณสมบัติที่น่าสนใจหรือน่าเลื่อมใสและตัวแบบนั้นได้กระทำพฤติกรรมที่ส่งเสริมคุณสมบัตินั้น ๆ ของตนด้วย ผลการวิจัยที่สนับสนุนความคิดนี้อีกด้านหนึ่งคือการวิจัยต่าง ๆ ที่ศึกษาอิทธิพลของการใช้เหตุผลในชั้นต่าง ๆ ต่อการพัฒนาจริยธรรมของเยาวชน โดยเฉพาะเด็กโตและเด็กวัยรุ่น ซึ่งให้ผลสอดคล้องกันว่า ผู้ใหญ่ที่ชักจูงเด็กให้เปลี่ยนความคิดเห็นหรือเปลี่ยนการกระทำนั้น ถ้าผู้ใหญ่ใช้เหตุผลในชั้นที่สูงกว่าชั้นพัฒนาการของเด็ก เด็กจะเชื่อตามมากกว่าเมื่อผู้ใหญ่ให้เหตุผลในชั้นที่ต่ำกว่าพัฒนาการของเด็ก เพราะเหตุผลประเภทหลังนี้ชักกับลักษณะของผู้ใหญ่ ซึ่งเด็กเชื่อว่าเป็นผู้ที่เจริญทางความคิดมากกว่าตนเอง

จริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดู

ครอบครัวเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อสิ่งแวดล้อมทางพฤติกรรมของเด็กและเป็นสถาบันแห่งแรกที่ได้ให้การอบรมทางจิตใจแก่เด็กตลอดเวลา อุบัติการณ์ตัวก็คือ อารมณ์ก็คือ เริ่มมีที่มาจากบ้าน เด็กจะเป็นผู้ที่มีความคิด ความรู้สึก มีมารยาทหรือการวางตัวอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับที่การอบรมจากที่บ้านเป็นส่วนหนึ่ง (สุภัทรา สุภาพ 2518 : 26) ดังนั้นการที่เด็กจะมีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจนั้นขึ้นอยู่กับที่การอบรมเลี้ยงดูที่ดี (สุชา จันทน์เอม 2518 : 128)

การอบรมเลี้ยงดูเด็กจัดออกเป็นหลายประเภท แต่ในการศึกษาครั้งนี้ จัดรวมเป็น 3 ประเภท คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเป็นวิธีการที่บิดามารดาให้ความรัก เคารพในสิทธิของเด็ก ให้ความเท่าเทียมกันของสมาชิกในครอบครัว ลักษณะของการอบรมเช่นนี้จะทำให้เด็กมีความกระตือรือร้น มีความคิดสร้างสรรค์ (Hurlock. 1955 : 433 - 435) นอกจากนี้ยังเป็นลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่องานปัญหาต่าง ๆ ใด (Mussen. 1963 : 72)

มีการวิจัยหลายเรื่องในต่างประเทศที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู กับลักษณะที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม ดังเช่นการวิจัยของ ฮอฟแมน (Hoffman, 1970 : 291) ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก กับลักษณะที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม 4 ประการ คือ การยึดหลักภายในตน การมีความรู้สึกผิด การต้านทานสิ่งยั่วชวนใจและการยอมรับและสารภาพผิด ผลปรากฏว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักมาก ทั้งชายและหญิงที่มีอายุ 4 - 13 ปี เป็นเด็กที่มีลักษณะทางจริยธรรมทั้ง 4 ประเภทสูงกว่าเด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบรักน้อย

บอลด์วิน (Baldwin, 1948 : 127 - 136) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูก 3 แบบ คือ ประชาธิปไตย การให้การยอมรับและการตามใจโดย การสัมภาษณ์พ่อแม่ 220 ครอบครัว พบว่าลูกที่มีพ่อแม่อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะมีพัฒนาการทางด้านความรู้สึกลึกซึ้งอดทนสูง ซึ่งตรงกับการศึกษาของ แรกเก (Radke, 1962 : 235) ที่พบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะมีลักษณะเชื่อมั่นในตนเอง เป็นที่ยอมรับของสังคม ให้ความร่วมมือกับเพื่อนฝูงไว้ใจตนเอง และมีความรับผิดชอบสูง และจากการศึกษาของ เพค (Peck, 1958 : 374) ก็พบว่าการศึกษาของเด็กจะมีความรู้สึกลึกซึ้งอดทนสูงขึ้นอยู่กับการฝึกวินัย จากการสังเกตพฤติกรรมของพ่อแม่ พบว่า ความใกล้ชิดซึ่งกันและกันระหว่างพ่อแม่กับลูก การให้ความรักของพ่อแม่ การฝึกวินัยอย่างสม่ำเสมอ การให้เหตุผลและความคงเส้นคงวาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยให้เด็กมีความรู้สึกลึกซึ้งอดทนสูง ซึ่งการศึกษาเหล่านี้ตรงกับข้อคิดทางจิตวิทยาที่ว่า การฝึกวินัยที่ได้ผล และทำให้เด็กมีการควบคุมจากภายในอย่างแท้จริง จะต้องใช้การฝึกวินัยโดยอาศัยความรัก จะทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านความรู้สึกลึกซึ้งอดทนสูง (Secard, 1964 : 557 - 559) ซึ่งจะนำไปสู่การมีพัฒนาการด้านจริยธรรมอย่างสูงด้วย

สำหรับเรื่องการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยในประเทศไทยนั้น ดวงเดือน พันธุมนาวินและเพ็ญแข ประจวบจันทน์ ได้ศึกษากับเยาวชนไทยระดับอายุ 11 - 25 ปี โดยแบ่งการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยออกเป็นประเภทย่อย ๆ 3 ประเภท คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักแบบควบคุม แบบลงโทษทางกายหรือจิต และการอบรม

เลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ปรากฏว่า การเลี้ยงดูแบบรักมาก และแบบใช้เหตุผลมากมีความสัมพันธ์กับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมากกว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตและแบบควบคุม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์จันติก 2520 : 187) ซึ่งตรงกับการศึกษาของ วารินทร์ ม่วงสุวรรณ ที่ได้ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักและแบบควบคุมที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางจริยธรรมด้านอื่น ๆ คือ ความเอื้อเฟื้อและวินัยทางสังคม โดยทำการศึกษากับนักเรียนชั้น ป.กศ. ปีที่ 1 จำนวน 450 คน และพบว่า เด็กที่ได้รับการรักมากจะมีวินัยทางสังคมมากกว่าเด็กที่ได้รับการรักน้อย (วารินทร์ ม่วงสุวรรณ 2517 : 175)

ในระดับประถมศึกษาชั้น ชูศรี หลีกเพชร ได้ศึกษากับเด็กจำนวน 350 คน พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ รู้จักเหตุผลในการกระทำต่าง ๆ มีการไตร่ตรองและปฏิบัติตนไปในทางที่สังคมยอมรับ มีอารมณ์คงที่ และมีลักษณะเป็นมิตรกับคนทั่วไป (ชูศรี หลีกเพชร 2517 : 95)

สำหรับการศึกษาอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดนั้น มิลเลอร์ (Miller) พบว่า ยิ่งพ่อแม่เข้มงวดกับลูกเพิ่มมากขึ้นเท่าไร ลูกจะเกิดความหงุดหงิด คับแค้นใจมากขึ้นเท่านั้น และความคับข้องใจมีมากเท่าไร ก็ยิ่งมีความก้าวร้าวมากขึ้นเท่านั้น (Buss. 1961 : 136 - 152) ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่พฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ไม่ดีได้ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยนั้น บรอนเฟน เบอร์เนอร์ (Bronfenbrenner) กล่าวว่า การปล่อยปละละเลยมากเกินไปทำให้เด็กไม่รู้จักรู้จักความเพียงพอ และขอบเขต เกิดความวิตกกังวลเพราะไม่รู้จักรับขอบเขตและการควบคุม (Breckenbridge. 1960 : 143) ซึ่งตรงกับการศึกษาในเมืองไทยที่ ภรณี ธรรมภรณ์พิลาศ (ภรณี ธรรมภรณ์พิลาศ 2513 : 75) ได้ศึกษาไว้โดยศึกษาสาเหตุการหนีเรียนของนักเรียน 5 คน พบว่า เด็ก 2 ใน 5 คน เป็นเด็กที่ขาดความอบอุ่นจากที่บ้าน พ่อแม่ไม่ให้ความรัก ความเอาใจใส่ มักทอดทิ้งปล่อยปละละเลย เป็น

สาเหตุให้เด็กมองโลกในแง่ร้าย หนีโรงเรียน ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และจากการศึกษาประวัติของเด็กที่ไ้กระทำผิดมาแล้ว พบว่าส่วนใหญ่มีความรคาบปล่อยปละละเลยบุตร ไม่กวดขันความประพฤติเท่าที่ควรมาตั้งแต่เด็ก

ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก พ่อแม่ควรจะใช้วินัยที่มีเป้าหมายระยะยาว โดยมุ่งให้เด็กยอมรับค่านิยมต่าง ๆ เขาเป็นส่วนหนึ่งในจิตใจของเด็ก ด้วยการให้เหตุผลให้ความรักแก่เด็ก เนื่องจากการฝึกวินัยเป็นการฝึกให้เด็กแสดงพฤติกรรมในทางที่ดีถ้าพ่อแม่ไม่ควบคุมเลย เด็กก็จะไม่สามารถที่จะเรียนรู้ค่านิยมมาตรฐานของสังคมและพฤติกรรมในทางที่ดีได้ ถ้าพ่อแม่ควบคุมมากเกินไป จะมีผลทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่น ขาดความสามารถในการปกครองตนเองและไม่เชื่อถือตนเอง แต่ไม่มีโอกาสรับค่านิยมและคุณธรรมจากพ่อแม่ไ้มากกว่าลูกที่พ่อแม่ตามใจ (Mussen. 1969 : 513 - 514)

ดังนั้นเราพอจะสรุปไ้ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การมีวินัยที่เหมาะสม ทำให้เด็กมีพัฒนาการทางค่านิยมจริยธรรมดีขึ้น

จากเอกสารดังกล่าวมาแล้วพอจะมองเห็นแนวโน้มไ้ว่าพัฒนาการทางจริยธรรมนั้นขึ้นอยู่กับรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดู โดยเฉพาะการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีส่วนช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางจริยธรรมมากที่สุด ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดนั้นก็น่าจะมีผลต่อพัฒนาการทางจริยธรรมไ้ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

จริยธรรมกับฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมของผู้ปกครอง

ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว จะพิจารณาจากรายไ้รวมของสมาชิกในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว การศึกษาและอาชีพของหัวหน้าครอบครัว ซึ่งจะพบว่าเด็กที่เกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะต่างกัน ย่อมมีการดำเนินชีวิตต่างกัน และการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน ย่อมมีการติดต่อกับบุคคลที่มีคุณสมบัติต่างกันด้วย (Key. 1975 : 37) ไ้ความสำคัญอย่างมากต่อเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ในการจะช่วยเพิ่มหรือลดความเร็วของการพัฒนาทางจริยธรรมของ

เขาวงกต เคยเห็นความสำคัญของลักษณะของครอบครัวว่ามีส่วนที่จะปลูกฝังลักษณะเบื้องต้นทางจริยธรรมให้แก่เขาวงกต คือการยอมรับตนเอง การมีเอกลักษณ์ การประสบความสำเร็จ และสัมฤทธิ์ผลต่าง ๆ อันเป็นทางทำให้เกิดความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ซึ่งเป็นโอกาสให้ลักษณะจริยธรรมอื่น ๆ เกิดขึ้นในภายหลัง

นักสังคมวิทยาและนักจิตวิทยาหลายท่านมีความเชื่อและได้แสดงหลักฐานทาง การวิจัยว่า บุคคลที่มีฐานะต่ำและฐานะปานกลางนั้นมีความนิยมบางอย่างแตกต่างกัน บุคคลเหล่านี้มีความเชื่อว่าจะสิ่งใดที่ควรทำ หรือสิ่งใดที่ไม่ควรทำต่างกัน เช่น การเก็บของตกแล้วนำไปคืนเจ้าของ เป็นความดีควรสรรเสริญในสังคมของบุคคลในฐานะปานกลางและสูง แต่เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำในสังคมของคนฐานะต่ำ (Key. 1975 : 38) จากการ ศึกษาในระยะแรกของโคลเบอร์กกับเค็กออเมริกัน (Hoffman. 1970 : 279) พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางมีคะแนนการตัดสินใจจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะต่ำ

โบม (Boehm) และ ฮาวิค เฮอร์สท (Harvighurst) (Hurlock 1964 : 547) พบผลที่น่าสนใจว่า เด็กจากครอบครัวชั้นกลางจะพัฒนาความรู้สึกผิดชอบชั่วดีและเร็วกว่าเด็กจากครอบครัวชั้นต่ำ ซึ่ง กฤตยา กฤษฏาวิฑู (กฤตยา กฤษฏาวิฑู 2514 : 148) ยังพบอีกว่า วัยรุ่นที่มีบิดามารดาได้รับการศึกษาสูงมีความสามารถในการบังคับตนเองสูงกว่า วัยรุ่นที่มีบิดามารดาที่ได้รับการศึกษาต่ำอย่างเห็นได้ชัด ต่อมา ดวงเดือน พันธุมนาวิน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทึก 2520 : 176) ทำการศึกษาเรื่องจริยธรรมของเขาวงกตไทย ของเด็กในช่วงอายุ 11 - 21 ปี และได้ผลสอดคล้องกับงานวิจัยดังกล่าว คือในช่วงอายุ 15 - 17 ปี ผู้ที่มาจากครอบครัวฐานะสูง มีพัฒนาการทางจริยธรรมที่ก้าวหน้ากว่าผู้ที่มาจากครอบครัวฐานะปานกลางและต่ำตามลำดับ

เคย์ (Key. 1970 : 182) และเบอร์ตัน (Burton. 1963 : 469 - 497) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางจริยธรรมของคนในต่างสังคม วัฒนธรรม

และฐานะ การให้เหตุผลหรือการตัดสินใจจริยธรรม พบว่า ถ้าเปรียบเทียบการตัดสินใจจริยธรรมของเยาวชนที่มาจากครอบครัวฐานะต่างกัน ส่วนมากเด็กที่มาจากครอบครัวฐานะต่ำมีพัฒนาการทางค่านิยมสูงกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางหรือสูง และมีการศึกษาที่ใกล้เคียงกันคือ แฮโรเออร์ (Harroer) วิรัช จาจนอม (วิรัช จาจนอม 2520 : 29) ซึ่งศึกษาพัฒนาการค่านิยมจริยธรรมของเด็กพบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจและสังคมต่ำ จะให้คำตอบในรูปการใช้กำลังอำนาจตอบแทนผู้ที่กระทำผิดมากกว่า และเด็กที่มีอายุน้อยกว่ามักให้คำตอบในทำนองตาต่อตา มากกว่าเด็กที่มีอายุสูงขึ้น

พาริค (Parikh. 1975 : 3160) ให้ความสนใจต่อความสัมพันธ์ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีของโคลเบอร์กกับสิ่งแวดล้อม จึงทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจากเด็กอเมริกาชั้นกลางสูง เด็กอินเดียในเมือง และวัยรุ่นทั่วไปแล้ว พบว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ครอบครัวที่มีผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก ซึ่งได้ผลเช่นเดียวกับการศึกษาของ อัลสเตอร์ (วิเชียร ทองนุช 2521 : 26 อ้างอิงมาจาก Alster. 1974 : 542) ที่ศึกษากับเด็กอายุ 13 ปี เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นฐานทางครอบครัว และพัฒนาการทางจริยธรรมได้ผลที่น่าสนใจว่า คะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมของพ่อแม่ สามารถพยากรณ์วิถีภาวะทางจริยธรรมของบุตรได้ และครอบครัวที่สมบูรณ์จะมีอิทธิพลต่อสังคมขั้นสูงทางจริยธรรมของเด็ก และแม่มีบทบาทมากกว่าพ่อ แม้แต่การศึกษาของ เอ็ดเวิร์ด (Edward. 1974 : 76) กับกลุ่มตัวอย่างในเคนยา (Kenya. 1972 - 1973) ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาถึงระดับมหาวิทยาลัยตามแนวโคลเบอร์กเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางจริยธรรมกับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม ก็ได้ผลว่า นักเรียนและนักศึกษาที่มีระดับจริยธรรมในชั้นที่ 4 จะได้รับอิทธิพลจากโรงเรียนมากกว่าที่บ้าน ส่วนชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ที่บ้านจะมีอิทธิพลมากกว่า จึงเป็นการแสดงให้เห็นว่าจริยธรรมเริ่มจากบ้าน โดยเฉพาะพ่อแม่ซึ่งมีอิทธิพลเหนือกลุ่มเพื่อน และสภาพแวดล้อมทางสังคมมี

อิทธิพลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมและพบว่า นักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในวัฒนธรรม
รวมสมัย มีระดับจริยธรรมสูงกว่านักเรียน นักศึกษาที่เคร่งครัดในศีลธรรม

นอกจากนี้ มิลเลอร์ ซุมอฟ และสตีเฟน (วิรัช จาบทนอม 2520 : 31
อ้างอิงมาจาก Miller, Zumoff and Stephens. n.d.) ได้ศึกษาเปรียบเทียบ
ทักษะการให้เหตุผลจากการทดสอบงานตามทฤษฎีของ เพียเจต์ กับการตัดสินใจด้านจริยธรรม
ระหว่างเด็กที่อยู่ในสถานกักกัน เด็กที่เรียนซ้ำ และเด็กปกติ อายุ 13 - 16 ปี พบว่า
เด็กที่อยู่ในสถานกักกันและเด็กที่เรียนซ้ำมีพัฒนาการทางทักษะ การใช้เหตุผลต่ำกว่า
เด็กปกติ และยังมีการศึกษาในระยะยาวในช่วง 3 ปีของ โฮลสไตน์ (Holstein.
1976 : 51 - 61) เกี่ยวกับพัฒนาการแห่งการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กวัยรุ่น
อายุ 13 ปี จำนวน 53 คน ที่มีสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม ระดับเดียวกัน และ
เด็กอยู่กับพ่อแม่ในเมือง สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง ด้านเชื้อชาติ สถิติปัญญา
ความสมบูรณ์ในครอบครัวของเด็กที่มีทั้งพ่อแม่ซึ่งมีอาชีพในสังคมชั้นกลางสูง มีเศรษฐกิจดี
โดยผู้วิจัยใช้สถานการณ์ของ โคลเบอร์ก 5 เรื่องกับแบบสัมภาษณ์หลังด้วยการสัมภาษณ์
พ่อแม่พร้อมกับทดสอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กภายในบ้านของกลุ่มตัวอย่างและ
ทดสอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กที่โรงเรียนที่เด็กเรียนอยู่อีกครั้ง หลังการ
ทดสอบแล้ว 2 เดือน จึงสัมภาษณ์พ่อแม่อีก ผลการวิจัยพบว่า

1. สถิติปัญญา มีความสัมพันธ์กับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก
2. ในระยะเวลา 3 ปี เด็กจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงขึ้นจากระดับกลาง
ไปสู่ระดับสูงมากกว่าพัฒนาการทางจริยธรรมจากระดับต่ำไปสู่ระดับสูง

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาถึงความแตกต่างของการคิดหาเหตุผลเชิงจริยธรรม
ระหว่างกลุ่มของเด็กในกรุงเทพมหานครและชนบทของ วิรัช จาบทนอม (วิรัช จาบทนอม
2520 : 63) ได้พบว่าไม่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มของเด็กในกรุงเทพมหานครกับ
ชนบท แต่ทั้งนี้ถ้าพิจารณาจากคะแนนแล้ว มีแนวโน้มว่าคะแนนของกลุ่มชนบทสูงกว่าในกรุงเทพ
มหานคร ซึ่ง ดวงเดือน พันธมนาวิน (ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจันต์จันท์
2520 : 92) ก็พบผลทำนองเดียวกันจากการศึกษาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับเด็กไทย

คือไม่ปรากฏเป็นที่แน่ชัดว่าเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ต่างกัน และจากการศึกษาความสัมพันธ์ของการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กวัยก่อนเรียนในกรุงเทพมหานครของ ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์ (ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์ 2522 : 124 - 127) ก็ได้ผลสนับสนุนว่า คะแนนจริยธรรมของเด็กก่อนวัยเรียนที่มารดามีการศึกษาสูงและต่ำ ไม่มีความแตกต่างกัน และเด็กจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันก็มีคะแนนจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้จากผลงานวิจัยของ เกื้อกุล ทาสิทธิ์ (เกื้อกุล ทาสิทธิ์ 2514 : 113) ก็ได้ผลเช่นกันว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ต่างกัน มีความสามารถบังคับตนเอง และมีบุคลิกภาพด้านความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน

จริยธรรมกับระดับอายุ

โคลเบอร์กได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับระดับอายุ โดยแบ่งเหตุผลเชิงจริยธรรมออกเป็น 6 ชั้น ผู้วิจัยพบว่า เด็กอเมริกันอายุ 7, 10, 13 และ 16 ปี มีแนวโน้มที่จะใช้เหตุผลในชั้นที่สูงขึ้นตามอายุ กล่าวคือ เด็กอายุ 7 ปี แทบทุกคน (90 กว่าเปอร์เซ็นต์) ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 1 และ 2 เด็กอายุ 20 ปี แม้จะยังใช้เหตุผลในชั้นที่ 1 และ 2 เสียเป็นส่วนมาก (50 กว่าเปอร์เซ็นต์) แต่มีอีกพวกหนึ่งที่ใช้เหตุผลในชั้นที่ 3 และ 4 (35 เปอร์เซ็นต์) ในเด็กวัยรุ่นตอนต้นอายุ 13 ปี ใช้เหตุผลในชั้นที่ 3 และ 4 มาก (50 กว่าเปอร์เซ็นต์) และมีพวกที่ใช้เหตุผลในชั้นที่ 1 และ 2 น้อยกว่า 20 เปอร์เซ็นต์ ส่วนวัยรุ่นตอนปลาย อายุ 16 ปี แม้จะยังใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 3 และ 4 มาก (50 เปอร์เซ็นต์) แต่ปรากฏว่ามีผู้ใช้เหตุผลในชั้นที่ 5 และ 6 (23 เปอร์เซ็นต์) มากกว่ากลุ่มเด็กที่อายุต่ำกว่าทุกกลุ่ม ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นเด่นชัดว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลมีพัฒนาการตามอายุซึ่งพัฒนาการของจริยธรรมทางค่านี โคลเบอร์กเชื่อว่าเป็นผลของความพยายามของเด็กที่จะตีความหมายประสบการณ์ของตนในสังคมที่สลับซับซ้อน โดยเด็กจะมีความสามารถในการนี้มากขึ้น เป็นลำดับ

(ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก 2520 : 16) การศึกษาของ โคลเมอร์ก็สอดคล้องกับเรสต์ (Rest. 1976 : 82) ที่ได้ศึกษาระยะยาวเป็นเวลา 2 ปี กับเด็กวัย 16 - 20 ปี จำนวน 88 คน และเขาได้พบพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นทั้งในเด็กอายุมากและอายุน้อย โดยที่เด็กอายุมากมักจะมีพัฒนาการทางจริยธรรม อยู่ในขั้นความคิดด้วยหลักการ (Principle Moral Thinking) และกลุ่มที่อายุน้อยกว่าจะมีการเปลี่ยนระดับขั้นของจริยธรรมจากระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Preconventional) ไปยังขั้นตามกฎเกณฑ์ (Conventional) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพัฒนาการทางจริยธรรมเพิ่มขึ้นตามระดับอายุ

การวิจัยของ ยูสเซน (Yussen. 1976 : 551 - 555) ก็สอดคล้องกันจากการใช้กลุ่มตัวอย่างเด็กจำนวน 120 คน จากเกรด 9, 10, 12 และ ระดับวิทยาลัย การทดสอบของ ยูสเซนนี้เป็นการให้เลือกคำตอบจากเรื่องที่กำหนดให้โดยคำตอบนั้นใช้เกณฑ์ 3 เกณฑ์ คือ

1. เกณฑ์ของตัวเอง
2. เกณฑ์ของตำรวจ
3. เกณฑ์ของนักปรัชญา

เกณฑ์ทั้ง 3 นี้ ใช้ในการตัดสินจริยธรรม ผลปรากฏว่าเด็กระดับ 9 ไม่มีความแตกต่างในการเลือกเกณฑ์ เด็กระดับ 10 เลือกเกณฑ์ของนักปรัชญามากกว่าของตำรวจ เด็กระดับ 22 เลือกเกณฑ์ของนักปรัชญามากกว่าเกณฑ์ของตนเองและเกณฑ์ของตำรวจ และนักศึกษาระดับวิทยาลัยนั้นเลือกเกณฑ์ของนักปรัชญามากกว่าเกณฑ์ของตนเอง และเลือกเกณฑ์ของตนเองมากกว่าเกณฑ์ของตำรวจ จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ในระดับชั้นค่าหรืออายุน้อยนั้น เด็กยังไม่สามารถแยกแยะว่าจะใช้เกณฑ์อะไรในการตัดสินจริยธรรม เด็กจะมองในลักษณะรวม ๆ แต่พอเรียนสูงขึ้นหรือระดับอายุมากขึ้นจะเริ่มมีวุฒิภาวะทางจริยธรรมมากขึ้น

สำหรับการศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมกับระดับอายุในประเทศไทยนั้น วิรัช จาญจนอม (วิรัช จาญจนอม 2520 : 1 - 73) ได้ทำการศึกษากับนักเรียนอายุ 13 ปี

และ 15 ปี ของโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและโรงเรียนในเขตชนบทของจังหวัด ฉะเชิงเทรา จำนวน 120 คน ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างในการตัดสินใจริษขรรรมของ ทั้งสองระดับอายุ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของควง เตื่อน พันธุมนาวัน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก (ควง เตื่อน พันธุมนาวัน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก 2520 : 183 - 184) ที่ได้ศึกษากับเด็กในช่วงอายุ 11 - 13 ปี (นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) เด็กอายุ 15 - 17 ปี (มัธยมศึกษาปีที่ 3) และอายุ 19 - 21 ปี (นักศึกษา) นั้นได้ ผู้ลว่า คะแนนเฉลี่ยจริษขรรรมไม่แตกต่างกันมากนัก และมีเปอร์เซ็นต์ของผู้มีจริษขรรรมใน ชั้นที่ 1 - 6 เป็นปริมาณ ที่ใกล้เคียงกันทั้ง 3 ช่วงอายุ โดยที่ผู้ตอบส่วนใหญ่ในแต่ละกลุ่ม มีคะแนนจริษขรรรมอยู่ในชั้นที่ 4 (ประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์) รองลงไปอยู่ในชั้นที่ 3 (30 - 38%) ส่วนผู้ตอบที่มีคะแนนจริษขรรรมในชั้นที่ 1 และ 2 รวมกัน กับชั้นที่ 5 และ 6 รวมกันนั้น มีเป็นจำนวนใกล้เคียงกัน

การพัฒนาการทางจริษขรรรมในเยาวชนไทย ไม่ปรากฏชัดถึงความแตกต่าง ตามอายุ อาจเป็นเพราะลักษณะของ เครื่องมือวัดระดับจริษขรรรมซึ่งเป็นคำตอบแบบให้ เลือกตอบทำให้ผู้ตอบมีความสะดวกในการ เลือกเหตุผลที่กำหนดให้ ถ้าให้ผู้เขียนตอบคำตอบ เองแล้ว นำคำตอบเหล่านี้มาวิเคราะห์ระดับจริษขรรรม อาจพบความแตกต่างตามอายุ ได้มากกว่านี้ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยก็ยังมี ความเชื่อตามการศึกษาในต่างประเทศว่า พัฒนาการ ทางจริษขรรรมน่าจะมีแนวโน้มว่าจะ เพิ่มขึ้นตามระดับอายุ

จริษขรรรมกับเพศ

ถึงแม้ว่าความมีจริษขรรรมสูงจะมีใช้ลักษณะที่สังคมกำหนดไว้สำหรับเพศใดเพศหนึ่ง โดยเฉพาะ แต่สิ่งที่ได้กระตุ้นความสนใจในการ เปรียบเทียบจริษขรรรมของชายกับหญิงคือ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ฟรอยด์ระบุว่า เด็กชายในครอบครัวปกติที่มีบิดามารดาพร้อมเพรียง กัน จะมีการเปลี่ยนแปลงทางจริษขรรรมเมื่ออายุประมาณ 5 ขวบ คือในช่วงอายุ 3 - 5 ปี เด็กชายจะรู้สึกว่าการบิดาแย่งความรักของมารดาไปจากตน จึงเกิดความรู้สึกไม่เป็นมิตรกับ บิดาแต่ต่อมาเมื่อเด็กมีพัฒนาการทางสังคมอย่างปกติ จนสามารถแก้ปัญหาขัดแย้งกับบิดา

ของตนได้ด้วยการยอมรับบิดาเป็นตัวแบบอย่างแข็งขัน ทำให้พรอยด์ทำนายว่าชายมีซูเปอร์อีโกหรือจริยธรรมสูงกว่าหญิง

ส่วนทฤษฎีพัฒนาการของลักษณะที่ส่งเสริมจริยธรรม ให้ข้อทำนายที่ตรงกันข้ามกับทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ทั้งนี้เพราะผลการวิจัยการพัฒนาลักษณะต่าง ๆ ของหญิงเมื่อเปรียบเทียบกับชาย ปรากฏว่าหญิงมีพัฒนาการทางภาษาได้เร็วกว่าชาย ทำให้มีความฉลาดและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าชาย ซึ่งทำให้หญิงเข้าใ้จากภูเขาคอนกรีตที่เป็นข้อเรียกร้องทางสังคมสูงกว่าชาย แต่เนื่องจากลักษณะการยึดมั่นต่อสังคม อาจทำให้การพัฒนาจริยธรรมของหญิงช้าลง ในวัยรุ่นตอนปลาย ฉะนั้นในระหว่างวัยรุ่นตอนปลาย กับวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ชายอาจมีการพัฒนาจริยธรรมไปสู่ขั้นที่ 5 และ 6 ตามทฤษฎีของ โคลเบอร์กมากกว่าหญิง

จากการรวบรวมการวิจัยต่าง ๆ ที่เปรียบเทียบจริยธรรมในด้านต่าง ๆ ของชายกับหญิง ไรท์ (Wright, 1971 : 57, 145) พบว่า ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาพฤติกรรมโกงในการทดลอง หรือพฤติกรรมเอื้อเฟื้อก็ตาม ส่วนมากแล้วจะไม่พบความแตกต่างระหว่างชายกับหญิง แต่มีการวิจัยบางเรื่องที่พบความแตกต่างซึ่งเป็นไปในทำนองที่ว่า หญิงจะโกงน้อยกว่าชาย โดยมีความเอื้อเฟื้อ และมีความรับผิดชอบสูงกว่าชาย

ส่วนการศึกษาพฤติกรรมของ ฮาร์ทฮอร์นและเมย์ (Hartshorne & May, 1928) โดยใช้สถานการณ์หลายประเภท และมีกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นกลุ่มที่ใหญ่มาก พบผลตรงข้าม โดยพบว่า หญิงได้โกงในสถานการณ์ต่าง ๆ มากกว่าชาย

ส่วนโคลเบอร์ก (Kohlberg, 1964) ได้ศึกษาความแตกต่างในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเยาวชน พบว่า ในวัยเด็กเล็กและเด็กโตนั้น ชายและหญิงไม่แตกต่างกันในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม แต่เมื่อมาถึงวัยรุ่น ชายได้มีการพัฒนาทางจริยธรรมที่ก้าวหน้ากว่าหญิง

ส่วนการศึกษากการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก และคนอื่น ๆ (Kohlberg & Kramer, 1969 ; Holstein, 1972 ; Kurtines & Grief, 1976 : 456) พบว่า หญิงมีจริยธรรมต่ำกว่าชาย แต่ผลการวิจัยนี้ถูกวิจารณ์ว่าอาจผิดพลาด

เนื่องจากในเรื่องที่ใช้เป็นคำถามนั้น ตัวเอกเป็นชายทุกเรื่อง จึงอาจทำให้ผู้ตอบที่เป็นหญิงตอบแตกต่างกันไปจากผู้ตอบที่เป็นชายได้

จากเอกสารและการวิจัยที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การบวชชีพราหมณ์ การอบรมเลี้ยงดู และฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา น่าจะมีส่วนช่วยในการพัฒนาจริยธรรมให้ดีขึ้น ดังนั้นในการศึกษาคั้งนี้จึงมุ่งศึกษาถึงตัวแปรดังกล่าวที่มีผลต่อการพัฒนาการทางจริยธรรมเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการแก้ไขและส่งเสริมให้เยาวชนของเรามีจริยธรรมอันดีงามอันเป็นการส่งเสริมการพัฒนาประเทศให้เป็นที่ไปได้อย่างดียิ่งขึ้น

สมมติฐานการวิจัย

1. การบวชชีพราหมณ์จะทำให้ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาตอนหลังบวชสูงกว่าก่อนบวช
2. นักศึกษาที่บวชชีพราหมณ์จะมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้บวชชีพราหมณ์
3. ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตอนก่อนบวชของนักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และนักศึกษาที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับปานกลางจะมีสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ และนักศึกษาที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับอื่น ๆ
4. ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตอนหลังบวชชีพราหมณ์ของนักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและนักศึกษาที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับปานกลางจะมีสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ และนักศึกษาที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับอื่น ๆ
5. การบวชชีพราหมณ์จะทำให้ให้นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูทั้งสามแบบมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตอนหลังบวชสูงกว่าตอนก่อนบวช
6. การบวชชีพราหมณ์จะทำให้ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวในทุก ๆ ระดับสูงกว่าตอนก่อนบวช

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แบ่งวิธีดำเนินการออกเป็นขั้นตอนดังนี้

1. การออกแบบการวิจัย
2. ประชากร
3. กลุ่มตัวอย่างและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
5. การสร้างเครื่องมือและลักษณะของเครื่องมือ
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล
8. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การออกแบบการวิจัย

การวิจัยเป็นการออกแบบวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Design) แบบ Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design ใช้เวลาในการทดลองบวชชีพรานหมณ์ 15 วัน โดยใช้เวลาดทดลองในช่วงปิดภาคฤดูร้อน กลุ่มตัวอย่างมี 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่เข้ารับการบวชชีพรานหมณ์เป็นระยะเวลา 15 วัน ส่วนกลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่ไม่ได้เข้ารับการบวชชีพรานหมณ์แต่อย่างใดคงใช้ชีวิตประจำวันตามปกติ ก่อนและหลังการทดลองได้ให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองทำแบบทดสอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม แล้วนำผลคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติ ซึ่งรูปแบบการทดลองดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 226)

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	T ₁	X	T ₂
CR	T ₁	-	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย

- X คือ การทดลองบวชชีพราหมณ์
- T₁ คือ การสอบก่อนที่จะจัดกระทำการทดลอง (Pretest)
- T₂ คือ การสอบหลังจากที่จัดกระทำการทดลอง (Posttest)
- R คือ การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม (Random assignment)
- C คือ กลุ่มควบคุม (Control group)
- E คือ กลุ่มทดลอง (Experimental group)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นนักศึกษาหญิงซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรวิชาเอกพลศึกษา ชั้น ป.กศ. สูงปีที่ 1 ปีการศึกษา 2527 ของวิทยาลัยพลศึกษาในจังหวัดภาคกลาง ซึ่งได้แก่วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทอง วิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพฯ วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี และวิทยาลัยศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหญิง ที่มีลักษณะตามขอบข่ายของประชากรจากจังหวัดทั้งสี่ที่สมัครใจจะบวชชีพราหมณ์และเต็มใจที่จะรวมในงานวิจัยครั้งนี้ ซึ่งในการจัดกระทำกับกลุ่มตัวอย่างให้เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. นำนักศึกษาหญิงที่เต็มใจจะร่วมในงานวิจัยครั้งนี้ซึ่งมีทั้งหมด 168 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ตั้งใจจะบวชชีพรานหนึ่งมีจำนวน 40 คน และกลุ่มที่ไม่ตั้งใจจะบวชชีพรานหนึ่งมีจำนวน 128 คน
2. นำแบบสอบถามประวัติส่วนตัวเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดู ให้กลุ่มตัวอย่างในข้อ 1. ทำ
3. ตรวจสอบคำตอบจากแบบสอบถามในข้อ 2. แล้วแบ่งนักศึกษาในกลุ่มที่ตั้งใจจะบวชชีพรานหนึ่งออกตามประเภทของการได้รับการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ ได้แก่กลุ่มทดลองที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจำนวน 23 คน แบบเข้มงวดกวดขันจำนวน 12 คน และแบบปล่อยปละละเลยจำนวน 5 คน รวม 40 คน และกลุ่มทดลองเดียวกันนี้ ได้จัดแยกออกตามประเภทของฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวทั้ง 3 ระดับ ได้แก่กลุ่มที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับสูง 5 คน ระดับปานกลาง 22 คน และระดับต่ำ 13 คน
4. ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากผู้ที่ไม่ตั้งใจจะบวชชีพรานหนึ่งจำนวน 128 คน โดยสุ่มให้ได้กลุ่มควบคุมจำนวน 40 คน ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 3 แบบ และมีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวทั้ง 3 ระดับ มีจำนวนแต่ละแบบของการอบรมเลี้ยงดู และแต่ละระดับของฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เท่ากับจำนวนในกลุ่มทดลอง
5. ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 40 ดังปรากฏรายละเอียดตามตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนนักศึกษาหญิงในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตามการอบรม
เลี้ยงดู และระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

การเลี้ยงดู	ระดับฐานะ	ระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว			รวม การเลี้ยงดู
		สูง	ปานกลาง	ต่ำ	
ปล่อยปละละเลย		1	1	3	5
เข้มงวดกวดขัน		1	7	4	12
ประชาธิปไตย		3	14	6	23
รวม (ระดับฐานะ)		5	22	13	40

6. จำนวนนักศึกษาหญิงที่เต็มใจจะร่วมในการศึกษาจากวิทยาลัยพลศึกษาใน
จังหวัดภาคกลางทั้ง 4 จังหวัด จำนวน 168 คน ดังปรากฏรายละเอียดจากตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนนักศึกษาหญิงจำแนกตามสถานศึกษา ในปีการศึกษา 2527

ชื่อสถานศึกษา	จำนวนนักศึกษา
1. วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทอง	40
2. วิทยาลัยพลศึกษารุงเทพฯ	52
3. วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี	25
4. วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร	51
รวม	168

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แบบสอบถามประวัติส่วนตัวเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
2. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู
3. แบบทดสอบวัดระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

การสร้างเครื่องมือและลักษณะของเครื่องมือ

1. แบบสอบถามประวัติส่วนตัวเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบสอบถามภูมิหลังของ ชิรวัดน์ นิจนทร (ชิรวัดน์ นิจนทร 2526 : 96)

2. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูที่ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของ จิตรา เฝ้าทรัพย์ (จิตรา เฝ้าทรัพย์ 2520 : 104 - 107)

2.1 ลักษณะของแบบสอบถาม แบบสอบถามชุดนี้มีจำนวน 45 ข้อ ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ช่วง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (o) พ่อแม่จะให้ท่านทำอะไรบ้างตาม
ความเห็นท่านก่อนเสมอ
- (oo) พ่อแม่คัดค้านใจแทนท่านเสมอ

จริง มากที่สุด	จริงมาก	จริง ปานกลาง	จริงบ้าง	ไม่จริง เลย
✓				
				✓

2.2 เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม ใช้วิธีการกำหนดน้ำหนักโดยการ
สมมติ (Arbitrary Weighting) จากน้ำหนัก 1 หน่วย ถึง 5 หน่วย ตามลำดับ
ดังนี้

จริงมากที่สุด	กำหนดคะแนนให้	5 คะแนน
จริงมาก	กำหนดคะแนนให้	4 คะแนน
จริงปานกลาง	กำหนดคะแนนให้	3 คะแนน
จริงบ้าง	กำหนดคะแนนให้	2 คะแนน
ไม่จริงเลย	กำหนดคะแนนให้	1 คะแนน

3. แบบทดสอบวัตรระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวของ เรสต์ (Rest, 1972 : 3 - 18) แต่เป็นปัญหาเกี่ยวกับหลักธรรมในพุทธศาสนา โดยยึดหลักการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ชั้นของ โคลเบอร์ก (Kohlberg)

3.1 ลักษณะของแบบทดสอบ เป็นแบบทดสอบที่เกี่ยวกับปัญหาทางหลักธรรมในพุทธศาสนามีทั้งหมด 45 เรื่อง โดยเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมของพุทธศาสนาค่ายศีลแปด (อุโบสถศีล) ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความยุติธรรม ความกตัญญูทศเวท ความมีระเบียบวินัย ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความมักน้อยสันโดษและความอดทน โดยแต่ละเรื่องเป็นสถานการณ์ที่สมมติขึ้น ซึ่งผู้ตอบมักประสบในชีวิตประจำวัน โดยสร้างเป็นคำถามแบบปลายปิดและปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบสามารถให้เหตุผลได้ตามความคิดของตนได้อย่างเสรีในกรณีที่ไม่ได้ตัดสินใจที่จะกระทำตามคำถามปลายปิดที่กำหนดให้ ซึ่งแบ่งระดับจริยธรรมเป็น 6 ชั้น ดังนี้

ระดับจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 6 ถ้าใช้หลักอุดมคติสากล

ระดับจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 5 ถ้าใช้หลักการ เคารพตนเองหรือการกระทำ

ตามสัญญา

ระดับจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 4 ถ้าใช้หลักการกระทำตามหน้าที่

ระดับจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 3 ถ้าใช้หลักการกระทำในสิ่งที่คนอื่นเห็นว่าดี

ระดับจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 2 ถ้าใช้หลักการแสวงหารางวัล

ระดับจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 1 ถ้าใช้หลักการหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ

ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เรื่องที่ (๐) แดงเลี้ยงนกนางเขนไว้ตัวหนึ่ง เขารักมันมากเพราะมันร้องได้ไพเราะมาก วันหนึ่งเจ้าเทาแมวตัวโปรดของแม่ของแดงไถ่คินกนางเขนตาย แดงโกรธเจ้าเทามาก จึงจับเจ้าเทาใส่ลังไม้คิดจะเอาไปโยนทิ้งน้ำให้ตาย แม่ของแดงทราบก็ห้ามทำร้าย เจ้าเทาเด็กซาดมีฉนั้นจะถูกเขียน พ่อของแดงขอร้องไม่ให้ทำร้ายเจ้าเทาแล้วจะซื้อนกมาใช้ทดแทนอีกสองตัว

ถ้าท่านเป็น "แดง" ท่านจะตัดสินใจอย่างไร เพราะเหตุใด

- _____ ก. ไม่ฆ่าเจ้าเทา เพราะกลัวถูกแม่เขียน
- _____ ข. ไม่ฆ่าเจ้าเทา เพราะจะโดนจากพ่อถึงสองตัว
- _____ ค. ไม่ฆ่าเจ้าเทา เพราะเพื่อน ๆ ห้ามไว้
- _____ ง. ไม่ฆ่าเจ้าเทา เพราะกลัวนึกคิดข้อ 1
- _____ จ. ไม่ฆ่าเจ้าเทา เพราะรับปากกับแม่ไว้
- _____ ฉ. ไม่ฆ่าเจ้าเทา เพราะคิดว่ามันเป็นบาป แม้จะฆ่าเจ้าเทา ก็ไม่ทำให้หนัก ของเขากลับมีชีวิตรู้ขึ้นมาได้
- _____ ช. ฆ่าเจ้าเทา เพราะ _____

เรื่องที่ (๐๐) "ทวี" เป็นนักชกฝีมือเยี่ยมของค่ายมวย "ครูมอง" ซึ่งไม่เคยทำให้คนคู่มือหวังแม้แต่ครั้งเดียว แต่ในการชกที่จะมีขึ้นในวันอาทิตย์หน้า "เสี่ยฮะ" ผู้อุปถัมภ์ค่ายมวยนี้ได้ขอร้องให้ทวีชกแพ้ แล้วจะให้ค่าตอบแทนเพิ่มเป็นสิบเท่าเพราะได้พนันกับคนวงนอกไว้เป็นเงินจำนวนมากมหาศาล ครูมองไม่เห็นด้วยกับการล้มมวยครั้งนี้

ถ้าท่านเป็น "ทวี" จะตัดสินใจอย่างไร เพราะเหตุใด ?

- _____ ก. ไม่ล้มมวย เพราะกลัวครูมองโกรธ
- _____ ข. ไม่ล้มมวย เพราะต้องการรางวัลที่ชกชนะคู่ต่อสู้
- _____ ค. ไม่ล้มมวย เพราะเพื่อน ๆ ไม่เห็นด้วย
- _____ ง. ไม่ล้มมวย เพราะต้องการปฏิบัติตามกฎระเบียบของค่ายมวย

- _____ จ. ไม่ล้มมวย เพราะเคยปฏิญาณไว้ว่าจะไม่ชกล้มมวยเด็ดขาด
- _____ ฉ. ไม่ล้มมวย เพราะไม่ต้องการให้คนคูที่เชียร์ตนแพ้พินัน
- _____ ช. ล้มมวย เพราะ _____

3.2 เกณฑ์ในการตรวจให้คะแนน

แบบทดสอบปลายปิดแต่ละข้อมีตัวเลือก 6 ตัวเลือก ซึ่งผู้วิจัยกำหนดให้ตรงกับชั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ชั้นตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก ในการตอบ ผู้ถูกทดสอบเลือกได้เพียงข้อเดียว โดยชี้คเครื่องหมายถูกลงหน้าข้อความนั้น แล้วพิจารณาว่าคำตอบนั้นตรงกับชั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์กชั้นใดก็ให้คะแนนเท่านั้น ดังนี้

ให้คะแนน 6	คะแนน	ถ้าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 6
ให้คะแนน 5	คะแนน	ถ้าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 5
ให้คะแนน 4	คะแนน	ถ้าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 4
ให้คะแนน 3	คะแนน	ถ้าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 3
ให้คะแนน 2	คะแนน	ถ้าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 2
ให้คะแนน 1	คะแนน	ถ้าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 1

ในกรณีที่ผู้ถูกทดสอบเลือกตอบคำถามแบบปลายเปิดในข้อใดก็ตามคำตอบที่ได้ไปเทียบกับชั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีของโคลเบอร์กว่าตรงกับชั้นใดก็ให้คะแนน เช่นเดียวกันกับเกณฑ์การให้คะแนนข้างต้น

เมื่อตรวจให้คะแนนแต่ละฉบับและรวมคะแนนทั้งฉบับแล้วทำการหาค่าเฉลี่ยแต่ละคน

ถ้าคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในช่วง 6-6.5	ตัดสินให้มีจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 6
ถ้าคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในช่วง 6.49-5.5	ตัดสินให้มีจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 5
ถ้าคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในช่วง 5.49-4.5	ตัดสินให้มีจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 4
ถ้าคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในช่วง 4.49-3.5	ตัดสินให้มีจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 3
ถ้าคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในช่วง 3.49-3.5	ตัดสินให้มีจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 2
ถ้าคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในช่วง 2.49 ลงไป	ตัดสินให้มีจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 1

3.3 วิธีการสร้างแบบทดสอบ คำเนนเป็นขั้นตอนดังนี้

3.3.1 ศึกษาทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก ศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย แบบเรียน ตำรา และบทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหลักธรรมในพุทธศาสนาว่าด้วยศีลแปด (อุโบสถศีล) ของผู้บวชชีพราหมณ์ งานวิจัยเกี่ยวกับแม่ชีไทย

3.3.2 สอบถาม สัมภาษณ์ จากสำนักสงฆ์ มูลนิธิสถาบันแม่ชีไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ กรมการศาสนา วัดธรรมมงคล (สุขุมวิท 101 กรุงเทพฯ) พระเถระผู้ใหญ่ผู้ทรงคุณวุฒิในทางพุทธศาสนา และแม่ชีไทยอาวุโสที่มีประสบการณ์ในทางพุทธศาสนา

3.3.3 ศึกษาสำรวจด้วยตนเองด้วยการเข้าร่วมบวชชีพราหมณ์ในภาคฤดูร้อนร่วมกับนักเรียนนักศึกษาและประชาชนซึ่งคณะสงฆ์จังหวัดอ่างทองจัดร่วมกับวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทองและจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นเวลา 15 วัน

3.3.4 รวบรวมประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาและจากงานวิจัยเฉพาะที่เกี่ยวกับจริยธรรมของผู้บวชชีพราหมณ์ซึ่งรวบรวมได้ดังนี้

3.3.4.1 การปฏิบัติตามหลักธรรมของพุทธศาสนา
ด้วยศีลแปด (อุโบสถศีล)

3.3.4.2 ความเชื่อเพื่อเผื่อแผ่และเสียสละ

3.3.4.3 ความยุติธรรม

3.3.4.4 ความกตัญญูกตเวที

3.3.4.5 ความมีระเบียบวินัย

3.3.4.6 ความอ่อนน้อมถ่อมตน

3.3.4.7 ความมักน้อยสันโดษ

3.3.4.8 ความอดทน

3.3.5 สร้างนิยามพฤติกรรมและนิยามปฏิบัติการของหลักจริยธรรมในพุทธศาสนาโดยใช้ความรู้จากข้อ 3.3.1 3.3.2 3.3.3 และ 3.3.4

3.3.6 สร้างแบบทดสอบที่มีข้อความ เป็นสถานการณ์ปัญหาสังคม รวมทั้งตัวเลือกที่เป็นวิธีการแก้ปัญหาโดยใช้หลักการ 6 ตัวเลือกอันแสดงถึงชั้น วิจัยธรรมทั้ง 6 ชั้น

3.3.7 การหาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ นำแบบทดสอบที่ ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยา 2 ท่าน พระเถระผู้ใหญ่ผู้มีประสบการณ์ในค่านพุทธศาสนา และการบวชชีพราหมณ์ 2 ท่าน และแม่สื่ออาวุโสผู้มีประสบการณ์ด้านการฝึกปฏิบัติธรรมให้ แก่ชีพราหมณ์อีก 1 ท่าน พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) เพื่อตรวจสอบความครอบคลุม และคุณภาพของแบบทดสอบ ซึ่งผู้วิจัยได้รับความกรุณาจาก ผศ.ดร.ชวนา พรพิชญ์กุล อาจารย์สมเกียรติ นิชยทัศน์ (อาจารย์ในภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร) สำหรับฝ่ายบรรพชิตได้รับความกรุณาจาก พระมหาวิฑูของ สิริจันโท (อาจารย์พิเศษฝ่ายจริยธรรมของวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัด อ่างทอง) พระครูวิสุทธีชัยคุณ (เจ้าอาวาสวัดมหานาม อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง) และแม่ชีจินตามณี จีรภูชกา (วัดไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง)

3.3.8 การหาคุณภาพเป็นรายข้อ โดยการหาอำนาจจำแนก ด้วยการนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาหญิงของวิทยาลัยพลศึกษาทั้งที่เคยบวชชีพราหมณ์และ ไม่เคยบวชชีพราหมณ์ประเภทละ 50 คน รวมทั้งหมด 100 คน ซึ่งได้แก่นักศึกษาหญิง ของวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทองและวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ตรวจสอบให้ ค่ะแนตามเกณฑ์ของการให้คะแนน แล้วนำคะแนนมาเรียงตามลำดับจากน้อยที่สุดไปหา มากที่สุด ตัดเอาเฉพาะผู้ที่ได้คะแนนเปอร์เซ็นต์ที่ 75 ขึ้นไป และตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา คำนวณหาค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของแต่ละข้อในแต่ละกลุ่ม แล้วทดสอบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยดังกล่าวโดยใช้สถิติ t-test ข้อที่กลุ่มคะแนนสูงมีค่าเฉลี่ย สูงกว่ากลุ่มคะแนนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ถือว่ามีอำนาจจำแนกนำไปใช้ได้ ถ้ามีข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกน้อยกว่าจำนวนข้อที่กำหนดก็นำไปปรับปรุงหรือสร้างเพิ่มเติม ตามลำดับชั้น จนได้ข้อสอบจำนวน 45 ข้อ

3.3.9 การหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ นำแบบทดสอบที่ผ่านการวิเคราะห์จากข้อ 3.3.8 ไปทดลองกับนักศึกษาหญิงวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทอง วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรีและวิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพฯ อีกกลุ่มหนึ่งจำนวน 100 คน มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยการหาค่า α - Coefficient ของ ครอนบาค (Cronbach. 1970 : 126) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น 0.7956

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำแบบทดสอบวัดระดับการให้เหตุผลเชิงวิภาษวิธีไปทดสอบกับกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองบวชชีพรานมณี โดยอธิบายวิธีการทำแบบทดสอบให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มฟังจนเข้าใจดี แล้วให้เวลาในการทำแบบทดสอบ 90 นาที

2. แยกนักศึกษาที่เป็นกลุ่มทดลองไปเข้ารับการบวชชีพรานมณีที่วัดคันทานาม อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง เป็นระยะเวลา 15 วัน ส่วนกลุ่มควบคุมนั้นไม่ต้องเข้ารับการบวชชีพรานมณีแต่อย่างใดคงใช้ชีวิตประจำวันตามปกติ ซึ่งในช่วงเวลา 15 วัน ของการบวชชีพรานมณีในกลุ่มทดลองนี้มีการประพฤติปฏิบัติ เป็นกิจวัตรดังนี้

2.1 นุ่งขาวห่มขาว ไม่โกนผม ไม่โกนหัว มีการถือศีลแปดหรืออุโบสถศีล เช่นเดียวกับชี ใช้ชีวิตประจำวันด้วยการพักอาศัยหลับนอนในกลดในบริเวณวัดที่บวช

2.2 การถือศีลแปดหรืออุโบสถศีล ได้แก่

2.2.1 งดเว้นจากการฆ่า การเบียดเบียน การทรมาน อันเป็นเหตุทำให้สิ่งที่มีชีวิต มีสัตว์เป็นต้นได้รับความเดือดร้อนหรือสิ้นชีวิตไป

2.2.2 งดเว้นจากการลักหรือทำให้ผู้อื่นเสียหายด้วยตนเอง หรือใช้ให้คนอื่นทำ

2.2.3 งดเว้นจากการประพฤติผิดพรหมจรรย์คือการร่วมประเวณี

2.2.4 งดเว้นจากการพูดคำเท็จ พูดคำหยาบ พูดส่อเสียด

พูดเพ้อเจ้อ

- 2.2.5 งคเวณจากการคี่มน้ำเมาคี่สุราและเมรัย อันเป็นที่ตั้ง
แห่งความประมาท
- 2.2.6 งคเวณจากการบริโภคอาหารในเวลาวิกาล ตั้งแต่
เที่ยงวันจนกระทั่งรุ่งอรุณของวันใหม่
- 2.2.7 งคเวณจากการพ้อรำ ขี้มร้อง บรรเลงดนตรี คุกการละเล่น
การคัทรงคอกไม้ ของหอมและเครื่องตุ้มได้ คี่เครื่องประดับตกแต่ง
- 2.2.8 งคเวณจากที่นอนอันสูงใหญ่และพุ่มเฟือย
- 2.3 ในแต่ละวันของการบวชชี่พรามณ์มีการประพฤติปฏิบัติคังนี้
- เวลา 04.00 น. คี่นอนจักระเบียบที่พักในกลคตนเองให้เรียบร้อย
- เวลา 04.30 น. ประชุมสวคมนตรีทำวัตรเช้า
- เวลา 05.30 น. ออกบิณฑบาต
- เวลา 07.30 น. รับประทานอาหารเช้า
- เวลา 9.00 - 10.30 น. รับการศึกษาอบรมธรรมจาก
พระเถระผู้ใหญ่และแม่ชีอาวุโส
- เวลา 10.30 - 11.00 น. ปฏิบัติกัมมัฏฐาน
- เวลา 11.00 - 12.00 น. อาหารเพล
- เวลา 12.00 - 13.00 น. พัก (ให้ปฏิบัติกิจส่วนตัว)
- เวลา 13.00 - 15.00 น. รับการศึกษาอบรมธรรมและ
อธิปราชชกถามปัญหารธรรม
- เวลา 15.00 - 16.00 น. ฝึกสมาธิ
- เวลา 16.00 - 16.30 น. พัก (รับน้ำปานะหรือน้ำผลไม้)
- เวลา 16.30 - 18.00 น. ปฏิบัติกิจส่วนตัว (เช่น อาบน้ำ ฯลฯ)
- เวลา 18.00 - 19.00 น. ประชุมสวคมนตรีทำวัตรเย็น
- เวลา 19.00 - 20.00 น. ศึกษาพุทธประวัติจาก สไลด์และ
ภาพยนตร์

เวลา 20.00 - 21.00 น. ปฏิบัติกัมมัญฐาน

เวลา 22.00 น. เชนอน

3. ในวันที่ 16 ซึ่งเป็นวันที่นักศึกษาจากกลุ่มทดลองลาสิกขาจากเพศีพราหมณ์แล้ว นำแบบทดสอบวัดระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมฉบับเดิมให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

4. นำคำตอบที่ได้มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาแล้ว และนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจนับคะแนน
2. แยกกลุ่มตามตัวแปรที่จะศึกษา เพื่อวิเคราะห์ถึงความแตกต่างของระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
3. หาค่าสถิติพื้นฐานอันได้แก่ คะแนนเฉลี่ย (Mean) ค่าความแปรปรวนของคะแนนตัวแปรตาม ตามกลุ่มตัวอย่างในตัวแปรต้น
4. ทดสอบสมมติฐานที่ 1 โดยใช้ t-test (Dependent Sample)
5. ทดสอบสมมติฐานที่ 2 โดยใช้ t-test (Independent Sample)
6. ทดสอบสมมติฐานที่ 3 และ 4 โดยใช้ Kruskal - Wallis One - Way Analysis of Variance by Ranks
7. ทดสอบสมมติฐานที่ 5 และ 6 โดยใช้ The Sign Test
8. ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่เมื่อพบความแตกต่างในสมมติฐานข้อที่ 4 โดยใช้ Mann - Whitney U Test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

(Ferguson. 1981 : 49)

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าความแปรปรวน (Variance) ใช้สูตร

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}$$

(Ferguson. 1981 : 68)

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง

2. วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกแบบทดสอบโดยใช้สูตร (วิเชียร เกตุสิงห์

2524 : 138)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2 + s_L^2}{n}}}$$

เมื่อ	t	แทน ค่าสถิติที่พิจารณาใน t -distribution
	\bar{X}_H	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อของคนในกลุ่มสูง
	\bar{X}_L	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อของคนในกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
	S_L^2	แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
	n	แทน จำนวนคนซึ่งได้จาก 25 % ของคนทั้งหมด

3. วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร (Cronbach. 1970 : 161)

1970 : 161)

$$L = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ	L	แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งหมด
	n	แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบทั้งหมด
	s_i^2	แทน ความแปรปรวนรายข้อ
	s_t^2	แทน ความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งหมด
	$\sum s_i^2$	แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนรายข้อ

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยในการทดสอบสองครั้ง ในกลุ่มเดียวกัน โดยใช้ t -test (Dependent Sample) จากสูตร (Ferguson. 1981 : 178)

(Ferguson. 1981 : 178)

$$t = \frac{\bar{d}}{\sqrt{\frac{s_d^2}{n}}}$$

เมื่อ	t	แทน ค่าสถิติที่พิจารณาใน t -distribution
	\bar{d}	แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนนความแตกต่าง
	s_d^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่าง
	n	แทน จำนวนคู่ของคะแนนความแตกต่าง

5. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน โดยใช้ t-test จากสูตร (Ferguson. 1971 : 152)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่พิจารณาใน t-distribution
 \bar{X}_1, \bar{X}_2 แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และ 2
 s_1^2, s_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และ 2
 n_1, n_2 แทน จำนวนนักศึกษาในกลุ่มที่ 1 และ 2
 มี $df = n_1 + n_2 - 2$

6. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสามกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Sample) เมื่อข้อมูลอยู่ในมาตราเรียงอันดับ (Ordinal Scale) โดยใช้ Kruskal - Wallis One - Way Analysis of Variance by Ranks จากสูตร (Kirk. 1968 : 494)

$$H = \frac{12}{N(N+1)} \left[\sum_{j=1}^k \frac{\left(\sum_{i=1}^n R_{ij} \right)^2}{n_j} \right] - 3(N+1)$$

เมื่อ H แทน Kruskal - Wallis One - Way Analysis of Variance by Ranks
 $\sum R_{ij}$ แทน ผลรวมของอันดับของแต่ละกลุ่ม
 n_j แทน จำนวนนักศึกษาในแต่ละกลุ่ม
 N แทน จำนวนนักศึกษาทั้งหมด

ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างมีอันดับค่านิยมซ้ำกัน (Tied Ranks) สูตร H ดังกล่าวจะต้องหารด้วย $1 - \left[\frac{\sum(T^3 - t)}{N^3 - N} \right]$

เพราะฉะนั้นสูตรที่มีอันดับค่านิยมซ้ำกันคือ

$$H' = \frac{\frac{12}{N(N+1)} \left[\sum_{j=1}^k \left(\frac{\sum_{i=1}^n R_{ij}}{n_j} \right)^2 \right] - 3(N+1)}{1 - \left[\frac{\sum(T^3 - t)}{N^3 - N} \right]}$$

7. เปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (Dependent Sample) เมื่อข้อมูลอยู่ในมาตราเรียงอันดับ (Ordinal Scale) โดยใช้ The Sign Test จากสูตร (บุกรี วงศ์รัตน์ 2528 : 281)

Prob. Sign ของ $N, X > \alpha$ ที่ตั้งไว้ Accept H_0

Prob. Sign ของ $N, X < \alpha$ ที่ตั้งไว้ Reject H_0

เมื่อ N แทน จำนวนเครื่องหมายบวกและเครื่องหมายลบทั้งหมด

X แทน จำนวนเครื่องหมายที่มีค่าน้อยกว่า

8. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Sample) เมื่อข้อมูลอยู่ในมาตราเรียงอันดับ (Ordinal Scale) โดยใช้ Mann - Whitney U Test สูตร (Siegel, 1956 : 116 - 120)

$$U_1 = n_1 n_2 + \frac{n_1(n_1+1)}{2} - \Sigma R_1$$

$$U_2 = n_1 n_2 + \frac{n_2(n_2+1)}{2} - \Sigma R_2$$

เมื่อ U_1, U_2 แทน Mann - Whitney U Test ของกลุ่ม 1, 2

n_1, n_2 แทน จำนวนนักศึกษาในกลุ่ม 1, 2

$\Sigma R_1, \Sigma R_2$ แทน ผลรวมของอันดับของคะแนนในกลุ่ม 1, 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง
$\sum X$	แทน	ผลของคะแนนดิบ
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนน
t	แทน	ค่าสถิติที่พิจารณาใน t-distribution
χ^2	แทน	ค่าสถิติที่พิจารณาใน Chi-Square distribution
H	แทน	ค่าสถิติที่พิจารณาใน Kruskal-Wallis One-Way Analysis of Variance by Ranks
H'	แทน	ค่าสถิติที่พิจารณาใน Kruskal-Wallis One-Way Analysis of Variance by Ranks
U	แทน	ค่าสถิติที่พิจารณาใน Mann-Whitney U Test
R	แทน	อันดับของกานิยม
Prob. Sign	แทน	ค่าสถิติที่พิจารณาใน Table of probabilities for the Sign Test
df	แทน	Degrees of Freedom
**	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
*	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย

สมมุติฐานที่ 1 การบวชชีพราหมณ์จะทำให้ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ของนักศึกษาตอนหลังบวชสูงกว่าตอนก่อนบวช
การทดสอบสมมุติฐานที่ 1 นี้ได้รวบรวมไว้ในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตอนก่อนบวชและตอนหลัง
บวชของนักศึกษาที่บวชชีพราหมณ์

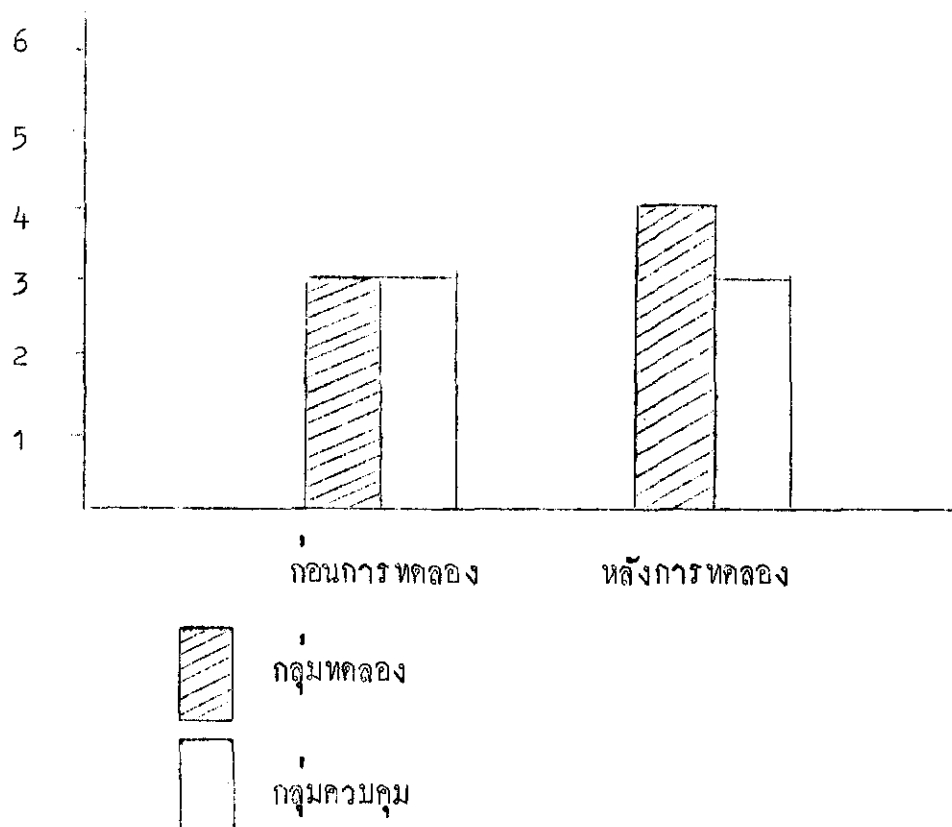
กลุ่มตัวอย่าง	N	Pretest		Posttest		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
กลุ่มทดลอง	40	2.875	0.4043	4.05	0.3889	16.6437**
กลุ่มควบคุม	40	2.75	0.4935	2.625	0.5401	1.53

$$t_{.01} (df = 39) = 2.457$$

จากตาราง 3 แสดงว่า ผลการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแก่กลุ่มทดลอง ทำให้
ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตอนหลังบวชสูงกว่าตอนก่อนบวชอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตรงกับสมมุติฐานที่ 1 ที่ตั้งไว้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้เสนออีกรูปแบบหนึ่ง โดยแสดงด้วยกราฟดังนี้

ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม

ภาพประกอบ 1 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนและหลังการทดลองบวราชีพราหมณ์ของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

จากภาพประกอบ 1 แสดงว่า ก่อนการทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผู้ให้ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมโดยเฉลี่ยอยู่ในชั้นที่ 3 แต่ภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองเปลี่ยนไปให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับสูงขึ้น โดยเฉลี่ยอยู่ในชั้นที่ 4 ส่วนกลุ่มควบคุมยังคงให้เหตุผลเชิงจริยธรรมโดยเฉลี่ยอยู่ในชั้นเดิม

สมมุติฐานที่ 2 นักศึกษาที่บวชชีพราหมณ์จะมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้บวชชีพราหมณ์

การทดสอบสมมุติฐานที่ 2 ได้เสนอข้อมูลไว้ในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนบวชและตอนหลังบวชชีพราหมณ์ของนักศึกษากลุ่มที่บวชชีพราหมณ์กับกลุ่มที่ไม่ได้บวชชีพราหมณ์

การทดลอง บวชชีพราหมณ์	N	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t
		\bar{X}	S	\bar{X}	S	
สอบก่อน	40	2.875	0.4043	2.75	0.4935	0.4545
สอบหลัง	40	4.05	0.3889	2.625	0.5401	5.4506**

$$t_{.01} (df = 78) = 2.660$$

จากตาราง 4 แสดงว่า ก่อนการทดลองบวชชีพราหมณ์ กลุ่มที่บวชชีพราหมณ์ และกลุ่มที่ไม่ได้บวชชีพราหมณ์มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่ไม่แตกต่างกัน แต่หลังการทดลอง กลุ่มที่บวชชีพราหมณ์มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้บวชชีพราหมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตรงกับสมมุติฐานที่ 2 ที่ตั้งไว้

เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่างของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงแสดงจำนวนผู้ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นต่าง ๆ ไว้ในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงจำนวนผู้ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นต่าง ๆ ก่อนและหลังการทดลอง
บรรณชีพราหมณ์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เหตุผลเชิงจริยธรรม	กลุ่มทดลอง				กลุ่มควบคุม			
	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		ก่อนทดลอง		หลังทดลอง	
	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
ชั้นที่ 6	-	-	-	-	-	-	-	-
ชั้นที่ 5	-	-	4	10	-	-	-	-
ชั้นที่ 4	1	2.5	34	85	1	2.5	-	-
ชั้นที่ 3	33	82.5	2	5	28	70.0	26	65.0
ชั้นที่ 2	6	15	-	-	11	27.5	13	32.5
ชั้นที่ 1	-	-	-	-	-	-	1	2.5
รวม	40	100.0	40	100.0	40	100.0	40	100.0

จากตาราง 5 แสดงว่า ก่อนการทดลองบรรณชีพราหมณ์ ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผู้ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 2 ชั้นที่ 3 และชั้นที่ 4 โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 3 ซึ่งเป็นจริยธรรมชั้นที่ใช้หลักการกระทำในสิ่งที่คนอื่นเห็นว่าดี โดยไม่มีผู้ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 5 และชั้นที่ 6 เลย แต่หลังการทดลอง ปรากฏว่า ในกลุ่มทดลองมีผู้เปลี่ยนไปให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 3 ชั้นที่ 4 และชั้นที่ 5 โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 4 ซึ่งเป็นจริยธรรมชั้นที่ใช้หลักการกระทำตามหน้าที่ ร้อยละ 85 ส่วนในกลุ่มควบคุมมีผู้เปลี่ยนไปให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 1 ชั้นที่ 2 และชั้นที่ 3 โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 3 ร้อยละ 50 และไม่มีผู้ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 4 และชั้นที่ 5 เลย

สมมุติฐานที่ 3 ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนบวชของนักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และนักศึกษาที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับปานกลางจะมีสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ และนักศึกษาที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับอื่น ๆ

สมมุติฐานที่ 4 ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมหลังบวชชีพราหมณ์ของนักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และนักศึกษาที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับปานกลางจะมีสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ และนักศึกษาที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับอื่น ๆ

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปะละเลยมีน้อยมาก กล่าวคือมีเพียง 5 คน ซึ่งมีจำนวนแตกต่างกันอย่างมากกับกลุ่มที่เลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันที่มี 12 คน และแบบประชาธิปไตยมี 23 คน (ดูตาราง 1) จึงจำเป็นต้องสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มมาเฉพาะกลุ่มละ 5 คน และใช้สถิติแบบ Nonparametric วิเคราะห์ข้อมูล การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 3 และ 4 ได้เสนอข้อมูลไว้ในตาราง 6 และ 7

ตาราง 6 แสดงระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนสอบและหลังสอบวิชาพราหมณ์ของ นักศึกษากลุ่มบวชชีพราหมณ์ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน

กลุ่มทดลอง	คนที่	การอบรมเลี้ยงดู						H	C	H'
		ประชาธิปไตย		เข้มงวดกวดขัน		ปล่อยปละละเลย				
		ระดับ จริยธรรม	R ₁	ระดับ จริยธรรม	R ₂	ระดับ จริยธรรม	R ₃			
สอบก่อน	1	3	8.5	2	1.5	4	15	2.195	0.4875	4.5026
	2	3	8.5	3	8.5	3	8.5			
	3	3	8.5	3	8.5	3	8.5			
	4	3	8.5	2	1.5	3	8.5			
	5	3	8.5	3	8.5	3	8.5			
สอบหลัง	1	4	10	4	10	4	10	6.0	0.5893	10.1818 **
	2	4	10	4	10	3	2.5			
	3	4	10	4	10	3	2.5			
	4	4	10	4	10	3	2.5			
	5	4	10	4	10	3	2.5			

$$x_{.01,2}^2 = 9.21$$

จากตาราง 6 แสดงว่าก่อนการทดลองบวชชีพราหมณ์ กลุ่มทดลองที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลยมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่ไม่แตกต่างกัน แต่หลังการทดลองบวชชีพราหมณ์ กลุ่มทดลองที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในทุก ๆ แบบ มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งไม่ตรงกับสมมุติฐานที่ 3 แต่ตรงกับสมมุติฐานที่ 4 ที่ตั้งไว้

ตาราง 7 แสดงระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนสอบและหลังสอบวิชาพหุศาสตร์ของ
นักศึกษากลุ่มบวชชีพราหมณ์ที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน

กลุ่มทดลอง	คนที่	ระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว						H	C	H'
		สูง		ปานกลาง		ต่ำ				
		ระดับ จริยธรรม	R ₁	ระดับ จริยธรรม	R ₂	ระดับ จริยธรรม	R ₃			
สอบก่อน	1	4	15	3	8.5	3	8.5	0.305	0.4875	0.6256
	2	2	1.5	3	8.5	3	8.5			
	3	3	8.5	2	1.5	3	8.5			
	4	3	8.5	3	8.5	3	8.5			
	5	3	8.5	3	8.5	3	8.5			
สอบหลัง	1	4	7.5	5	14.5	4	7.5	0.305	0.4875	0.6256
	2	4	7.5	4	7.5	4	7.5			
	3	4	7.5	4	7.5	5	14.5			
	4	4	7.5	4	7.5	3	1.0			
	5	4	7.5	4	7.5	4	7.5			

$$x_{.01,2}^2 = 9.21$$

จากตาราง 7 แสดงว่าก่อนการทดลองบวชชีพราหมณ์ กลุ่มทดลองที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับสูง ปานกลางและต่ำมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน และหลังการทดลองบวชชีพราหมณ์ ระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างระดับกันไม่ส่งผลให้การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มทดลองมีระดับแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งไม่ตรงกับสมมุติฐานที่ 3 และ 4 ที่ตั้งไว้

หลังการทดลองบวชชีพราหมณ์ที่พบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในทุก ๆ แบบ มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการ

เปรียบเทียบความแตกต่างของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างกลุ่มที่ได้รับการอบรม
เลี้ยงดูต่างกัน ดังเสนอข้อมูลไว้ในตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอันดับที่ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ก่อนหลังบวชชีพราหมณ์ของกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน

การอบรมเลี้ยงดู	n $\sum_{i=1} R_{ij}$	ประชาธิปไตย	เข้มงวดกวัดขัน	ปล่อยปละละเลย
		50.0	50.0	20.0
ประชาธิปไตย	50.0	-	0	30.0*
เข้มงวดกวัดขัน	50.0	-	-	30.0*
ปล่อยปละละเลย	20.0	-	-	-

จากตาราง 8 แสดงว่าหลังการทดลองบวชชีพราหมณ์ นักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับการ
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกันกับแบบ
เข้มงวดกวัดขันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีระดับการให้
เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าแบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวัดขันสูงกว่าแบบปล่อยปละ
ละเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมุติฐานที่ 5 การบวชชีพราหมณ์จะทำให้ให้นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูทั้งสามแบบ
มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตอนหลังบวชสูงกว่าตอนก่อนบวช

สมมุติฐานที่ 6 การบวชชีพราหมณ์จะทำให้ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของ
นักศึกษาที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวในทุก ๆ ระดับสูงกว่าตอนก่อนบวช

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับสูงมีน้อยมาก
กล่าวคือมีเพียง 5 คนซึ่งมีจำนวนแตกต่างกันอย่างมากกับกลุ่มที่มีระดับฐานะปานกลางที่มี 22 คน
และฐานะต่ำมี 13 คน (ดูตาราง 1) จึงจำเป็นต้องสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มมากมาเพียงกลุ่มละ
5 คน และใช้สถิติแบบ Nonparametric วิเคราะห์ข้อมูล

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 และ 6 ได้เสนอข้อมูลไว้ในตาราง 9 และ 10

ตาราง 9 เปรียบเทียบระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่อนักบวชและหลังบวชชีพรานมณี
ของกลุ่มทดลองที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน

คนที่	การอบรมเลี้ยงดู									
	ประชาธิปไตย			เข้มงวดกวดขัน			ปล่อยปละละเลย			
	ก่อนบวช	หลังบวช	Sign test	ก่อนบวช	หลังบวช	Sign test	ก่อนบวช	หลังบวช	Sign test	
1	3	4	+ 1	2	4	+ 2	4	4	0	
2	3	4	+ 1	3	4	+ 1	3	3	0	
3	3	4	+ 1	3	4	+ 1	3	3	0	
4	3	4	+ 1	2	4	+ 2	3	3	0	
5	3	4	+ 1	3	4	+ 1	3	3	0	
			$\Sigma N=5$ $X=0$				$\Sigma N=7$ $X=0$			
Prob. Sign = 0.031 (N=5, X=0) Prob. Sign = 0.031 < α .05 ∴ Reject Ho มีนัยสำคัญทางสถิติ *			Prob. Sign = 0.008 (N=7, X=0) Prob. Sign = 0.008 < α .05 ∴ Reject Ho มีนัยสำคัญทางสถิติ *			Prob. Sign = 0 (N=0, X=0) Prob. Sign = 0 > α .05 ∴ Accept Ho ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ *				

จากตาราง 9 แสดงว่าผลการให้การบวชชีพรานมณีแก่กลุ่มทดลอง ทำให้ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่อนักบวชในหมู่ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยสูงกว่าต่อนักบวชอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แบบเข้มงวดกวดขันมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมหลังบวชสูงกว่าก่อนบวชอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในหมู่ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

ตาราง 10 เปรียบเทียบระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนบวชและตอนหลังบวช
 พราหมณ์ของกลุ่มทดลองที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน

คนที่	ระดับฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว									
	ระดับสูง			ระดับปานกลาง			ระดับต่ำ			
	ก่อนบวช	หลังบวช	Sign test	ก่อนบวช	หลังบวช	Sign test	ก่อนบวช	หลังบวช	Sign test	
1	4	4	0	3	5	+2	3	4	+1	
2	2	4	+2	3	4	+1	3	4	+1	
3	3	4	+1	2	4	+2	3	5	+2	
4	3	4	+1	3	4	+1	3	3	0	
5	3	4	+1	3	4	+1	3	4	+1	
			$\sum N=5$ $X=0$				$\sum N=7$ $X=0$			
Prob.Sign = 0.031 (N=5, X=0)			Prob.Sign = 0.008 (N=7, X=0)			Prob.Sign = 0.03 (N=5, X=0)				
Prob.Sign=0.031 < α .05			Prob.Sign=.008 < α .05			Prob.Sign=0.031 < α .05				
∴ Reject Ho			∴ Reject Ho			∴ Reject Ho				
มีนัยสำคัญทางสถิติ *			มีนัยสำคัญทางสถิติ *			มีนัยสำคัญทางสถิติ *				

จากตาราง 10 แสดงว่า ผลการให้การบวชที่พราหมณ์แก่กลุ่มทดลอง ทำให้การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตอนหลังบวชในกลุ่มที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับสูงมีระดับสูงกว่าตอนก่อนบวชอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับปานกลางมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตอนหลังบวชสูงกว่าตอนก่อนบวชอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 และกลุ่มที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับต่ำมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตอนหลังบวชสูงกว่าตอนก่อนบวชอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาผลของการบวชชีพรานหนึ่งเป็นเวลา 15 วัน ของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในจังหวัดภาคกลางว่า จะทำให้ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาเหล่านี้สูงขึ้นหรือไม่อย่างไร
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับของการตัดสินใจการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในจังหวัดภาคกลางที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน และผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน ทั้งก่อนการบวชชีพรานหนึ่งและหลังการบวชชีพรานหนึ่งว่า จะมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง ศึกษากับนักศึกษานหญิงซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตร วิชาเอกพลศึกษา ชั้น ป.กศ.สูง ปีที่ 1 ปีการศึกษา 2527 ของวิทยาลัยพลศึกษา ในจังหวัดภาคกลาง ซึ่งได้แก่ วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทอง วิทยาลัยพลศึกษารุงเทพฯ วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี และวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร สังกัดกรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ด้วยการนำนักศึกษาที่เต็มใจร่วมงานวิจัยทั้งหมด 168 คน โดยจัดผู้ที่ตั้งใจจะบวชชีพรานหนึ่งซึ่งมีจำนวน 40 คน เป็นกลุ่มทดลอง และสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากนักศึกษาที่ไม่สมัครใจบวชชีพรานหนึ่ง ซึ่งมีจำนวน 128 คน เป็นกลุ่มควบคุมเป็นจำนวน 40 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ แบบทดสอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวนสามฉบับ ได้แก่

- 2.1 แบบสอบถามประวัติด้านตัวเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
- 2.2 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู
- 2.3 แบบทดสอบวัดระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบทดสอบ 3 ฉบับ ไปให้นักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำการทดลองบวชชีพรานนท์ โดยผู้วิจัยได้อธิบายวิธีการทำแบบทดสอบให้กลุ่มตัวอย่างฟังจนเข้าใจก่อนลงมือทำ และดูแลให้นักศึกษาตอบแบบทดสอบจนครบทุกข้อ นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เวลาทำแบบทดสอบประมาณ 1 ชั่วโมง และในช่วงเวลา 15 วัน ของการทดลองบวชชีพรานนท์ ผู้วิจัยได้ร่วมสังเกตการณ์อย่างใกล้ชิด เมื่อครบกำหนดเวลา 15 วันของการทดลอง ในวันที่ 16 ของการทดลองได้ให้นักกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบทดสอบวัดระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมชุดเดิมอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนบวชและตอนหลังบวชของกลุ่มทดลองโดยใช้ t-test แบบ Dependent Sample
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ Independent Sample

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนบวช และตอนหลังบวชชีพราหมณ์ของกลุ่มทดลองที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบเข้มงวดกวดขันและแบบปล่อยปละละเลย โดยใช้ Nonparametric Statistics ของ Kruskal - Wallis One - Way Analysis of Variance by Ranks

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนบวช และตอนหลังบวชชีพราหมณ์ของกลุ่มทดลองที่มีระดับฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับสูง ปานกลาง และระดับต่ำ โดยใช้ Nonparametric Statistics ของ Kruskal - Wallis One - Way Analysis of Variance by Ranks

5. ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าอันดับที่ตอนหลังบวชชีพราหมณ์ของกลุ่มทดลองที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบเข้มงวดกวดขันและแบบปล่อยปละละเลย โดยใช้ Mann - Whitney U Test

6. เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนบวช และตอนหลังบวชชีพราหมณ์ของกลุ่มทดลองที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในแต่ละแบบและที่มีระดับฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับสูง ปานกลาง และต่ำ โดยใช้ The Sign Test

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักศึกษาที่บวชชีพราหมณ์เป็นระยะเวลา 15 วัน มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตอนหลังบวชสูงกว่าตอนก่อนบวชอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ก่อนการทดลองบวชชีพราหมณ์ นักศึกษากลุ่มที่บวชชีพราหมณ์ และกลุ่มที่ไม่ได้บวชชีพราหมณ์มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่หลังการทดลองกลุ่มที่บวชชีพราหมณ์มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้บวชชีพราหมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ก่อนการทดลองบวชชีพราหมณ์ นักศึกษากลุ่มบวชชีพราหมณ์ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย มีระดับ

การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่
 ภายหลังการทดลองนักศึกษาในกลุ่มวิชาชีพพราหมณ์ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในทุก ๆ แบบ
 มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. เมื่อทดสอบรายคู่หลังการทดลองวิชาชีพพราหมณ์ นักศึกษาในกลุ่มวิชาชีพพราหมณ์
 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่าง
 กับแบบเข้มงวดกวดขันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่กลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู
 แบบประชาธิปไตย มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าแบบปล่อยปละละเลย
 ที่ระดับ .05 และแบบเข้มงวดกวดขันมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าแบบ
 ปล่อยปละละเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ก่อนการทดลองวิชาชีพพราหมณ์ นักศึกษาในกลุ่มวิชาชีพพราหมณ์ที่มีฐานะทาง
 เศรษฐกิจของครอบครัวในระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำมีระดับการให้เหตุผล
 เชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และภายหลังการทดลอง
 นักศึกษาในกลุ่มวิชาชีพพราหมณ์ที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจของครอบครัวใน 3 ระดับ มีระดับ
 การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ผลการให้การอบรมวิชาชีพพราหมณ์แก่กลุ่มทดลองทำให้ระดับการให้เหตุผล
 เชิงจริยธรรมตอนหลังบวชในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีระดับ
 สูงกว่าตอนก่อนบวชอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู
 แบบเข้มงวดกวดขันมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าตอนก่อนบวชอย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ระดับ .05 ในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

7. ผลการให้การอบรมวิชาชีพพราหมณ์แก่กลุ่มทดลองทำให้การให้เหตุผลเชิง
 จริยธรรมตอนหลังบวชในกลุ่มที่มีระดับฐานะทาง เศรษฐกิจของครอบครัวในระดับสูงมี
 ระดับสูงกว่าตอนก่อนบวชอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มที่มีระดับฐานะทาง
 เศรษฐกิจของครอบครัวระดับปานกลางมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าตอน

ก่อนบวชอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 และกลุ่มที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับต่ำมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าก่อนบวชอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย จะอภิปรายผลออกเป็น 2 ลักษณะ คือ อภิปรายผลที่ได้จากข้อมูลทางสถิติ ซึ่งได้แสดงไว้ด้วยตารางพร้อมกับภาพ และอภิปรายผลจากส่วนที่มีข้อมูลทางสถิติ ซึ่งได้แก่ข้อค้นพบจากการศึกษาเรื่องของจริยธรรม ข้อค้นพบที่ได้ในระหว่างดำเนินการทดลอง เป็นต้น มีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการทดลองบวชชีพร้าหมณ์เป็นระยะเวลา 15 วัน พบว่า นักศึกษากลุ่มที่บวชชีพร้าหมณ์เป็นระยะเวลา 15 วัน มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตอนหลังบวชสูงขึ้นกว่าก่อนบวชอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ 1 ที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาถึงการที่ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตอนหลังบวชสูงกว่าก่อนบวชอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่าในช่วงเวลา 15 วันที่นักศึกษาใช้ชีวิตอย่างเพศบรรพชิต นับตั้งแต่ตื่นนอนจนถึงเข้านอน ใ้แก่ ประชุมสวดมนต์ ทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น ออกบิณฑบาตอย่างพระภิกษุ รับประทานอาหารเพียง 2 มื้อ (เช้า และเพล) ฝึกสมาธิ ปฏิบัติกัมมัฏฐาน ฟังธรรม ถูภาพยนตร์และสไลด์เกี่ยวกับพุทธประวัติ ชักถามปัญหาข้อข้อใจทางธรรมะ ฯลฯ ซึ่งประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่นักศึกษาได้รับล้วนแต่เป็นการช่วยยกระดับจริยธรรมให้สูงขึ้นทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับที่นักจิตวิทยาเชื่อว่า "สภาพแวดล้อมนั้น เป็นปัจจัยอันสำคัญที่มีอิทธิพลเหนือความเจริญหรือความเสื่อมของมนุษย์ (กานดา ณ ถลาง 2511 : 18) และตั้งคำกล่าวของ วัตสัน (John B. Watson) ีว่า "จงเอาเด็กที่มีสุขภาพดี มีรูปร่างสมประกอบมาให้ข้าพเจ้าสักโหลหนึ่งและให้ข้าพเจ้าได้สร้างสิ่งแวดล้อมที่จะเลี้ยงเด็กเหล่านั้นให้เจริญเติบโตขึ้นตามวิธีของข้าพเจ้าแล้ว

ชาวเว้ารับรองว่าจะเลือกเอาคนหนึ่งคนใดก็ได้มาฝึกให้เป็นผู้เชี่ยวชาญสาขาหนึ่ง
 สาขาใดที่ชาวเจ้าเป็นผู้เลือกให้ เป็นหมอลูกอิน พอค้า และแม่จะให้ เป็นขอทาน
 หรือเป็นโจรก็ยิ่งทำได้ (สมควร อภัยพันธ์ 2512 : 5) และเนื่องจากนักศึกษา
 มีโอกาสเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มบรรพชิตอันใดแก่ พระภิกษุสงฆ์ สามเณร และแม่ชี
 ที่ร่วมเป็นวิทยากรในการฝึกอบรมจริยธรรมครั้งนี้ โดยได้รับการถ่ายทอดความรู้ทาง
 จริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้น ผู้บวชชีพราหมณ์จึงน่าจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงขึ้นด้วย
 ดังที่ โกรว์เลย์ (ควงเคื่อน พันธมนาวิน 2522 : 46 อ้างอิงมาจาก Glowley.
 1966) ให้ความสำคัญเกี่ยวกับหลักการตัดสินใจที่สูงกว่าหลักการที่เด็กเคยใช้เพื่อให้เด็กยอมรับ
 หลักการตัดสินใจใหม่นี้ โดยการทดลองกับเด็กชั้นประถมปีที่ 1 ซึ่งเดิมใช้หลักการตัดสินใจ
 จริยธรรมตามปริมาณความเสียหายทางวัตถุมาเป็นการใช้หลักตัดสินใจตามความตั้งใจที่
 จะกระทำผิดแทน เขาพบว่า วิธีการดังกล่าวนี้โดยล คือ เด็กมีแบบการตัดสินใจที่สูงกว่า
 เดิมและเขายังพบว่า การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวคงทนอยู่ไปอีกนาน หลังจากการฝึกผ่านไป
 ไปแล้ว ทูเรียลและโรทแมน (ควงเคื่อน พันธมนาวิน 2522 : 46 อ้างอิงมาจาก
 Turiel and Rothman. 1972) รายงานว่า เด็กวัยรุ่นที่มีจริยธรรมถึงขั้น 4
 คือ ผู้ใช้หลักการทำตามกฎเกณฑ์ของศาสนาและกฎหมายเป็นผู้ตัดสินตามชักจูงด้วยการใช้
 เหตุผลที่ต่างไปจากขั้นจริยธรรมของตน 1 ขั้น และเนื่องจากนักศึกษามุบวชชีพราหมณ์
 มีโอกาสได้เปลี่ยนแบบจากตัวแบบที่เป็นพระภิกษุสงฆ์ และแม่ชีอย่างใกล้ชิดด้วยการสวม
 บทบาทเป็นผู้ทรงศีลเช่นแม่ชี และมีโอกาสเข้าร่วมในกระบวนการกลุ่มกับเพื่อน ๆ ที่
 บวชชีพราหมณ์ด้วยกัน ซึ่งล้วนแต่ปฏิบัติตนตามหลักพุทธศาสนาด้วยศีลแปดเป็นหลักย่อม
 มีโอกาสได้รับความรู้สึกรู้คิดในรูปแบบต่าง ๆ แลวนำมาเปรียบเทียบ วิเคราะห์
 แลวผสมผสานเข้าด้วยกันเป็นพฤติกรรมทางกายและทางจิตใจของตนเองออกมาใน
 ขั้นที่สูงขึ้น ดังที่ คีสเซย์ (สมเดช สีแสง 2525 : 35 อ้างอิงมาจาก Kessay.
 1974 : 30 - 38) ใ้ทำการทดลองเพื่อแยกแยะระดับจริยธรรมของเด็กวัยรุ่นชาย
 63 คน หญิง 63 คน โดยแบ่งผู้ถูกทดลองตามจริยธรรมที่เขาได้อยู่ และในแต่ละระดับ
 ยังแบ่งออกเป็นภาวการณ์เสนอเหตุผลในแบบต่าง ๆ คือ ภาวะหนึ่ง ผู้ทดลองจะใช้

ความคิดซึ่งดีกว่า (ที่ผู้ถูกทดลองใช้อยู่) 2 แบบ แต่ไม่มีเหตุผลยืนยันว่าให้เลือกแบบใด
 ภาวะสอง ผู้ทดลองเฝ้าความคิดเห็นพร้อมทั้ง เหตุผลสนับสนุนชั้นจริยธรรมสูงกว่าชั้นที่ผู้
 ถูกทดลองใช้อยู่ 1 ชั้น ซึ่งผลการทดลองปรากฏว่า ผู้ถูกทดลองในภาวะ 3 มีการเปลี่ยน
 แบบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่สูงขึ้นกว่าเดิมมากกว่ากลุ่มที่เสนอแต่ความคิด
 เฉย ๆ หรือเสนอแต่เหตุผลในชั้นเดียวกับที่เขาใช้อยู่ แสดงว่าการใช้ตัวแบบที่เสนอ
 เหตุผลในชั้นที่สูงขึ้นหนึ่งชั้น มีผลทำให้ผู้ถูกทดลองพัฒนาจริยธรรมสูงขึ้นได้ และผลการวิจัย
 ของ ฮิกส์ (สมเดช สีแสง 2525 : 35) อ้างอิงมาจาก Hicks. 1965 : 97)
 ได้ศึกษาพฤติกรรมเลียนแบบที่เกิดจากการให้เห็นตัวแบบก้าวร้าว (Aggressive
 Models) โดยให้เห็นตัวแบบจากภาพยนตร์ เขาได้ศึกษาเด็กอายุ 41 - 76 เดือน
 จำนวน 60 คน เป็นชาย 30 คน หญิง 30 คน แบ่งเป็นห้ากลุ่ม กลุ่มละ 12 คน กลุ่ม
 ที่ 1 เห็นตัวแบบที่เป็นผู้ใหญ่ชาย กลุ่มที่สองเห็นตัวแบบที่เป็นผู้ใหญ่หญิง กลุ่มที่สามเห็นตัว
 แบบที่เป็นเด็กชายวัยเดียวกัน กลุ่มที่ 4 เห็นตัวแบบที่เป็นเด็กหญิงวัยเดียวกัน กลุ่มที่ 5
 กลุ่มควบคุม ผลการทดลองปรากฏว่า เด็กจะเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวมากที่สุด เมื่อเห็น
 ตัวแบบที่เป็นเด็กชายวัยเดียวกัน และก้าวร่วมน้อยที่สุดเมื่อเห็นตัวแบบที่เป็นผู้ใหญ่ชาย
 เกี่ยวกับการแสดงบทบาท ทุเรียด (ดวงเคื่อน พันธุมนาวิณ 2522 : 10 อ้างอิงมาจาก
 Turiel. 1966) ได้วัดระดับจริยธรรมของเด็กวัยรุ่นตอนต้นแล้วให้เด็กแสดงเป็น
 บุคคลอื่นในเรื่องมีปัญหาและไปขอคำแนะนำจากเพื่อน 2 คน เพื่อน 2 คนนี้จะแนะนำ
 เด็กไปคนละทาง โดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เด็กบางคนจะได้รับคำแนะนำที่ใช้เหตุผล
 สูงกว่าระดับของตน 1 ชั้น บางคนได้รับเหตุผลที่สูงกว่าระดับของตน 2 ชั้น บางคนได้รับ
 เหตุผลต่ำกว่าระดับของตนเอง 1 ชั้น และบางคนไม่ได้รับประสบการณ์นี้เลย หลังจากนั้น
 1 สัปดาห์ เด็กทุกคนจะถูกวัดระดับจริยธรรมอีกครั้ง ผลปรากฏว่า เด็กที่ได้รับการ
 แนะนำประเภทที่ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าระดับของตน 1 ชั้นนั้น มีพัฒนาการด้าน
 จริยธรรมมากที่สุด นอกจากนี้ เทรซี และครอส (ดวงเคื่อน พันธุมนาวิณ 2520 : 53
 อ้างอิงมาจาก Tracy and Cross. 1973) ได้ใช้การแสดงผลโดยเลือก
 สถานการณ์ให้เหตุผลที่เหนือกว่าจริยธรรมของผู้รับหนึ่งชั้นเพื่อเปรียบเทียบว่าวัยรุ่นที่มี

ลักษณะเช่นไรจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมได้มากที่สุด ผลปรากฏว่าวัยรุ่นที่มีพัฒนาการ
 จริยธรรมมากที่สุด คือ ผู้ที่มีจริยธรรมในระดับก่อนกฎเกณฑ์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การ
 พัฒนาจริยธรรมของผู้มีจริยธรรมต่ำ ย่อมทำได้ยากกว่าการจะพัฒนาจริยธรรมของผู้ที่มี
 จริยธรรมปานกลางหรือสูงนอกจากนี้ทราวิสส์และปีเตอร์ (ควงเคื่อน พันธุมนาวิน
 2522 : 50 อ้างอิงมาจาก (Travis and Peter. 1974) ได้ทดลองกับเด็ก
 เกรต 5 ชายและหญิง โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่ม
 ทดลองได้รับการฝึกสวมบทบาทสปีคาค์ละสองครั้งเป็นเวลา 12 สปีคาค์ กลุ่มควบคุม
 เป็นการจำและการค้นหาคำตอบปัญหาขัดแย้งทางศีลธรรม ผลการทดลองพบว่า การฝึก
 กระบวนการสวมบทบาทช่วยส่งเสริมพัฒนาการในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญ
 คือ กลุ่มทดลองมีพัฒนาการขึ้นเฉลี่ยประมาณ 1.5 ชั้นในเวลา 3 เดือน และเนื่องจาก
 ลักษณะของตัวแบบซึ่งได้แก่ พระภิกษุสงฆ์และแม่ชีอาวูโต ซึ่งเป็นตัวแทนของสาวกของ
 พระพุทธเจ้ามีบุคลิกลักษณะที่น่าเลื่อมใส จูงใจให้ผู้ถูกทดลองเชื่อถือ ประกอบกับผู้บวช
 ชีพราหมณ์เป็นพุทธศาสนิกชนอยู่แล้ว จึงเป็นผลให้ผู้บวชชีพราหมณ์มีปริมาณความรู้ในสิ่งที่
 ถูกฝึกหัดและได้รับการจูงใจให้เลียนแบบอย่างมาก ซึ่งผลการวิจัยบางเรื่องก็ได้แสดง
 ว่าเด็กจะเลียนแบบตัวแบบที่เป็นผู้ใหญ่มากกว่าตัวแบบที่เป็นเด็กเช่นเดียวกันกับตน
 (ควงเคื่อน พันธุมนาวิน 2520 : 54 อ้างอิงมาจาก Bandura and Kupers.
 1964; Dorr and Fey. 1974)

อย่างไรก็ดี เนื่องจากในสังคมไทยมีพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ที่มี
 พระภิกษุสงฆ์ สามเณร และแม่ชีซึ่งเป็นผู้ที่สังคมต่างยอมรับว่าเป็นผู้มีจริยธรรมสูงที่
 เป็นตัวแบบที่ดีแบบหนึ่งที่เยาวชนไทยต่างเคารพกราบไหว้ เชื่อฟังในคำสั่งสอน โดยเฉพาะ
 อย่างยิ่งวัฒนธรรมไทย รวมทั้งค่านิยมของสังคมไทยอันสืบเนื่องมาจากกระบวนการสังคม
 ประกิต (Socialization Process) ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กอันเป็นปทัสถานทาง
 สังคม (Social Norm) นั้น มีลักษณะการอบรมสั่งสอนให้เชื่อฟังคล้อยตามพ่อแม่
 ครูอาจารย์ ผู้อาวูโตกว่า (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ 2518 : 63) โดยมักเน้นให้ผู้บวชชีมี
 ความเป็นระเบียบเรียบร้อยสุภาพ สงบเสงี่ยมมากกว่าบุตรชายด้วยการเคารพกราบไหว้

พระภิกษุสงฆ์ช่วยความ เลื่อมใสศรัทธา เห็นได้จากการที่คนไทยทั่วไปมักขอพรจากพระ
 อยู่เสมอ จึงทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อพุทธศาสนาฝังแน่นอยู่ตลอดมา ดังที่ บุสดี โยชินทวี
 (บุสดี โยชินทวี 2508) ได้สำรวจความสนใจและทัศนคติของนักเรียนพณิชยการ
 3 แห่ง ในจังหวัดพระนคร และธนบุรี ที่มีต่อพุทธศาสนาพบว่า นักเรียนส่วนมากมีทัศนคติ
 ที่ดีต่อพุทธศาสนาและเห็นว่าทุกคนต้องมีศาสนาเพราะศาสนาจะช่วยให้สังคมเกิดความ
 สงบสุข และจากผลการวิจัยของ ทรรณณี อุดมรัตน์ อ้างจาก โกศล มีคุณ (โกศล
 มีคุณ 2524 : 82) ที่ได้ทำการสำรวจความสนใจและทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยม
 ศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัดปัตตานีที่มีต่อประเพณีทางพุทธศาสนาและ
 องค์ประกอบของพุทธศาสนา ซึ่งพบว่า นักเรียนที่นับถือพุทธศาสนา และอิสลามเกือบ
 ทั้งหมดมีความเห็นว่าพุทธศาสนามีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน และเป็นสิ่งจำเป็น
 นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าการปฏิบัติตามหลักธรรมะเป็นสิ่งจริงจังให้ปฏิบัติแต่สิ่งดีงาม

เมื่อได้พิจารณาขบวนการต่าง ๆ ของการบวชชีพราหมณ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า
 มีลักษณะ เช่นเดียวกันกับวิธีการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของเยาวชนไทยอันได้แก่
 การให้ความรู้สูงขึ้น การให้แสดงบทบาท การให้อิทธิพลของกลุ่ม เพื่อให้เกิดการคล้อยตาม
 และการให้เลียนแบบจากตัวแบบ ประกอบกับลักษณะของกระบวนการสังคมประกิตในค่าน
 การอบรมเลี้ยงดูเด็กไทยให้มีทัศนคติที่ดีต่อพุทธศาสนาอีกด้วย จึงเอื้ออำนวยต่อการให้ผู้
 บวชชีพราหมณ์มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ระดับ .01 ($t = 16.6437$ ตาราง 3) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในโครงการ
 อบรมจริยธรรมตามวิธีพุทธศาสนาของ ฉกาจ ช่วยโต (ฉกาจ ช่วยโต 2521) ซึ่ง
 ทำการอบรมจริยธรรมเป็นเวลา 2 วัน ให้นักศึกษาชายและหญิงจำนวน 169 คน ที่
 มีอายุระหว่าง 16 ถึง 23 ปี ด้วยการให้นักศึกษาผู้ถูกทดลองฟังบรรยายจากพระภิกษุ
 มีการสนทนาธรรมระหว่างพระภิกษุกับผู้ถูกทดลอง มีการให้ชมภาพนิ่งเกี่ยวกับจริยธรรม
 และวัฒนธรรม มีการรักษาศีลอย่างสำรวม ปิณสมาริ และภาวนา ตลอดจนช่วยกันพัฒนา
 วัด ทั้งนี้ผู้ถูกทดลองแต่งตัวสุภาพ และหมั่นทำสมาธิ และเมื่อวัดระดับการใช้เหตุผล
 เชิงจริยธรรมตามทฤษฎีของ โคลเบอร์ก และแบบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรมที่ปรับปรุงจาก

แบบวัดที่ใช้ในการวิจัย "จริยธรรมของเยาวชนไทย" พบว่า การฝึกอบรมจริยธรรมนี้ มีการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับสูงขึ้น และจากผลการวิจัยของ โกศล มีคุณ (โกศล มีคุณ 2524) ที่ทำการวิจัยเชิงทดลองฝึกอบรมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและทักษะในการสวมบทบาทของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 191 คน อายุ 9 - 14 ปี จากโรงเรียนสามแห่งในจังหวัดราชบุรี นักเรียนได้รับการจัดเข้ากลุ่มอย่างไม่ลำเอียง 4 กลุ่ม โดยใช้วิธีการฝึกต่างกันคือ กลุ่มที่ 1 ได้รับการฝึกสวมบทบาทรวมกับการฝึกการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม กลุ่มที่ 2 ได้รับการฝึกสวมบทบาทอย่างเดียว กลุ่มที่ 3 ได้รับการฝึกการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างเดียว กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มควบคุม ในการฝึกเหตุผลเชิงจริยธรรมได้ใช้วิธีเรียนโดยตนเองจากบทเรียนสำเร็จรูปประกอบกับวิธีการรวมกิจกรรมกลุ่มในห้องเรียน ส่วนการฝึกสวมบทบาทใช้วิธีการรวมกิจกรรมกลุ่มอย่างเดียว ทุกกลุ่มใช้เวลาในการฝึก 15 ครั้ง ครั้งละ 60 ถึง 100 นาที ฝึกทุกวัน วันละครั้ง ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่ได้รับการฝึกเหตุผลเชิงจริยธรรมและฝึกสวมบทบาทมีลักษณะที่ฝึกสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างเด่นชัด โดยกลุ่มที่ได้รับการฝึกสองด้านให้ผลเท่าเทียมกับกลุ่มฝึกด้านเดียว และยังพบว่าความสามารถในการสวมบทบาท เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคล และผลการวิจัยของ ทศพร มณีศรีขำ (ทศพร มณีศรีขำ 2524) วิจัยพบว่า การใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาจริยธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในจังหวัดสมุทรสงคราม ทำให้นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมกลุ่มมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีก่อนหลังการเรียนด้วยกิจกรรมกลุ่มสูงกว่าก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ผลการวิจัยของ ชมชื่น สมประเสริฐ (ชมชื่น สมประเสริฐ 2526) ที่ทำการวิจัยเชิงทดลองกับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในระดับมหาวิทยาลัยอายุระหว่าง 17 ถึง 22 ปี จำนวน 64 คน เป็นชาย 15 คน หญิง 49 คน ใช้การฝึกอ่านปณาสติสมาธิเป็นระยะเวลา 3 เดือน เพื่อลดความวิตกกังวล กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มเข้าเป็น 3 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่ฝึกมากกว่าร้อยละ 75 กลุ่มที่สองเป็นกลุ่ม

ที่ฝึกโดยใช้เวลาระหว่างร้อยละ 50 - 75 และกลุ่มที่สามเป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกสมาธิเลย ก่อนและหลังการทดลองมีการวัดความวิตกกังวล และพบว่า ก่อนการฝึกสมาธิกลุ่มทั้งสามมีความวิตกกังวลไม่แตกต่างกัน แต่หลังการฝึกสมาธิพบว่ากลุ่มทั้งสามมีความวิตกกังวลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่ฝึกโดยใช้เวลามากกว่าร้อยละ 75 ของเวลาฝึกทั้งหมด มีระดับความวิตกกังวลน้อยกว่ากลุ่มที่ฝึกโดยใช้เวลาฝึกสมาธิระหว่างร้อยละ 50 - 75 ของเวลาฝึกทั้งหมด

2. กลุ่มที่ไม่ได้บวชชีพราหมณ์ ว่าการศึกษาพบว่า นักศึกษากลุ่มที่ไม่ได้บวชชีพราหมณ์มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนหลังการทดลองไม่แตกต่างกับตอนก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตรงกับสมมติฐานที่ 2 ที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาถึงการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนหลังการทดลองของนักศึกษากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้บวชชีพราหมณ์มีระดับไม่แตกต่างจากตอนก่อนการทดลอง ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มควบคุมดังกล่าวมีการดำเนินชีวิตในช่วงเวลา 15 วัน ของการทดลองตามปกติวิสัยเหมือนที่เคยปฏิบัติมา จึงไม่มีโอกาสได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะเป็แนวทางช่วยยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างเช่นที่กลุ่มที่บวชชีพราหมณ์ได้รับ ดังที่สวนา พรพัฒน์กุล (สวนา พรพัฒน์กุล 2522 : 100 - 102) เขียนไว้ในตำราจิตวิทยาทั่วไปที่ว่า สิ่งแวดล้อมแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ สิ่งแวดล้อมทั่วไป และสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา สิ่งแวดล้อมทั่วไป ที่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น สิ่งแวดล้อมในครอบครัว สถานการณ์ สภาพท้องถิ่น วัฒนธรรมของชุมชน การศึกษาอบรมที่บ้านและโรงเรียน อุบัติเหตุ ลำดับการเกิด เพื่อน สื่อมวลชน ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น ส่วนสิ่งแวดล้อมทางการศึกษานี้ว่ามีอิทธิพลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตลอดจนถึงอาชีพที่แตกต่างกัน แต่ในทางอ้อมการศึกษาทำให้จริยธรรมของคนแตกต่างกัน จุดมุ่งหมายของความสำเร็จในชีวิตแตกต่างกัน ทัศนคติ การประเมินคุณค่าของสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน และทั้งที่นักจิตวิทยาบางคนมีความเชื่อว่า "มนุษย์เป็นผลิตผลของสิ่งแวดล้อม" และ นักจิตวิทยาบางคนถึงกับเปรียบเทียบว่า เด็กที่เกิดใหม่เหมือนผ้าขาวบริสุทธิ์ ผ้าจะสกปรกหรือจะมีสภาพเป็นอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมสามารถที่จะชักจูงให้คนมีพฤติกรรมตามสิ่งแวดล้อมได้ ฉะนั้นคนจะมีบุคลิกภาพอย่างไรย่อมขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมด้วย สิ่งแวดล้อมที่ต่างกันย่อมมีอิทธิพลที่จะทำให้คนมีบุคลิกภาพแตกต่างกันได้ (ไฮว สคิลส์ และคนอื่น ๆ 2525 : 75)

3. ความแตกต่างของระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในค่านการอบรมเลี้ยงดู

การเปรียบเทียบระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนก่อนนวมของผู้ที่บวชชีพราหมณ์ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูสามแบบคือแบบประชาธิปไตย แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรณีย์ กัณหรากร (พรณีย์ กัณหรากร 2523) ที่วิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หรือแบบลงโทษหรือแบบปล่อยปละละเลยไม่ทำให้เด็กมีจริยธรรมแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษานักศึกษาในช่วงปีภาคฤดูร้อน ซึ่งนักศึกษาอาจได้รับอิทธิพลจากการอบรมสั่งสอนจากครูอาจารย์มาแล้วในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ซึ่งประสบการณ์ในการเรียนการสอนจะมีการถ่ายทอดจริยธรรมไปในตัวด้วยเสมอ และสิ่งที่มีอิทธิพลคือพัฒนาการทางจริยธรรมของผู้เรียน คือคุณค่าที่แฝงอยู่ในการเลือกเนื้อหา ประสบการณ์ และวิธีสอน การตัดสินใจของครูผู้สอนในการกำหนดว่าจะสอนอะไร อย่างไร เมื่อไหร่ให้กับผู้เรียนระดับใดนั้นจะมีผลต่อจริยธรรมของผู้เรียนเป็นอันมาก (กิติมา ปรีดีคิดล 2521 : 37) มนุษย์ต้องมีการเรียนรู้ทางสังคม เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพกับสังคมโดยการศึกษา การปรับตัวให้มีพฤติกรรมในลักษณะคล้ายตามหรือสอดคล้องกับสังคมซึ่งจะเห็นได้ว่า ขบวนการเรียนรู้ทางสังคมนี้ก็คือ การเลียนแบบ การเลียนแบบของมนุษย์เกิดขึ้นเพื่อการพยายามปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในวัยเด็ก การเลียนแบบมีบทบาทสำคัญในการวางรากฐานของบุคลิกภาพและแบบแผนพฤติกรรมต่าง ๆ เด็กเริ่มเลียนแบบตั้งแต่ในวัยทารกโดยกระทำตามตัวแบบที่เห็นซ้ำ ๆ จากตัวเอง หรือบุคคลอื่น ดังนั้นการวางรากฐานในการพัฒนาบุคลิกภาพและจริยธรรมของเด็กย่อมมีอิทธิพลมาจากพฤติกรรมหรือการแสดงออกของครูมาก (โสภา ชูพิบูลย์ และอรทัย ชื่นมนุญ 2515 : 54)

การเปรียบเทียบระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตอนหลังบวชชีพราหมณ์ของ ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูสามแบบคือ แบบประชาธิปไตย แบบเข้มงวดกวดขันและแบบ ปล่อยปละละเลย พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตรงกับ สมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เคช วิโย (เคช วิโย 2522) ที่พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อผู้วิจัยทำการทดสอบรายคู่พบว่า นักศึกษาที่ บวชชีพราหมณ์ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีระดับการให้เหตุผลเชิง จริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และกลุ่มที่ได้รับการ อบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่ ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยโดยกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตยมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกับกลุ่มที่ได้รับการอบรม เลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งไม่ตรงกับที่ ควง เคื่อน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก (ควง เคื่อน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันปัจจนิก 2520 : 187) วิจัยพบว่า ผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบรักมาก และ แบบใช้เหตุผลมากมีจริยธรรมสูงกว่า ผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบรักน้อยและใช้เหตุผลน้อย ซึ่ง การอบรมเลี้ยงดูแบบรักมาก ก็คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยนั่นเอง วิเชียร ทองนุช (วิเชียร ทองนุช 2521) ได้วิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และแบบเข้มงวดกวดขันมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ และผลการวิจัยของ เคช วิโย (เคช วิโย 2522) ที่พบว่าเด็กที่ได้รับการ อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรม เลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบปล่อยปละละเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ผลการวิจัยของ Edwards (Edwards, 1974 : 76-A) วิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการ อบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ส่วนผลการวิจัยครั้งนี้ที่ผู้วิจัยพบว่า นักศึกษาที่บวชชี

พราหมณ์ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยนั้นสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เคช วิโย (เคช วิโย 2522)

และจากการเปรียบเทียบรายคู่ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนกับหลัง กับคนหลังบวชที่พราหมณ์ของกลุ่มทดลองที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน พบว่า ในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบเข้มงวดกวดขัน มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมคนหลังบวชสูงขึ้นไปกว่าคนก่อนบวชอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

สาเหตุที่การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบปล่อยปละละเลยส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูง แตกต่างกันนั้น อาจเป็นเพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยนั้นเด็กได้รับความรักความอบอุ่นได้รับสิทธิ เสรีภาพอย่างพอเหมาะพอควร (อชช วิโย 2522 : 68 อ้างอิงมาจาก Hurlock. 1955 : 433 - 435) และเฮิร์ลอค (นิภาพรรณ โสมนะพันธ์ 2525 : 13 อ้างอิงมาจาก Hurlock. 1964 : 661) ศึกษาพบว่า ผลการอบรมเลี้ยงดูโดยวิธีประชาธิปไตย กล่าวคือให้ความรัก ความสนใจและเห็นความสำคัญของบุตร จะทำให้รู้จักรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีเพื่อนมาก เป็นมิตร ซื่อสัตย์ กลองแคว้ว ราบรื่น มีอารมณ์มั่นคง มีความคิดริเริ่ม ฟังตนเองและสามารถเผชิญชีวิตด้วยความมั่นใจ (นิภาพรรณ โสมนะพันธ์ 2525 : 13) เป็นการปลูกฝังลักษณะพื้นฐานสำหรับพัฒนาการทางจริยธรรมตามความคิดเห็นของ เบรคเคินริจ (Breckenridge. 1955 : 388 - 401) คือเด็กมีอารมณ์มั่นคงเป็นอิสระ (Free) จากอารมณ์โกรธแค้นขมขื่น รู้จักให้ความรักและช่วยเหลือคนอื่นได้ง่าย เพราะเด็กมีความสมบูรณ์แล้วจึงไม่ต้องมีพฤติกรรมทดแทนในเรื่องความรู้สึกว่าเหวหรือถูกทอดทิ้ง เด็กจะเกิดความรู้สึกว่าบิดามารดาปฏิบัติต่อเขาด้วยความยุติธรรม เด็กจะไม่เกิดความขงขับใจหรือมีความรู้สึกว่าคุณถูกบังคับ ควบคุม หรือถูกทอดทิ้งปล่อยปละละเลย ทำให้มีความรู้สึกที่ดีต่อบิดามารดาและผู้อื่น และสนับสนุน เบอร์ตัน (Burton. 1976 : 187) ที่ได้สรุปไว้จากการ

ศึกษางานวิจัยของนักจิตวิทยาหลายคนว่า ความสัมพันธ์อันอบอุ่นระหว่างแม่กับลูกเป็น
 สถานการณ์ที่จำเป็นสำหรับปลูกฝังและส่งเสริมความดีงามให้กับลูก (พรณีย์ กัณฑกร
 2524) ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยก็มีแนวโน้มที่จะกลายเป็นเด็กก้าวร้าว
 ขอบขู่ปลด เด็กจะเกิดความรู้สึกว่าตนเองถูกเกลียดชังไม่มีใครสนใจ จะมีพฤติกรรมที่
 เรียกร้องความสนใจที่ก้าวร้าวและไม่รู้จักขอบเขตของความพอดี และการที่เด็กได้รับการ
 การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยทำให้ขาดตัวแบบที่ดีจากพ่อแม่ ผู้ปกครองจึงทำให้เด็ก
 มีพัฒนาการทางจริยธรรมไม่ดีเท่าที่ควร (ประพันธ์ สุทธาวาส 2519 : 19) อันเป็น
 เหตุไม่ส่งผลให้ระคับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ
 ปล่อยปละละเลยตอนหลังวาชซีพราหมณ์ไม่สูงกว่าตอนก่อนวาช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนผลการวิจัยที่พบว่าระคับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้วาชซีพราหมณ์
 ในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับแบบเข้มงวดกวดขันมีระดับไม่แตกต่าง
 กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั้น อาจเป็นเพราะลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่
 ศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาวิทยาลัยพหุศึกษา ซึ่งลักษณะของการเรียนการสอน ระเบียบ
 วินัยของสถานศึกษา เป็นต้น เป็นแบบประชาธิปไตยทั้งเข้มงวดกวดขัน เช่น การเรียน
 การสอนที่ใช้การออกคำสั่งอย่างเคร่งครัดในรั้วไมองการเรียนภาคปฏิบัติอันได้แก่ กีฬา
 ประเภทต่าง ๆ การฝึกการตัดสินใจกีฬาประเภทต่าง ๆ โดยใช้กฎกติกาเป็นเกณฑ์ในการ
 ตัดสิน และประเพณีการไปลามาไหว้ของนักศึกษาเมื่อตอนเข้าสู่อาคารเรียนและตอนกลับ
 บ้าน เป็นต้น นอกจากนี้สภาพการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาในสังคมไทยส่วนใหญ่ มี
 ลักษณะที่เป็นการอบรมเลี้ยงดูบุตรหญิงแบบผสมผสานกันคือ แบบประชาธิปไตยที่ค่อนข้าง
 เข้มงวดกวดขัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเด็กหญิงไทยได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างเข้มงวด
 กวดขันเพราะพ่อแม่ของครอบครัวไทยถือว่างานบ้านเป็นภาระของแม่บ้าน ดังนั้นลูกผู้หญิง
 ต้องช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านมากกว่าลูกผู้ชาย เพื่อเป็นการฝึกเตรียมตัวที่จะเป็นแม่บ้านใน
 อนาคต (นรา สมประสงค์ 2520 : 86) เช่นเดียวกับที่ วารินทร์ ม่วงสุวรรณ
 (วารินทร์ ม่วงสุวรรณ 2517) พบว่า ในการอบรมเลี้ยงดูลูกนั้น พ่อแม่ไทยจะควบคุม
 ลูกสาวมากกว่าลูกชายและผลการศึกษาของ สัตตอศ (นรา สมประสงค์ 2520 : 86

อ้างอิงมาจาก Stott, 1960 : 415 - 428) ที่พบว่า พ่อแม่อเมริกันเป็นห่วงลูกสาวมากกว่าลูกชาย เหมงวกลูกสาวมากกว่าลูกชาย

4. ความแตกต่างของระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในค่านฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว

การเปรียบเทียบระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตอนก่อนบวชของผู้ที่บวชชีพราหมณ์ที่มีระดับฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับสูง ระดับปานกลาง ระดับต่ำ พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิพวรรณ กิตติวิบูลย์ (พิพวรรณ กิตติวิบูลย์ 2522) ที่ศึกษาถึงจริยธรรมของเด็กก่อนวัยเรียนในกรุงเทพมหานคร แล้วพบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีจริยธรรมไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการวิจัยของ นิภาพรณ โสมะพันธ์ (นิภาพรณ โสมะพันธ์ 2525) ที่พบว่า บุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันมีบุคลิกภาพด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตอนก่อนบวชของผู้บวชชีพราหมณ์ที่มีระดับฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันคือ ระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั้น อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาหญิงวิทยาลัยพลศึกษาซึ่งตามลักษณะของการเรียนการสอนตามหลักสูตรแล้ว นักศึกษาทุกคนต้องผ่านการเรียนรู้ภาคทฤษฎีและการฝึกภาคปฏิบัติในด้านกฎกติกา การตัดสินใจหาประเภทต่าง ๆ ผ่านการทดสอบสมรรถภาพทางกาย มีโอกาสได้แสดงออกทางพลังกำลังอยู่ตลอดเวลา ย่อมทำให้นักศึกษาเหล่านี้อยู่ในสภาพที่มีความสมบูรณ์ แข็งแรงทั้งทางร่างกายและมีจิตใจที่แจ่มใสอีกด้วย ดังคำขวัญที่ว่า "จิตใจที่แจ่มใสย่อมอยู่ในร่างกายที่สมบูรณ์" โดยนักศึกษาคงกล่าว มักไม่เก็บกดสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นความวิตกกังวลใด ๆ อันเนื่องมาจากได้ปลดปล่อยไปกับการออกกำลังกายและการแสดงออกเสียหมด

การเปรียบเทียบระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตอนหลังบวชชีพราหมณ์ของ
 ผู้บวชชีพราหมณ์ที่มีระดับฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับสูง ระดับปานกลาง และ
 ระดับต่ำ พบว่า มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ที่ระดับ .01 ไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สแตนฟีลด์
 (โกศล มีคุณ 2524 : 56 อ้างอิงมาจาก Stanfill. 1973 : 6468-A)
 ที่พบว่าเด็กที่มีระดับทางเศรษฐกิจสังคมต่างกัน ปรากฏว่าเด็กไม่ต่างกันในการใช้เหตุผล
 เชิงจริยธรรม และการวิจัยที่ทำในประเทศไทย เรื่องของ กวงเคื่อน พันธุมนาวิน
 และเพ็ญแข ประจวบจันติก 2520, วิรัช จาณดนม 2520) ซึ่งได้ศึกษาการใช้
 เหตุผลเชิงจริยธรรมในเยาวชนไทยที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกันก็ไม่พบ
 ความแตกต่างอย่างชัดเจน แต่ผลการวิจัยของ วิเชียร ทองนุช (วิเชียร ทองนุช
 2521) กลับพบความแตกต่างในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก ซึ่งมาจากครอบครัว
 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน จึงนับว่าผลการวิจัยของไทยยังมีความขัดแย้งกันอยู่
 และผลการวิจัยของ เคย์ (โกศล มีคุณ 2524 อ้างอิงมาจาก Kay. 1970 : 181)
 ที่กล่าวว่าสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมกับการตัดสินใจเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กัน คือ
 เด็กจากบ้านที่มีระดับทางเศรษฐกิจและสังคมสูง มีแนวโน้มว่าสามารถแสดงเหตุผลเชิง
 จริยธรรมแบบมีวุฒิภาวะสูงกว่าเด็กจากบ้านที่มีเศรษฐกิจและสังคมต่ำ นอกจากนี้ เคย์
 และเบอร์ตัน (โกศล มีคุณ 2524 อ้างอิงมาจาก Kay. 1970, Burton. 1963)
 ได้ศึกษาพบว่า ถ้าเปรียบเทียบการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของ เยาวชนผู้มาจากครอบครัวฐานะ
 ต่างกันแล้ว ผลส่วนมากคือเด็กที่มาจากครอบครัวฐานะต่ำมีพัฒนาการทางด้านนี้ช้ากว่าเด็ก
 ที่มาจากครอบครัวฐานะปานกลางหรือสูง

เมื่อพิจารณาถึงระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตอนหลังบวชชีพราหมณ์ของกลุ่ม
 ที่มีระดับฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ มีระดับ
 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในช่วงระยะเวลา 15 วัน ของ
 การบวชชีพราหมณ์ นักศึกษาส่วนใหญ่ต่างได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สร้างความรู้สึก
 ความประทับใจอย่างไม่เคยมีมาก่อนในชีวิต ทั้งนี้ผู้วิจัยประมวลได้จากการสังเกต สัมภาษณ์

และสอบถามจากผู้บวชชีพราหมณ์ทั้งสี่คนกล่าวคือผู้บวชชีพราหมณ์ได้รับประสบการณ์ในด้าน การร่มใจ ความอดทน ความสันโดษ ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความมีระเบียบวินัย ความ เสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความยุติธรรม ความกตัญญูกตเวที โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติ ตามกึ่งแปดที่ค่อนข้างปฏิบัติได้ยากยิ่งในศิลาบางข้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือข้อที่ 6 ที่ว่าด้วย การรงควเว้นจากการบริโภคอาหารในเวลาวิกาลตั้งแต่เวลาเที่ยงวันจนกระทั่งรุ่งอรุณของ วันใหม่ ซึ่งขัดต่อความเคยชินของร่างกายที่นักศึกษาพลศึกษาเคยได้รับในปริมาณสูงตามวัย ที่ควรได้รับ ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สร้างความประทับใจให้แก่ผู้บวชชีพราหมณ์เป็นส่วนใหญ่ ที่เห็นได้ชัดชัดเจน ได้แก่ การตื่นนอนตั้งแต่เวลา 3.30 น. เป็นประจำทุกวัน การออก บิณฑบาตด้วยการเดินเท้าเปล่าออกรับอาหารจากประชาชนทุกระดับชั้นโดยบางครั้งได้รับ อาหารที่ดี - เลว - มาก - น้อย อย่างไม่มีโอกาสเลือก การได้รับการกราบไหว้จาก ผู้ใหญ่อาวุโสครวญย่า - ตายาย หรือบิดามารดาของตน ด้วยกริยาอาการเลื่อมใสศรัทธา การรับประทานในลักษณะ "ส้ารวม" กล่าวคือ รับประทานประเภทคาว หวาน ปั่นเป่ รพร้อม ๆ กัน ในลักษณะที่เรียกว่า "มาคร" ไปเกี่ยวกับ การพักอาศัยหลับนอนภายในกลด ที่มักเรียงรายห่างกันกับกลดอื่น ๆ ประมาณสองเมตร โดยอยู่ในบริเวณวัดแต่อยู่ใกล้กับ เมรุเผาศพของวัดที่บวช การอดทนต่อความเมื่อยขบขณะนั่งฝึกสมาธิและปฏิบัติกัมมัฏฐาน การอดทนต่อความไม่สบายกายที่ได้รับขณะบวช เช่น การเดิน ยืน นั่ง นอน และแสดง กริยาอาการอื่น ๆ ด้วยอาการส้ารวม เรียบร้อย ให้สมกับที่เป็นสมณเพศ เป็นต้น ซึ่ง ประสบการณ์ดังกล่าว ผู้บวชชีพราหมณ์ไม่ว่าจะมาจากครอบครัวที่มีฐานะความเป็นอยู่และมี ฐานะเศรษฐกิจอยู่ในระดับใด ต่างยอมรับว่ารู้สึกมีความเลื่อมใสศรัทธาในการดำเนิน ชีวิตเช่นเดียวกับสมณเพศมากยิ่งขึ้นที่สามารถปฏิบัติได้โดยคนทั่ว ๆ ไปถือว่าเป็นปฏิบัติได้ ยากมาก หรืออาจจะปฏิบัติไม่ได้สำหรับคนบางคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนทั่ว ๆ ไปที่ ไม่เคยประสบด้วยตนเองจะไม่เข้าใจประสบการณ์ดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง ดังนั้น ประสบการณ์เหล่านั้นย่อมเป็นทางหนึ่งที่ผู้บวชไม่ว่าจะอยู่ในระดับฐานะเศรษฐกิจของ ครอบครัวระดับใดย่อมเกิดความรู้สึกที่แน่นอนเดียวกัน จึงทำให้การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ตอนหลังบวชของกลุ่มที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวต่างระดับกัน ไม่แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเปรียบเทียบระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนบวชและตอนหลัง บวชชีพรานหมณ์ของนักศึกษากลุ่มทดลองที่มีระดับฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน คือ ระดับสูง ปานกลาง และระดับต่ำ พบว่า ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตอนหลังบวช สูงกว่าตอนก่อนบวชในกลุ่มผู้บวชชีพรานหมณ์ทั้ง 3 กลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงถึงการบวชชีพรานหมณ์ส่งผลต่อระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มที่มีฐานะ ทางเศรษฐกิจของครอบครัวในทุก ๆ ระดับ

เมื่อพิจารณาถึงการที่นักศึกษานักบวชชีพรานหมณ์เป็นระยะเวลา 15 วัน ในกลุ่มที่มีระดับฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตอนหลังบวชสูงกว่าตอนก่อนบวช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชมชื่น สมประเสริฐ (ชมชื่น สมประเสริฐ 2526) ที่ใช้การฝึกอานาปานสติสมาธิ เป็นระยะเวลา 3 เดือน แก่ นักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เป็นชายและหญิง 64 คน เพื่อลดความวิตกกังวล พบว่า ก่อนฝึกสมาธิ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีระดับความวิตกกังวลแบบเทรท (Trait anxiety) ไม่แตกต่างกัน แต่หลังการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความวิตกกังวลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยกลุ่มทดลองที่ฝึกสมาธิที่ใช้เวลาฝึกมากกว่าร้อยละ 75 ของเวลาฝึกทั้งหมดมีความวิตกกังวลน้อยกว่ากลุ่มทดลองที่ใช้เวลาฝึกระหว่างร้อยละ 50-75 ของฝึกทั้งหมด ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าผลของการบวชชีพรานหมณ์เป็นระยะเวลา 15 วัน โดยผู้บวชมีการปฏิบัติธรรมทางพุทธศาสนาเป็นกิจวัตรย่อมได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ อันเป็นทางช่วยยกระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้บวชให้สูงขึ้นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สมดังคำกล่าวของพุทธทาสภิกขุ (พุทธทาสภิกขุ 2518 : 34) ที่กล่าวว่า การที่บุคคลได้ปฏิบัติธรรมทางพุทธศาสนาอย่างถูกต้องย่อมจะทำให้เกิดมีร่างกายดี จิตใจดี สลาเหตุของโรคภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจของมนุษย์สมัยนี้แทบทั้งหมดมีมูลจากการขาดอนามัยทางจิต คือจิตไม่ดี มีความวิตกกังวล เช่นเดียวกับความคิดเห็นของ วคิน อินทสระ (วคิน อินทสระ 2520 : 85-86) ที่ว่าอะไรจะเป็นที่พึ่งของบุคคลที่มีความขัดแย้งทางจิตใจ

และความเครียดอารมณ์ได้เสมอด้วยศาสนธรรมเป็นไม่มี ศาสนธรรมจะช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์ช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งทางจิตใจได้อย่างยอดเยี่ยมที่สุด (จินตนา จินตาวรรณ 2523 : 20)

ข้อเสนอแนะ

1. ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบว่า การบวชชีพราหมณ์ เป็นระยะเวลา 15 วัน เป็นวิธีพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมวิธีหนึ่งที่ใช้ได้ผลควรจะได้นำไปเป็นประโยชน์ในการพัฒนาทางจริยธรรมของวัยรุ่นหญิง
2. ผลการวิจัยครั้งนี้พอจะเป็นแนวทางให้บิดามารดา ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนไทย เห็นความสำคัญของวัยรุ่นหญิงที่ควรได้รับการปลูกฝังคุณธรรมเพื่อการ เป็นสตรีไทยที่ดีในอนาคตโดยการ ใช้พุทธวิธีให้เป็นประโยชน์ควบคู่การใช้ การบวชชีพราหมณ์ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
3. ช่วยให้ผู้แม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์และผู้เกี่ยวข้อง ทราบถึงแนวทางของการอบรมเลี้ยงดูแบบใดที่ส่งผลต่อจริยธรรมของผู้บวชชีพราหมณ์มากที่สุด ซึ่งควรส่งเสริมให้มีอยู่ในสังคมไทยและการ เลี้ยงดูแบบใดที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข
4. ควรสนับสนุนให้มีการบวชชีพราหมณ์ให้มากขึ้นในวัยรุ่นหญิง อันเป็นการส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงภาคฤดูร้อนที่สถานศึกษาต่าง ๆ ปิดภาคเรียน
5. ควรส่งเสริมให้หญิงไทยได้มีโอกาสบวชชีพราหมณ์มากขึ้นเพื่อปลูกฝังคุณธรรมให้แก่หญิงไทยที่จะเป็น "แม่" ที่ดีในสังคมไทยเพื่อปลูกฝังความเชื่อของสังคมไทยใหม่ที่ว่า มิใช่แค่เพศชายเท่านั้นที่จะได้รับการบวชเรียนในพุทธศาสนาอย่างที่เรียกว่า บวชพระ บวชเณร แต่หญิงก็มีโอกาสได้รับเช่นกัน

ข้อเสนอแนะทางการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบว่า การบวชชีพราหมณ์เป็นระยะเวลา 15 วัน เป็นวิธีการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมวิธีหนึ่งที่ใช้ได้ผลและควรมีการทำวิจัยต่อไปว่าระยะเวลาของการบวชชีพราหมณ์นานเท่าใดที่จะส่งผลต่อการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมได้มากที่สุด
2. ควรมีการศึกษาวิจัยต่อไปว่า เมื่อผู้บวชชีพราหมณ์ได้รับการทดลองผ่านไปแล้วนาน 3 เดือน 6 เดือน หรือ 1 ปี ผู้บวชมีความคงที่ของจริยธรรมเพียงใด
3. จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้เกิดแนวทางว่าควรมีการศึกษาเปรียบเทียบจริยธรรมของผู้บวชที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง สภาพท้องถิ่น และศรัทธาในการบวชต่างกัน เป็นต้น เพื่อจะได้ทราบถึงอิทธิพลของการบวชชีพราหมณ์
4. การพัฒนาจริยธรรมนอกจากเหตุผลเชิงจริยธรรมแล้ว ยังมีตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องอีกหรือไม่ เช่น ลักษณะบุคลิกภาพ ทักษะสังคม สติปัญญา
5. ควรทำการศึกษาว่า สตรีไทยวัยใดที่เหมาะสมแก่การบวชชีพราหมณ์ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาจริยธรรมมากที่สุด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การศาสนา, กรม กระทรวงศึกษาธิการ คู่มือสอนจริยศึกษาระดับวิทยาลัย กรม
การศาสนา กรุงเทพฯ 2521, 157 หน้า
- หลักและวิธีการจัดจริยศึกษาและหัวข้อจริยธรรมสำหรับใช้อบรมสั่งสอน
นักเรียนนักศึกษา กรุงเทพฯ 2521
- กามแก้ว พงษ์อุดม พัฒนาการด้านการศึกษาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์และการคิดหา
เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อัครสาเนา
- กิ่งแก้ว อัครถาวร ปฏิปทาของคณยาย โรงพิมพ์อมรโปรดักส์ กรุงเทพฯ 2526,
80 หน้า
- โกศล มีคุณ การวิจัยเชิงทดลองฝึกอบรมการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมและทักษะในการ
สวมบทบาทของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปรินญาณีพนธ์ กศ.ค. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 385 หน้า อัครสาเนา
- คณะกรรมการจัดอบรมธรรมทายาทและอุปสมบทหมู่ภาคฤดูร้อน ธรรมทายาท กรุงเทพฯ
2526
- จิตรา เป้าทรัพย์ การศึกษาทัศนคติของเด็กวัยรุ่นที่ศึกษาศาสนาพุทธที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดู
ของบิดามารดา ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2517, 101 หน้า อัครสาเนา
- จินตนา จินตารัตน์ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลกับคุณธรรมด้าน
พรหมวิหารสี่ของนิสิตครูและนิสิตแพทย์ ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 81 หน้า อัครสาเนา
- ฉิววัฒน์ นิจเนตร สภาพเชิงจิต-สังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นใน
เขตกรุงเทพมหานคร ปรินญาณีพนธ์ กศ.ค. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2526, 306 หน้า อัครสาเนา

- ทมจีน สมประเสริฐ ผลของการฝึกสมาธิต่อระดับความวิตกกังวล ปรินญาณิพนธ์
วท.ม. มหาวิทยาลัยมหิดล 2526, 104 หน้า อัคราเนา
- สุทธิ วงศ์ธนะ เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพฯ 2527, 370 หน้า
- สุทธิ หลักเพชร ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความเชื่อมั่นในตนเองและ
คุณธรรมแห่งพลเมืองดี ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2517 อัคราเนา
- ทองเคื่อน พันธมนาวิน ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพจิตและจริยธรรมของ
นักเรียนวัยรุ่น สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2524
- _____ จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา ไทยวัฒนาพานิช กรุงเทพฯ 2524
- ทองเคื่อน พันธมนาวินและเพ็ญแข ประจันปัจจุบันิก จริยธรรมของเยาวชนไทย
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520
- เดช วิโย การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้านการคิดให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของ
เด็กนักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, อัคราเนา
- นัยนา คิมระ การบกระกับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สาม
และสี่ในจังหวัดราชบุรี วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524,
84 หน้า อัคราเนา
- นรา สมประสงค์ ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งของวัยรุ่นกับพ่อแม่และการอบรม
เลี้ยงดูของพ่อแม่ ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2520, อัคราเนา
- นิภาพรรณ โสมนะพันธุ์ เปรียบเทียบบุคลิกภาพของบุตรตามลำดับการเกิดการอบรม
เลี้ยงดูและสถานภาพทางเศรษฐกิจ ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 167 หน้า อัคราเนา !

- งามน้อย ปัญพวรรค์และนิรมล พงศาธร ทัศนคติของแม่ที่มีต่อสถานภาพและบทบาท
ของตนเอง (ประกอบการศึกษาเรื่องบทบาทอันพึงประสงค์ของแม่ชาวไทยในพุทธศาสนา)
 คณะกรรมการพัฒนาการกิจกรรมและบทบาทสตรี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ
 เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรุงเทพฯ 2523
- ทศพร มณีศรีชา การพัฒนาจริยธรรมด้านความสามัคคีโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ปรินญาณีพันธ์
 กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524 อักส์เนา
- ทิพวรรณ กิติวิบูลย์ การอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กก่อนวัยเรียน
ในกรุงเทพมหานคร ปรินญาณีพันธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2522 อักส์เนา
- ัญชร แก้วส่อง การเปรียบเทียบพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กวัยรุ่น ปรินญาณีพันธ์
 กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523 อักส์เนา
- ประณต เล็กสวาสดี ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การพึ่งพาผู้อื่น
พฤติกรรมการค้นคว้าเป็นผู้นำและความรู้สึกรับผิดชอบ ปรินญาณีพันธ์ กศ.ม.
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2517, 116 หน้า อักส์เนา
- ประเสริฐศรี เอื้อนรินทร์ การทดลองใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้าน
ความซื่อสัตย์ ปรินญาณีพันธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2524 อักส์เนา
- ปุ้ย แสงฉาย อธิบายธรรมวิภาคปริเฉท 2 โรงพิมพ์ ส.ธรรมภักดี 2499, 422 หน้า
- แปลก สนธิรักษ์ พิธีกรรมและประเพณี โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2523
- พระครูภาวนาวินัย หลวงพ่อบัญญา ภาควิชาปรัชญาและศาสนา วิทยาลัยครู
 พระนครศรีอยุธยา 2526, 60 หน้า
- พระมหาจำลอง สิริจันโท คู่มือจริยศึกษา (สังคัม 102) โรงพิมพ์เทียนวัฒนา
 2526, 144 หน้า
- พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) พจนานุกรมพุทธศาสตร์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 2518, 372 หน้า

- พรณีย์ กัณฑ์การ การศึกษาเปรียบเทียบจริยธรรมของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีภูมิหลัง
ต่างกัน ในจังหวัดสงขลา ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2524 อัคราเนา
- มูลนิธิสถาบันแม่ชีไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ระเบียบปฏิบัติของแม่ชีไทย โรงพิมพ์
ดวงสุทธิการพิมพ์ 2526
- ระวี ภาวิไล "ศาสนากับความผาสุกทางจิตใจของมนุษย์" วารสารจิตวิทยาคลินิก
2520 หน้า 32 - 36
- วิกรม กมลสุโกศล การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ความวิตกกังวล
และค่านิยมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่นับถือศาสนาพุทธและอิสลามใน
จังหวัดนราธิวาส ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2518, 115 หน้า อัคราเนา
- วิเชียร ทองนุช เปรียบเทียบการคิดให้เหตุผลตามหลักการอนุรักษ์และการให้เหตุผล
เชิงจริยธรรมของนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูและภูมิหลังทางสังคมต่างกัน
ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521,
119 หน้า อัคราเนา
- วิรัช จาปนอม เปรียบเทียบการคิดหาเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์และการคิดหา
เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับอายุ 13 และ 15 ปี ในกรุงเทพมหานคร
และในชนบท ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2520, 73 หน้า อัคราเนา
- วิวัฒน์ มูลสถาน ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและควมมีวินัยในตนเอง
ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 107 หน้า
อัคราเนา
- สกล เตียงแท้ ผลการใช้วิธีอภิปรายกลุ่มในการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมในเด็ก
ชั้นประถมปีที่ 5 ที่มาจากสภาพสังคมในโรงเรียนที่ต่างกัน ปริญญาโท กศ.ม.
2525, 222 หน้า อัคราเนา

- สวนา พรพัฒน์กุล จิตวิทยาทั่วไป ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พิมพ์ครั้งที่ 3 2522, 356 หน้า
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน โรงพิมพ์กรมการศาสนา 2524
- สำเนียง เพชรจอม การทดลองสอนเรื่องสภาพอ่อนนุ่มที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาแตกต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 151 หน้า อัดสำเนา
- สมชาย สิงห์พันธุ์ การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและควมมีวินัยในตนเองในการสอนจริยธรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยวิธีสอนแบบซินติเคตและการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อัดสำเนา
- สมเด็จพระธีรญาณมุนี ความประเสริฐแห่งศาสนา วารสารขอฟ้า ฉบับที่ 9 : 2 กุมภาพันธ์ 2517
- สมเดช สีแสง การทดลองสอนการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 106 หน้า อัดสำเนา
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2523, 182 หน้า
- สุเชษฐ์ มาเทิ้ม อิทธิพลของการเป็นแม่อย่างต่อการพัฒนาจริยธรรมของเยาวชน ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519
อัดสำเนา
- สภาพ วาดเขียน วิธีวิจัยและสถิติทางการวิจัยในศึกษาศาสตร์ ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523, 230 หน้า
- สุริยา เหมตะศิลป์ ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมระดับสติปัญญาและการยอมรับตนเองของเด็กวัยรุ่นตอนต้น ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 48 หน้า อัดสำเนา

- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้น-โศรจ์จะกับสันโคษ เพื่อเป็น
แนวทางในการค้นหาคุณลักษณะธรรมาธิปไตย ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 68 หน้า อัดสำเนา
- เสริมเกียรติ พรหมมยุ อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อคุณธรรมแห่งพลเมืองดี
ของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5 ในจังหวัดร้อยเอ็ด ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523 อัดสำเนา
- หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ชุดการสอนการปลูกฝังและสร้างค่านิยมพื้นฐาน
ด้านความรักสถาบันศาสนา 2526, 192 หน้า
- อนันต์ ศรีโสภา สถิติเบื้องต้น โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2525
- เอกชัย ชัยประเสริฐสิทธิ สถิติที่ไม่ใช่พารามิเตอร์ พิมพ์ครั้งที่ 3 มหาวิทยาลัย
 ธรรมศาสตร์ 2523, 195 หน้า
- อุทุมพร ทองอุไทย แผนวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมศาสตร์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519
- อุบลรัตน์ โพธิโกสม การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความซื่อสัตย์
ของเด็กไทย ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 อัดสำเนา
- อุษา หัสชะวณิช ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมความถนัดทางภาษาและการควบคุม
ภายใน-ภายนอกของเด็กวัยรุ่นตอนต้น ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521 อัดสำเนา
- Burton, R.V. "Honesty and Dishonesty," in Moral
Development and Behavior, p. 173 - 187, ed. by Thomas
 Lickona, New York, Holt Rinehart and Winston, 1974.
- Crain, William, C. The Theory of Child Development,
 Englewood Cliffs, Prentice - Hall, Inc., 1980. 302 p.
- Edwards, C.P. "The Effect of Experience in Moral
 Development : Result from Kenya," Dissertation
Abstracts, 36 : 2, 76-A, 1974.

- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5th.ed., Auckland, McGraw-Hill International Book Company, 1981. 549 p.
- Hays, W.L. Statistics. New York, Holt, Rinehart and Winston, 1963.
- Hurlock, E.B. Adolescent Development. 2nd.ed., New York, McGraw - Hill Book Company, 1956, 596 p.
- James, Rest R. New Approach in Assessing Moral Judgement in Moral Development and Behavior. Thomas Lickona, New York, 1975. p. 198 - 228.
- Kirk, R.E. Experimental Design : Procedures for the Behavioral Sciences. California : Brooks/Cole Comp., 1968. p. 493 - 498.
- Kohlberg, L. Moral Stages and Moralization : The Cognitive Development Approach, in Moral Development and Behavior. New York, Holt Rinehart and Winston, 1976. p. 31 - 53.
- Likona, Thomas, Editor. Moral Development and Behavior : Theory Research and Social Issue. New York, Holt, Rinehart and Winston, 1976. 430 p.
- Nerida M. Cook. The Position of Nuns in Thai Buddhism, The Master Degree of Arts at the Austrainan National University, Canberra, 1981. 245 p.
- Rest, J., Turiel, E., Kohlberg, L. "Level of Moral Development as a Determinant of Preference and Comprehension of Moral Judgments Made by others," Journal of Personality. 37 (June, 1969) : 225 - 252.
- Rest, J.R. "The Hierarchical Nature of Moral Judgment : A Study of Patterns of Comprehension and Preference of Moral Stages," Journal of Personality. 41 (March, 1973): 86 - 109.
- Rothman, G.R. "The Influence of Moral Reasoning on Behavioral choices," Child Development. 47 (June, 1976) : 397-406.
- Turiel, E., and Rothman, G.R. "The Influence of Reasoning on Behavioral Choice at Different Stages of Moral Development," Child Development. 43 (September, 1972): 741 - 756.

ကမ္ဘာ့အဖွဲ့

ตาราง 12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบทดสอบวัเคราะห์คัมการให้เหตุผล
เชิงจริยธรรม

ข้อที่	๕	ข้อที่	๕
1	2.01	23	5.13
2	2.54	24	3.15
3	2.60	25	2.50
4	2.15	26	4.91
5	2.95	27	2.91
6	3.61	28	2.14
7	2.03	29	5.20
8	2.73	30	2.73
9	2.68	31	3.20
10	2.00	32	5.41
11	2.30	33	7.54
12	3.73	34	5.33
13	3.74	35	2.40
14	3.17	36	3.15
15	3.73	37	5.89
16	3.35	38	2.79
17	2.95	39	6.92
18	3.06	40	6.38
19	4.39	41	4.28
20	2.94	42	2.85
21	2.38	43	3.00
22	3.74	44	2.63
		45	4.10

คำชี้แจงในการทำแบบทดสอบ

1. แบบทดสอบทั้งหมดแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดของตัวท่าน ให้ท่านกรอกข้อความและกาเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของตัวท่าน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้สึกของท่านที่มีต่อการปกครองดูแลของพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่ท่านอาศัยอยู่และให้การอบรมเลี้ยงดูท่านมา ให้ท่านระลึกถึงเหตุการณ์ที่พ่อแม่ได้ปฏิบัติต่อท่านเป็นลักษณะใด แล้วพิจารณาในแต่ละข้อความที่มีช่องว่างทางขวามือ ให้ท่านแสดงลักษณะความรุนแรงหรือความมากน้อยของการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในเรื่องต่าง ๆ ที่ท่านรู้สึก โดยขีดเครื่องหมาย ให้ตรงกับความรู้สึกของท่านเพียง 1 คำตอบ

ตอนที่ 3 มีเรื่องราวต่าง ๆ 45 เรื่อง แต่ละเรื่องเป็นเหตุการณ์ที่สมมุติขึ้น ขอให้ท่านอ่านเหตุการณ์แต่ละเรื่องพร้อมด้วยการกระทำของคนที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์นั้นอย่างละเอียดแล้วจึงคิดถึงเหตุผลว่า ถ้าท่านเป็นคนคนนั้นท่านจะทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด เมื่อท่านได้อ่านเหตุผลแล้วจึงอ่านคำตอบที่มีให้เลือก 7 คำตอบ สำหรับแต่ละข้อ คำตอบใดตรงกับที่ท่านคิดไว้มากที่สุดให้ขีดเครื่องหมาย ลงหน้าคำตอบนั้น ในการตอบแต่ละข้อให้ท่านเลือกคำตอบได้เพียงคำตอบเดียว

2. ขอย้ำให้ทราบว่าสิ่งที่ได้รับจากแบบสอบถามครั้งนี้จะเก็บไว้เป็นความลับ ทั้งนี้ขอได้โปรดตอบให้ตรงตามความเป็นจริงให้มากที่สุดและขอให้ตอบทุกข้อ เพราะถ้าเว้นไปบางข้อคำตอบของท่านทั้งหมดจะไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้เลย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัว

โปรดกรอกข้อความเกี่ยวกับตัวท่าน และขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน
หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของตัวท่าน

ก. รายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักศึกษา

1. ชื่อ

2. อายุ

ก. 17 ปีเต็ม ข. 18 ปีเต็ม ค. 19 ปีเต็ม

ง. 20 ปีเต็ม จ. 21 ปีขึ้นไป

3. ผลการเรียน

ก. ต่ำกว่า 1.5 ข. 1.5 - 2.00 ค. 2.01 - 2.50

ง. 2.51 - 3.00 จ. 3.01 ขึ้นไป

4. ท่านเคยมีประสบการณ์ในการบวชชีหรือบวชชีพรหมณ์หรือไม่ ?

ก. เคย ข. ไม่เคย

5. ท่านรู้สึกเลื่อมใสศรัทธาในการบวชชีพรหมณ์มากน้อยเพียงใด ?

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ข. รายละเอียดเกี่ยวกับบิดามารดาของนักศึกษา

1. การศึกษาของบิดา
- ก. ไม่ได้รับการศึกษา
 - ข. ระดับประถมศึกษา (ป.1 - ป.7 หรือเทียบเท่า)
 - ค. ระดับมัธยมศึกษา (ม.ศ.1 - ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า)
 - ง. ระดับอุดมศึกษา (สูงกว่า ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า)

2. การศึกษาของมารดา
- ก. ไม่ได้รับการศึกษา
 - ข. ระดับประถมศึกษา (ป. 1 - ป.7 หรือเทียบเท่า)
 - ค. ระดับมัธยมศึกษา (ม.ศ.1 - ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า)
 - ง. ระดับอุดมศึกษา (สูงกว่า ม.ศ. 5 หรือเทียบเท่า)
3. อาชีพของบิดา
- ก. รับราชการ
 - ข. ค้าขาย หรือนักธุรกิจ
 - ค. เกษตรกรรม (เช่น ทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์)
 - ง. อื่น ๆ (เช่น รับจ้าง กรรมกร ฯลฯ) ไปรกระบุ
4. อาชีพของมารดา
- ก. รับราชการ
 - ข. ค้าขาย หรือนักธุรกิจ
 - ค. เกษตรกรรม (เช่น ทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์)
 - ง. อื่น ๆ (เช่น รับจ้าง กรรมกร ฯลฯ) ไปรกระบุ
5. รายได้ของบิดามารดาารวมกัน (ต่อเดือน)
- ก. ไม่มีรายได้
 - ข. น้อยกว่า 3,000 บาท
 - ค. ตั้งแต่ 3,001 - 8,000 บาท
 - ง. ตั้งแต่ 8,001 บาทขึ้นไป
6. จำนวนญาติพี่น้องในครอบครัวของท่านซึ่งบิดามารดา หรือผู้ปกครองของท่านอุปการะเลี้ยงดูมีจำนวน
- ก. ไม่เกิน 3 คน
 - ข. ตั้งแต่ 4 - 6 คน
 - ค. ตั้งแต่ 7 - 9 คน
 - ง. ตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป

7. ภูมิลำเนาของบิดามารดา หรือผู้ปกครองของท่านอยู่ในภาค
- ก. ภาคกลาง ข. ภาคเหนือ
- ค. ภาคใต้ ง. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
8. ภูมิลำเนาของบิดามารดา หรือผู้ปกครองของท่านอยู่ในจังหวัด
9. ปัจจุบัน สถานภาพการสมรสของบิดามารดาของท่านเป็นอย่างไร
- ก. บิดามารดายังมีชีวิตและอยู่ด้วยกัน
- ข. บิดามารดายังมีชีวิตแต่แยกกันอยู่
- ค. บิดาถึงแก่กรรม
- ง. มารดาถึงแก่กรรม
- จ. ทั้งบิดามารดาถึงแก่กรรม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

คำชี้แจงในการทำแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความรู้สึกของท่านที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่ให้การอบรมเลี้ยงดูท่านมาเป็นเวลานานที่สุด แต่ละข้อไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด คำตอบที่ดีที่สุดคือ คำตอบที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของท่าน

การตอบคำถาม

ข้อความ (๐) พ่อแม่ที่ท่านต่อหน้าคนอื่นทำให้ท่านรู้สึกอับอาย
เมื่อท่านอ่านข้อความนี้แล้ว ก็พิจารณาความรู้สึกของท่านว่ามีความรู้สึกตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านมากน้อยเพียงใด สมมุติว่าข้อความนี้ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ท่านก็ขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง มากที่สุด ดังตัวอย่าง

	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง ปานกลาง	จริง บ้าง	ไม่ จริงเลย
(๐) พ่อแม่ที่ท่านต่อหน้าคนอื่น ทำให้ท่านรู้สึกอับอาย	✓				

ข้อสังเกตในการตอบ

1. ควรขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องกระดาษคำตอบให้ตรงกับข้อที่อ่านในแบบสอบถามข้อหนึ่ง ๆ ท่านจะขีดเครื่องหมาย ✓ เพียงช่องเดียวเท่านั้น

2. ขอให้ท่านตอบให้ตรงกับความรู้สึกของท่านที่เกิดขึ้นครั้งแรก ไม่ควรคิด
ข้อใดข้อหนึ่งนานเกินไป

3. ขอรับรองว่าคำตอบของท่านจะเก็บไว้เป็นความลับที่สุด และไม่มีผลกระทบ
กระเทือนต่อท่านไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง ปานกลาง	จริง บ้าง	ไม่ จริงเลย
1. พ่อแม่เปิดโอกาสให้ท่านเลือก เรียนพลศึกษาตามที่ท่านชอบ					
2. ท่านรู้สึกว่าเป็นบ้านของท่าน พ่อแม่มีกิจกรรมนอกกฎเกณฑ์มากจนท่าน รู้สึกเบื่อ					
3. พ่อแม่มักบ่นว่าเมื่อท่านกลับจาก เล่นกีฬาที่ท่านชอบ					
4. ท่านมักเล่นกีฬาเพื่อให้คลาย ความง่วงเมื่อท่านไม่รู้จะไป ปรึกษาใครหรือเมื่อท่านมีปัญหา					
5. ท่านรู้สึกอึดอัดและน้อยใจที่ พ่อแม่ไม่ไว้วางใจในตัวท่าน					
6. ท่านเบื่อสภาพบ้านที่พ่อแม่ชอบ บ่นจู้					
7. ท่านมักปรึกษาพ่อแม่เมื่อมีเรื่อง ยุ่งยากเพื่อให้ทราบและช่วย กันแก้ไข					

	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง ปานกลาง	จริง บ้าง	ไม่ จริงเลย
8. เมื่อท่านทำผิดพ่อแม่จะ ตักเตือนและชี้แจงก่อน การลงโทษเสมอ					
9. พ่อแม่ไม่สนใจว่าท่านจะมีเงิน พอใช้หรือไม่					
10. เมื่อท่านกลับบ้านผิดเวลาพ่อ แม่ไม่เคยซักถามหรือบ่นว่า					
11. เมื่อท่านแข่งกีฬาแพ้และเสียใจ มา พ่อแม่จะให้กำลังใจท่าน เสมอ					
12. ท่านรู้สึกว่าคุณแม่ทักทายใน เรื่องส่วนตัวของท่านมาก เกินไป					
13. ท่านรู้สึกเหมือนอยู่ตัวคนเดียว ในโลก					
14. ท่านรู้สึกว่าท่านไว้วางใจและ ปรึกษาพ่อแม่ได้ในทุกเรื่อง					
15. ท่านมักถูกห้ามในการออก ความคิดเห็นเรื่องต่าง ๆ ใน บ้านอยู่เสมอ					
16. ท่านต้องการให้พ่อแม่สนใจใน ตัวของท่านให้มากกว่านี้					

	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง ปานกลาง	จริง บ้าง	ไม่ จริงเลย
17. เมื่อท่านเล่นกีฬาจนได้รับ บาดเจ็บพ่อแม่ไม่สนใจ ติดตามอาการของท่านเลย					
18. ท่านรู้สึกว่าคุณแม่คอยจับผิด ท่านเสมอ					
19. พ่อแม่เปิดโอกาสให้ท่านไป เที่ยวเตร่ตามลำพังได้ตาม ใจชอบ					
20. พ่อแม่แนะนำวิธีการปฏิบัติตัว ที่ถูกต้องให้ท่านเสมอ					
21. พ่อแม่มักคัดค้านใจแทนท่าน เสมอ					
22. ท่านมีความมั่นใจว่าสามารถ ออกความเห็นในเรื่องต่าง ๆ ได้เสมอ					
23. พ่อแม่ไม่เคยติดตามเรื่อง การเรียนของท่านเลย					
24. พ่อแม่มักบังคับให้ท่านตื่นแต่ เช้าเพื่อฝึกซ้อมกีฬา					
25. พ่อแม่เคยขอความเห็นจาก ท่านในการคัดค้านใจบางเรื่อง					

	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง ปานกลาง	จริง บ้าง	ไม่ จริงเลย
26. พ่อแม่ไม่เคยซักถามในการ คบเพื่อนของท่านกับใคร อย่างไร					
27. พ่อแม่ เปิดโอกาสในการ เลือกคบเพื่อนต่างเพศได้ ตามสมควร					
28. พ่อแม่เข้าใจในตัวท่านเป็น อย่างดี					
29. ท่านสามารถโต้เถียง เมื่อ พ่อแม่พูดไม่ถูกใจท่าน					
30. พ่อแม่มีกำหนดงานที่ท่านทำ เสมอ					
31. พ่อแม่สั่งให้ท่านทำตามคำสั่ง ทั้ง ๆ ที่ไม่มีเหตุผล					
32. พ่อแม่ช่วยเหลือท่านทุกอย่าง จนท่านไม่ต้องทำอะไรก็ได้					
33. พ่อแม่ไม่เคยลงโทษท่านแม้ บางครั้งท่านจะไม่ทำตาม คำสั่งก็ตาม					
34. พ่อแม่สอนให้ท่านเป็นคน สุภาพอ่อนโยนต่อผู้อื่นเสมอ					

	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง ปานกลาง	จริง บ้าง	ไม่ จริงเลย
35. พ่อแม่ไม่ค่อยเอาใจใส่ดูแล สุขภาพของท่านนัก					
36. พ่อแม่ไม่เคยสนใจว่าท่านจะ แต่งตัวอย่างไรหรือแบบไหน					
37. เมื่อท่านไปไหน ๆ พ่อแม่มัก จะบอกให้ท่านกลับบ้านตาม เวลาที่พ่อแม่กำหนด					
38. พ่อแม่มักตำหนิลูก ๆ อย่างมี เหตุผลทุกครั้ง					
39. ไม่ว่าท่านจะขออะไรจาก พ่อแม่ ก็มักจะไต่ตามที่ขอ ทุกครั้ง					
40. ท่านสามารถตัดสินใจเลือกที่ จะรับช่วงในการดำเนินธุรกิจ หรืออาชีพของพ่อแม่ เมื่อโต ขึ้นหรือไม่ก็ได้					
41. เมื่อเรียนสำเร็จจากสถาบัน แห่งนี้แล้ว พ่อแม่ให้ท่านออก มาทำงานก่อนแม่ท่านต้องการ จะเรียนต่อไปอีกก็ตาม					

	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง ปานกลาง	จริง บ้าง	ไม่ จริงเลย
42. เวลาที่มีแขกหรือญาติ ๆ มา ที่บ้านของท่าน พ่อแม่มักจะ แนะนำให้ท่านรู้จักเสมอ					
43. เมื่อท่านมีเวลาว่างเท่านั้น พ่อแม่จึงจะอนุญาตให้ท่าน ไปเล่นกีฬาได้					
44. เวลาที่ท่านทะเลาะกับพี่ ๆ น้อง ๆ ของท่าน พ่อแม่มัก ไม่สนใจแต่อย่างใด					
45. ท่านไม่ต้องการให้เพื่อนไป เที่ยวบ้านของท่านเพราะ กลัวเพื่อนจะเสียน้ำที่พลอย ถูกพ่อแม่บ่นว่าไปด้วย					

ตอนที่ 3

เรื่องต่อไปนี้แต่ละเรื่องเป็นเหตุการณ์ที่สมมุติขึ้น ขอให้ท่านอ่านเหตุการณ์แต่ละเรื่องพร้อมด้วยการกระทำของคนที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์นั้นอย่างละเอียดถี่ถ้วน แล้วจึงคิดถึงเหตุผลว่าท่านเป็นคนคนนั้น ท่านจะทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด เมื่อท่านอ่านได้เหตุผลแล้วจึงอ่านคำตอบที่มีให้เลือก 7 คำตอบในแต่ละเรื่อง คำตอบใดตรงกับที่ท่านคิดไว้มากที่สุดให้ท่านขีดเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าคำตอบนั้นเพียงคำตอบเดียว (ถ้าท่านเลือกคำตอบข้อ ช. ในเรื่องนั้น ๆ ขอให้ท่านเขียนให้เหตุผลว่าเพราะเหตุใด ตามความคิดเห็นของท่านด้วย)

เรื่องที่ 1 นกขุนทองที่แดงเลี้ยงไว้พูดเก่งมาก วันหนึ่งเจ้าเทาแมวตัวโปรดของแม่ของเขากัดคนกของแดงตาย เขาโกรธเจ้าเทามากที่สุดคิดจะจับเจ้าเทาใส่สังไม้แล้วโยนทิ้งน้ำให้ตาย แม่ของแดงห้ามแดงไม่ให้ทำร้ายหรือฆ่าเจ้าเทาเด็ดขาดมิฉะนั้นจะถูกเขียน พ่อของแดงขอร้องว่าอย่าทำร้ายเจ้าเทาเลยแล้วจะช้อนกให้ใหม่อีกสองตัว

ถ้าท่านเป็น แดง ท่านจะตัดสินใจอย่างไร เพราะเหตุใด ?

- ก. ไม่ฆ่าเจ้าเทา เพราะเพื่อน ๆ ห้ามไว้
- ข. ไม่ฆ่าเจ้าเทา เพราะกลัวผิดศีลข้อหนึ่ง
- ค. ไม่ฆ่าเจ้าเทา เพราะได้รับปากกับแม่ไว้
- ง. ไม่ฆ่าเจ้าเทา เพราะกลัวจะถูกแม่เขียน
- จ. ไม่ฆ่าเจ้าเทา เพราะจะได้นกใหม่สองตัวจากพ่อ
- ฉ. ไม่ฆ่าเจ้าเทา เพราะไม่อยากทำลายสิ่งมีชีวิต แม่จะฆ่าเจ้าเทาก็ไม่ทำให้หนักของเขามีชีวิตขึ้นมาได้
- ช. ฆ่าเจ้าเทา เพราะ

เรื่องที่ 2 "ทรี" เป็นนักชกฝีมือเยี่ยมของค่ายมวย "ครูผ่อง" ชื่อเสียงทรีโด่งดัง เพราะไม่เคยชกแพ้ใคร แต่วันอาทิตย์หน้าที่เขาจะชก "เด็ยสะ" ผู้อุปถัมภ์ค่ายมวยนี้ ได้สั่งให้ทรีชกแพ้เพราะเด็ยสะไปพนันกับคนวงนอกไว้เป็นเงินมากมหาศาล ครูผ่อง ไม่เห็นด้วยกับการล้มมวยครั้งนี้

ถ้าท่านเป็น "ทรี" จะตัดสินใจอย่างไร เพราะเหตุใด ?

- ก. ไม่ล้มมวย เพราะกลัวครูผ่องโกรธ
- ข. ไม่ล้มมวย เพราะต้องการรางวัลที่ชกชนะคู่ต่อสู้
- ค. ไม่ล้มมวย เพราะเป็นการเสียศักดิ์ศรีที่ไม่ซื่อสัตย์ต่ออาชีพของตน
- ง. ไม่ล้มมวย เพราะจะเป็นต้นเหตุที่ทำให้คนคูที่เชียร์ตนแพ้กัน
- จ. ไม่ล้มมวย เพราะคิดว่านักมวยที่ดีต้องปฏิบัติตามกฎของค่ายมวย
- ฉ. ไม่ล้มมวย เพราะเพื่อน ๆ ในค่ายมวยไม่เห็นด้วย
- ช. ล้มมวย เพราะ

เรื่องที่ 3 นุชเป็นนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาชั้นหนึ่ง ฐานะทางบ้านยากจน ในภาค เรียนนี้ นุชยังไม่มีไม้เทนนิสไว้ใช้เรียนเลย เป็นวันนี้อาจารย์หญิงท่านหนึ่งมาตรวจห้องพัก ที่นุชพักอยู่และได้ทำกระเป๋าใส่ต๋างค์ตกขณะหันมาทักทายนุช นุชเปิดกระเป๋าดูพบเงิน สามพันกว่าบาท ซึ่งนุชพอที่จะนำไปซื้อไม้เทนนิสและเก็บเงินที่เหลือไว้ใช้ได้อย่างสบาย

ถ้าท่านเป็น "นุช" จะตัดสินใจอย่างไร เพราะเหตุใด ?

- ก. นำไปคืนอาจารย์ เพราะเพื่อน ๆ สนิทแนะนำ
- ข. นำไปคืนอาจารย์ เพราะอาจารย์จะได้ยกย่องชมเชย
- ค. นำไปคืนอาจารย์ เพราะกลัวถูกจับได้ที่ตั้งใจว่านุชจงใจจะเก็บเงินไว้
- ง. นำไปคืนอาจารย์ เพราะไม่อยากได้ของของใครแม้ว่าของนั้นจะมีค่ามากหรือน้อยก็ตาม
- จ. นำไปคืนอาจารย์ เพราะต้องการปฏิบัติตนเป็นนักศึกษาที่ดี
- ฉ. นำไปคืนอาจารย์ เพราะจะพลอยทำให้เพื่อน ๆ ในห้องพักด้วยกันเดือดร้อน เนื่องจากถูกตรวจค้นและสงสัย
- ช. ไม่คืนอาจารย์ เพราะ

เรื่องที่ 4 เอนกเป็นนักบาสเกตบอลเขาได้เบิกลูกบาสฯ มาใช้ฝึกซ้อม เผอิญเขาได้ทำลูกบาสฯ แหกซึ่งความจริงลูกบาสฯ ก็ชำรุดอยู่ก่อนแล้ว เอนกรีบนำลูกบาสฯ ไปคืนโดยวางปะปนกับลูกที่ตีลูกอื่น ๆ สองวันต่อมาอาจารย์ถามหาคนที่ทำลูกบาสฯ แหกและบอกว่าถ้าไม่มีใครรับทุกคนจะต้องเสียเงินซื้อลูกบาสฯ ใหม่มาใช้แทน

ถ้าท่านเป็น เอนก ท่านจะตัดสินใจอย่างไร เพราะเหตุใด ?

- ก. ยอมรับผิด เพราะเพื่อน ๆ ในห้องบอกจะช่วยพูดให้อาจารย์ยกโทษให้
- ข. ยอมรับผิด เพราะกลัวถูกอาจารย์ตำหนิได้ว่าไม่ยอมรับผิด
- ค. ยอมรับผิด เพราะต้องการได้รับคำชมเชยว่าทำผิดแล้วกล้ารับผิด
- ง. ยอมรับผิด เพราะไม่อยากให้เพื่อน ๆ ในห้องเคียดแค้นพลอยเสียเงินซื้อลูกบาสใหม่
- จ. ยอมรับผิด เพราะคิดว่าคนเรากควรรับผิดชอบในการกระทำของตนไม่ว่าจะถูกหรือผิด
- ฉ. ยอมรับผิด เพราะถึงอย่างไรระเบียบของวิทยาลัยฯ กำหนดให้ต้องชดใช้เมื่อทำสิ่งของชำรุดเสียหาย
- ช. ไม่ยอมรับผิด เพราะ

เรื่องที่ 5 สุนัขของลุงชาวักถูกลูกสาวของศักดิ์วัย 3 ขวบที่ใบหน้าเป็นแผลเหวอะหวะศักดิ์โกรธที่สุด คว้าไม้ท่อนใหญ่ตีคจะตีสุนัขให้ตาย ชาวบ้านที่วิ่งมาดูเหตุการณ์ก็สนับสนุนให้ศักดิ์ฆ่า เพราะมันเคยกัดลูกหลานของเขาหลายครั้งแล้ว แม่ของศักดิ์ห้ามไว้เกรงจะผิดใจกับลุงชาวซึ่งเป็นเจ้านี่ของแม่ ลุงชาวขอร้องศักดิ์ไม่ให้ฆ่าสุนัขโดยจะให้เงิน 500 บาทตอบแทน ภรรยาและญาติพี่น้องของศักดิ์ขอร้องไม่ให้ศักดิ์ฆ่า

ถ้าท่านเป็นศักดิ์ จะตัดสินใจอย่างไร เพราะเหตุใด ?

- ก. ไม่ฆ่าสุนัข เพราะได้รับปากกับแม่ไว้
- ข. ไม่ฆ่าสุนัข เพราะกลัวลุงชาวแจ้งตำรวจ
- ค. ไม่ฆ่าสุนัข เพราะได้ค่าตอบแทนจากลุงชาวเป็นเงิน 500 บาท

- ___ ง. ไม่ฆ่าสุนัข เพราะเห็นด้วยกับภรรยาและญาติพี่น้อง
- ___ จ. ไม่ฆ่าสุนัข เพราะกลัวผิดศีลข้อหนึ่ง
- ___ ฉ. ไม่ฆ่าสุนัข เพราะคิดว่าชีวิตทุกชีวิตต่างมีค่า สุนัขก็มีชีวิตจิตใจ ควรให้อภัยดีกว่า
- ___ ช. ฆ่าสุนัข เพราะ

เรื่องที่ 6 มาลีเรียนอยู่ในชั้น ม. 1 ของโรงเรียนประจำอำเภอเล็ก ๆ จังหวัดหนึ่ง พอมีโอกาสพักกลางวันในชั่วโมงภาษาไทยครูได้สั่งให้นักเรียนเขียนคำขวัญมาส่งคนละหนึ่งบทซึ่งมีใจความเกี่ยวกับความรับผิดชอบของพลเมืองดี และจะทำการคัดเลือกส่งไปประกวดชิงรางวัลที่จังหวัดด้วย มาลีส่งคำขวัญมีใจความว่า "คุณชา ... อย่าทิ้งขยะไม่เลือกที่นะคะ สงสารพญาดูเออะ"

ถ้าท่านเป็น มาลี ท่านจะเขียนคำขวัญนี้ส่งครูหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

- ___ ก. เขียน เพราะกลัวจะไม่ได้คะแนน
- ___ ข. เขียน เพราะเพื่อนในห้องต่างก็เขียนส่งเข้าประกวดทั้งนั้น
- ___ ค. เขียน เพราะถ้าไม่เขียนส่งอาจถูกครูทำโทษ
- ___ ง. เขียน เพราะจะได้สนใจคนอื่น ๆ และไม่ทำบ้านเมืองสกปรกขาดระเบียบ
- ___ จ. เขียน เพราะต้องการ เป็นนักเรียนที่ดีตั้งใจเล่าเรียนในวิชาที่ครูสอน
- ___ ฉ. เขียน เพราะมีฉะนั้นทางโรงเรียนจะไม่มีคำขวัญมากพอที่จะส่งไปประกวดที่จังหวัด
- ___ ช. ไม่เขียน เพราะ

เรื่องที่ 7 ธงชัยเป็นหัวหน้าห้องและได้รับมอบหมายจากอาจารย์ให้ชักชวนเพื่อน ๆ มาช่วยกันพัฒนาสนามหญ้าในวันเสาร์เพื่อเตรียมไว้เป็นสนามแข่งขันกีฬาในวันจันทร์ แต่ปรากฏว่าในวันเสาร์มีแต่ธงชัยกับเพื่อนอีกสองคนมาเท่านั้น

ถ้าท่านเป็น ธงชัย ท่านจะพัฒนาสนามหญ้านั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

- ___ ก. พัฒนา เพราะยังมีเพื่อนอีกสองคนที่จะช่วยกันพัฒนาให้เสร็จ
- ___ ข. พัฒนา เพราะต้องการให้อาจารย์พอใจและชมเชย
- ___ ค. พัฒนา เพราะถ้างานที่ตั้งไม่เสร็จอาจารย์อาจทำโทษเพื่อน ๆ ที่ไม่มาพัฒนา
- ___ ง. พัฒนา เพราะหัวหน้าห้องที่ดีต้องรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย
- ___ จ. พัฒนา เพราะแม้ว่าเขาจะเป็นหัวหน้าหรือไม่ก็ตามมีฉะนั้นจะไม่เสร็จหน้า
ใช้สนามในวันจันทร์
- ___ ฉ. พัฒนา เพราะกลัวถูกอาจารย์ตำหนิที่ไม่ทำตามที่ตั้ง
- ___ ช. ไม่พัฒนา เพราะ

เรื่องที่ 8 วิไลตั้งใจจะบวชชีพร้าหมณ์เป็นเวลา 15 วัน โดยจะถือศีลแปดอย่าง
เคร่งครัด วันนี้เป็นวันที่วิไลบวชเป็นวันแรก และเมื่อถึงเวลา 19.00 น. วิไลรู้สึก
หิวอาหารและปวดท้องเพราะวิไลเป็นโรคกระเพาะอาหาร ก่อนบวชขอยูก่อนแล้ว

ถ้าท่านเป็น "วิไล" จะตัดสินใจบวชต่อไปหรือไม่เพราะเหตุใด ?

- ___ ก. บวชต่อไป เพราะกลัวถูกพระเถระผู้ใหญ่ตำหนิ
- ___ ข. บวชต่อไป เพราะจะได้รับคำชมเชยจากใคร ๆ ว่ามีความอดทนเป็นเยี่ยม
- ___ ค. บวชต่อไป เพราะต้องการปฏิบัติตามศีลแปดอย่างเคร่งครัด
- ___ ง. บวชต่อไป โดยไม่กล้าทานอาหารแก่หัวหน้าอย่างเพื่อน ๆ ชีพร้าหมณ์ทำกัน
- ___ จ. บวชต่อไป โดยไม่กล้าทานอาหารแต่ดื่มเครื่องดื่มแทนเพราะมีฉะนั้นจะทำให้
ผู้ที่บวชชีพร้าหมณ์พลอยเสียชื่อเสียงไปคิดว่าขาดความอดทน
- ___ ฉ. บวชต่อไปและดื่มเครื่องดื่มแก้หิว เพราะเกรงว่าโรคกระเพาะอาหารจะ
กำเริบมากขึ้นจนไม่อาจบวชได้ครบ 15 วัน
- ___ ช. ตัดสินใจเลิกจากบวชชีพร้าหมณ์ เพราะ

เรื่องที่ 9 ในย่านชุมชนที่มีคนพลุกพล่าน คุณสมศรีขับรถยนต์เพื่อจะไปซื้อของที่ตลาด กับลูกชายวัยแปดขวบ ด้วยความรีบร้อนจึงจอดรถที่ป้ายจอดรถประจำทาง ลูกชายร้องห้ามมารคาไว้อางว่าครูสอนไว้ว่าห้ามจอด คุณสมศรีไม่ฟังเสียง แต่ตำรวจให้สัญญาณห้ามคุณสมศรีจอดรถที่นั่น

ถ้าท่านเป็น ลูกชายคุณสมศรี ท่านจะเตือนมารคาหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

- ก. เตือน เพราะต้องการทำตามที่คุณครูสั่งสอน
- ข. เตือน เพราะต้องการ เป็นพลเมืองที่ดีที่ไม่ทำผิดกฎจราจร
- ค. เตือน เพราะต้องการให้มารคาชมนว่าเป็นเด็กฉลาดแม้เป็นเด็กก็ยังมีกฎจราจร
- ง. เตือน เพราะประชาชนส่วนใหญ่ไม่นิยมจอดรถส่วนตัวในที่ที่จอดรถประจำทางกัน
- จ. เตือน เพราะจะไปกีดขวางการจราจรประจำทางทำให้ผู้โดยสารขึ้นและลงจากรถไม่สะดวกและเป็นสาเหตุหนึ่งของการจราจรที่ติดขัด
- ฉ. เตือน เพราะกลัวตำรวจจะจับมารคาไปปรับและเขาพลอยได้รับความอับอายไปด้วย
- ช. ไม่เตือน เพราะ

เรื่องที่ 10 ฝ่ายจริยธรรมของวิทยาลัยพลศึกษาแห่งหนึ่ง เชิญชวนให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมโดยไปเวียนเทียนในวันมาฆบูชาให้พร้อมเพรียงกัน สมพรรู้สึกอึดอัดใจเพราะพี่สาวของเธอซึ่ง เรียนอยู่อีกสถานศึกษาหนึ่งก็ชวนสมพรไปชมวงดนตรีวงดังที่จัดขึ้นเพื่อหารายได้ซื้ออุปกรณ์การศึกษาและเป็นทุนการศึกษาของนักศึกษาที่ยากจน

ถ้าท่านเป็น สมพร จะตัดสินใจอย่างไร เพราะเหตุใด ?

- ก. ไปเวียนเทียน เพราะจะได้อธิษฐานว่าเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี
- ข. ไปเวียนเทียน เพราะกลัวทางวิทยาลัยฯ คำห็นว่าไม่ให้เข้าร่วมมือ
- ค. ไปเวียนเทียน เพราะจะได้รับคำชมเชยจากอาจารย์ฝ่ายจริยธรรม
- ง. ไปเวียนเทียน เพราะเพื่อนในห้องทุกคนไปเวียนเทียนทั้งนั้น

- ___ จ. ไปเวียนเทียน เพราะลงชื่อแจ้งความจำนงค์กับหัวหน้าห้องไว้แล้ว
- ___ ฉ. ไปเวียนเทียน เพราะเป็นความตั้งใจแต่แรกแล้วแม้ว่าทางวิทยาลัยฯ จะไม่เชิญชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมก็ตาม ก็คิดจะไปเวียนเทียนที่วัดข้างบ้านอยู่แล้ว
- ___ ช. ไปชมดนตรี เพราะ

เรื่องที่ 11 คุณย่าได้เลี้ยงนงลักษณ์มาตั้งแต่เล็ก ๆ ขณะนี้ท่านชรามาก นงลักษณ์มักช่วยพุงคุณย่าเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเธอจะช่วยจูงคุณย่าและหิ้วปิ่นโตอาหารไปถวายพระที่วัดเป็นประจำ เติญในวันนีเพื่อนสนิทของนงลักษณ์ชวนนงลักษณ์ไปช่วยทำอาหาร เนื่องในวันเกิดของคุณแม่ซึ่งจัดเป็นครั้งแรก

ถ้าท่านเป็น นงลักษณ์ จะตัดสินใจอย่างไร เพราะเหตุใด ?

- ___ ก. ไปกับคุณย่า เพราะคุณพ่อสั่งกำชับไว้ถ้าไม่ทำจะถูกเขียน
- ___ ข. ไปกับคุณย่า เพราะจะทำให้มีโอกาสได้รับมรดกเมื่อคุณย่าถึงแก่กรรม
- ___ ค. ไปกับคุณย่า เพราะไม่ต้องการให้คุณย่าเป็นภาระยุ่งยากของคนอื่น ๆ ในบ้าน
- ___ ง. ไปกับคุณย่า เพราะพี่ ๆ และคนในบ้านแนะนำ
- ___ จ. ไปกับคุณย่า เพราะรักและสงสารคนแก่แม่คุณย่าจะเคยเลี้ยงดูเธอมาหรือไม่ก็ตาม เธอเต็มใจปรนนิบัติ
- ___ ฉ. ไปกับคุณย่า เพราะเป็นหน้าที่ที่ลูกหลานจะต้องให้การดูแลรับใช้ช่วยเหลือญาติผู้ใหญ่
- ___ ช. ไปกับเพื่อน เพราะ

เรื่องที่ 12 ชาวเป็นนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาแห่งหนึ่ง ในหมู่บ้านที่ชาวอยู่นั้นกำลังขาดแคลนน้ำ เพราะน้ำในบ่อที่ใช้ยูนันกำลังแห้งงวดลงทุกที ๆ ผู้ใหญ่บ้านขอร้องให้ชาวช่วยขุดบ่อน้ำบาดาลในวันอาทิตย์หน้า ซึ่งตรงกับวันที่ทางวิทยาลัยฯ จะพานักศึกษาทุกคนไปชมศิลปการป้องกันตัวของสมาคมชาวญี่ปุ่นที่กรุงเทพฯ ชาวรู้สึกสงเสใจ

ถ้าท่านเป็น ขาว จะตัดสินใจอย่างไร เพราะเหตุใด ?

- ก. ช่วยชุดบ่อน้ำ เพราะกลัวผู้ใหญ่บ้านคำทนิว่าไม่ช่วย
- ข. ช่วยชุดบ่อน้ำ เพราะต้องการเป็นสมาชิกที่ดีของหมู่บ้าน
- ก. ช่วยชุดบ่อน้ำ เพราะหมู่บ้านจะได้มีน้ำใช้กันอย่างสะดวกสบาย
- ง. ช่วยชุดบ่อน้ำ เพราะคนในหมู่บ้านจะได้รักและชมเชย
- จ. ช่วยชุดบ่อน้ำ เพราะเรื่องของส่วนรวมย่อมสำคัญกว่าส่วนตัว แม้ผู้ใหญ่บ้านจะไม่ชอบรองก็ตาม
- ฉ. ช่วยชุดบ่อน้ำ เพราะญาติพี่น้องของชาวต่างก็ไปร่วมชุดบ่อน้ำกันทุกคน
- ช. ไปกรุงเทพฯ เพราะ

เรื่องที่ 13 ผักกาดเป็นลูกคนโต เรียนหนังสือเก่ง แต่ต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน เพื่อจะขับรถสองแถวแทนพ่อซึ่งประสบอุบัติเหตุรถคว่ำร่างกายพิการ เพราะเขามีน้อง ๆ อีก 6 คนที่จะต้องเลี้ยงและส่งให้หนังสือ ผักกาดอยากจะทำเรียนมากกว่า

ถ้าท่านเป็น "ผักกาด" จะตัดสินใจอย่างไร เพราะเหตุใด ?

- ก. ขับรถแทนพ่อ เพราะต้องการทำหน้าที่ที่ดีของน้อง ๆ
- ข. ขับรถแทนพ่อ เพราะไม่อยากให้น้อง ๆ ต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน
อย่างเขา
- ค. ขับรถแทนพ่อ เพราะไม่อยากให้พ่อแม่โกรธที่ไม่เชื่อฟัง
- ง. ขับรถแทนพ่อ เพราะต้องการให้พ่อแม่ชื่นชมว่าเป็นลูกที่เสียสละอยู่ในโอวาท
- จ. ขับรถแทนพ่อ เพราะเพื่อน ๆ ร่วมชั้นเรียนบอกว่าเขาควรเสียสละเพื่อน้อง ๆ
- ฉ. ขับรถแทนพ่อ เพราะต้องการให้ครอบครัวของเขามีความสุขแม้ตนเองจะไม่มีโอกาสได้เรียนอย่างน้อง ๆ ก็ตาม
- ช. เรียนต่อไป เพราะ

เรื่องที่ 14 อูมาพรถูกล็อตเตอรี่เป็นเงิน 500 บาท และตั้งใจว่าจะแบ่งเงินนี้ไปทำบุญ
 ซอมวัดเก่าแก่ที่อยู่ข้างบ้านที่กำลังออกบุญเรียโรอยู่เป็นจำนวน 100 บาท แต่เพื่อนของ
 อูมาพรมาขอยืมเงินจำนวน 500 บาท โดยยื่นคำให้คอกเบี้ยอย่างงามเพราะจะนำไป
 รักษาลูกซึ่งเกิดป่วยกระหนัสนซึ่งแพทย์คงความเห็นว่าร่ายแรงมาก

ถ้าท่านเป็น อูมาพร จะตัดสินใจอย่างไร เพราะเหตุใด ?

- ก. ให้เพื่อนยืมเงิน เพราะจะไค้คอกเบี้ย
- ข. ให้เพื่อนยืมเงิน เพราะกลัวเพื่อนจะโกรธ
- ค. ให้เพื่อนยืมเงิน เพราะทุกคนในครอบครัวของอูมาพร สนับสนุนว่าควรให้ยืม
- ง. ให้เพื่อนยืมเงิน เพราะจะมีความสุขใจมากถ้าเธอได้มีโอกาสช่วยชีวิต
 เพื่อนมนุษย์ให้รอดตายไค้
- จ. ให้เพื่อนยืมเงิน เพราะถ้าไม่ให้ยืมอาจเป็นการทำลายชีวิตของเด็กทางอ้อม
- ฉ. ให้เพื่อนยืมเงิน เพราะต้องการแสดงให้เพื่อนเห็นว่าเป็นคนมีน้ำใจ
- ช. ไม่ให้ยืม เพราะ

เรื่องที่ 15 เชิดอยู่กับฉันทน์สามีภรรยาด้วยกันมานานหลายปีฉันทน์มีบุตรด้วยกันสองคน เชิด
 และลูก ๆ มักไค้ยินชาวบ้านวิจารณ์เสมอ ๆ ว่าฉันทน์นอกใจสามี ในที่สุดเชิดตกลง
 กับฉันทน์ว่าหากมีข่าวท่านองนี้อีกจะแยกทางกันทันที ตั้งแต่บัดนั้นมาไค้ไม่เกิดเรื่องเช่นนั้น
 กับครอบครัวของเชิดอีกเลย

ถ้าท่านเป็น ฉันทน์ เรื่องท่านองนี้จะเกิดขึ้นกับท่านอีกหรือไม่ เพราะเหตุใด?

- ก. ไม่ยอมให้เกิดขึ้น เพราะกลัวผิดศีลข้อสาม
- ข. ไม่ยอมให้เกิดขึ้น เพราะไค้ให้คำมั่นสัญญากับเชิดไว้
- ค. ไม่ยอมให้เกิดขึ้น เพราะกลัวเชิดจะแยกทางไปจริง ๆ
- ง. ไม่ยอมให้เกิดขึ้น เพราะต้องการให้เชิดและลูกของตนในแง่ดี
- จ. ไม่ยอมให้เกิดขึ้น เพราะเพื่อน ๆ ของฉันทน์แนะนำให้ปรับปรุงตัวเสียใหม่

- ___ ฉ. ไม่ยอมให้เกิดขึ้น เพราะต้องการให้ทุกคนในครอบครัวอยู่กันอย่างมีความสุข
- ___ ช. ไม่แน่ใจ เพราะ

เรื่องที่ 16 ในการแข่งขันบาสเกตบอลรอบชิงชนะเลิศในระดั้มมัธยมศึกษาปีที่หนึ่ง ซึ่งมี "กติกากา" เป็นกรรมการตัดสิน ผู้เล่นทีม ก. มีการเล่นที่รุนแรง แสดงกิริยาไม่สุภาพและ โหดทีม ก. ยังตัดสินบนให้กรรมการตัดสินเข้าข้างคนอื่นด้วย ส่วนทีม ข. เล่นสุภาพ แต่ฝีมือค่อนกว่า โหดทีม ข. ย้ำว่า ถ้ากติกากา ตัดสินเข้าข้างทีม ก. จะเจ็บตัว แต่ถ้า ตัดสินอย่างยุติธรรมจะได้รับรางวัลอย่างงาม

ถ้าท่านเป็น "กติกากา" จะตัดสินกีฬาครั้งนี้อย่างไร เพราะเหตุใด ?

- ___ ก. ไม่เข้าข้างทีม ก. เพราะกลัวทีม ข. ทำร้าย
- ___ ข. ไม่เข้าข้างทีม ก. เพราะได้ปฏิญาณตนแล้วว่าตัดสินอย่างยุติธรรม
- ___ ค. ไม่เข้าข้างทีม ก. เพราะทีม ข. จะให้รางวัลอย่างงาม
- ___ ง. ไม่เข้าข้างทีม ก. เพราะคณะกรรมการตัดสินด้วยกันไม่เห็นด้วย
- ___ จ. ไม่เข้าข้างทีม ก. เพราะต้องการทำหน้าที่กรรมการตัดสินที่ดี
- ___ ฉ. ไม่เข้าข้างทีม ก. หรือ ทีม ข. เพราะต้องการตัดสินอย่างยุติธรรม เป็น ตัวของตัวเองโดยไม่เห็นแก่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด
- ___ ช. เข้าข้างทีม ก. เพราะ

เรื่องที่ 17 วิภาวชชีพรานนท์เป็นวันที่ 14 แล้วซึ่งเธอตั้งใจจะบวชเป็นเวลา 15 วัน คืนนี้ไม่มีภาพยนตร์มาฉายบริเวณวัดที่วิภาวช ภาพยนตร์ที่ฉายกลางแปลงนี้เป็นเรื่องใหม่ที่สนุกน่าดูอย่างมากซึ่งวิภาเคยตั้งใจว่าจะดูก่อนจะบวชชีพรานนท์ วิภากระวนกระวายว่าจะดูดีหรือไม่เพราะถ้าแอบดูก็ไม่มีใครทราบ

ถ้าท่านเป็น วิภา จะตัดสินใจอย่างไรเพราะเหตุใด ?

- ___ ก. ไม่ดู เพราะกลัวถูกชาวบ้านตักเตือนินทา เมื่อเผชิญเห็นเธอเข้า
- ___ ข. ไม่ดู เพราะไม่มีผู้บวชชีพรานนท์คนอื่น ๆ ดูเลย

- ___ ค. ไม่คุย เพราะต้องการได้รับการยกย่องว่าเอาชนะใจตนเองได้
- ___ ง. ไม่คุย เพราะจำทำให้ผู้ที่บวชสีพราหมณ์คนอื่น ๆ พลดอยมัวหมองที่ศักดิ์สิทธิ์
ไม่ได้ไปด้วย
- ___ จ. ไม่คุย เพราะคิดว่าผู้ที่บวชสีพราหมณ์จะต้องไม่คุยการละเล่น ละคร พ้อนรำ
คนศรี
- ___ ฉ. ไม่คุย เพราะต้องการความสงบทางใจในการบวชครั้งนี้มากกว่า แม้ว่า
จะมีใครเห็นว่าคุณภาพบวชหรือไม่ก็ตาม
- ___ ช. คุย เพราะ

เรื่องที่ 18 ประสงค์นั่งรถประจำทางสายหนึ่ง เมื่อถึงที่จอดรถและเห็นตุ๊กตาซึ่งเป็น
ลูกสาวผู้อำนวยบริการโรงเรียนที่ประสงค์สอนอยู่ขึ้นมาบนรถ ประสงค์สังเกตเห็นว่าจะสะ
ที่นั่งของตนให้ตุ๊กตาหรือไม่ เพราะอีกใจหนึ่งเขาก็เกรงว่าจะเป็นการประจบสอพลอ
เอาใจเจ้านายทางออก

ถ้าท่านเป็น ประสงค์ จะตัดสินใจอย่างไร เพราะเหตุใด ?

- ___ ค. ลูกให้หนึ่ง เพราะสงสารผู้หญิงที่เป็นเพศที่อ่อนแอกว่าแม้ว่าตุ๊กตาจะเป็นลูกสาว
ของผู้อำนวยบริการของเขาหรือไม่ก็ตาม
- ___ ข. ลูกให้หนึ่ง เพราะมั่นใจว่าตุ๊กตาจะต้องชมเชยเขาให้คนพ่อเธอฟัง
- ___ ค. ลูกให้หนึ่ง เพราะเห็นผู้ชายคนหนึ่งที่ขำ ๆ เขาก็ลุกขึ้นให้ที่นั่งแก่ผู้หญิงที่ขึ้น
มาบนรถ
- ___ ง. ลูกให้หนึ่ง เพราะกลัวตุ๊กตาไปบอกคนพ่อของเธอว่าประสงค์ไม่มีน้ำใจ
- ___ จ. ลูกให้หนึ่ง เพราะคิดว่าเขาเป็นผู้ชายจะต้องอดทนและเสียสละให้แกสตรีเพศ
เด็ก และคนชรา
- ___ ฉ. ลูกให้หนึ่ง เพราะคนก็มักแสดงออกด้วยการมีน้ำใจ เสียสละแกสตรีเพศ
เด็กและคนชรา
- ___ ช. ไม่ลูกให้ที่นั่ง เพราะ

เรื่องที่ 19 ชงชัยเป็นลูกเสือชาวบ้าน ขณะเดินทางกลับบ้าน เห็นไฟกำลังไหม้บ้านชายผ้า ในตลาดซึ่งอยู่ใกล้บ้านของชงชัยมาก ชงชัยลังเลใจว่าจะช่วยดับไฟก่อนดีหรือไม่ เพราะ เขาก็จะรีบไปเยี่ยมมารดาที่กำลังป่วยอยู่ที่โรงพยาบาล

ถ้าท่านเป็น "ชงชัย" จะตัดสินใจอย่างไร เพราะเหตุใด ?

- ก. ช่วยดับไฟ เพราะลูกเสือที่ดีควรช่วยเพื่อนมนุษย์
- ข. ช่วยดับไฟ เพราะสงสารผู้ที่เดือดร้อนจากไฟไหม้ไม่ว่าบ้านเขาจะอยู่ใกล้ เหตุการณ์หรือไม่ก็ตาม
- ค. ช่วยดับไฟ เพราะเห็นคนอื่น ๆ ต่างช่วยกันดับไฟอย่างขุลงมุน
- ง. ช่วยดับไฟ เพราะไม่อยากให้ไฟไหม้ลามไปบ้านอื่น ๆ เสียหายมากยิ่งขึ้น
- จ. ช่วยดับไฟ เพราะต้องการได้รับการยกย่องว่ากล้าหาญสมที่เป็นลูกเสือชาวบ้าน
- ฉ. ช่วยดับไฟ เพราะถ้าไม่รีบดับไฟ ไฟจะไหม้ลามไปถึงบ้านชงชัย
- ช. รีบไปเยี่ยมมารดา เพราะ

เรื่องที่ 20 ฐานะครอบครัวของวัลลีและวัลลา อยู่ในระดับปานกลาง วัลลีใช้เงินอย่าง ประหยัด ผิดกับวัลลานั้นงสาวที่ชอบใช้เงินฟุ่มเฟือย นิยมซื้อสินค้าต่างประเทศเพื่อจะได้ เป็นคนทันสมัย หลังจากที่วัลลีและวัลลาเรียนจบผลศึกษาและทำการ สอนที่โรงเรียนประถม ใกล้บ้าน พ่อแม่ของวัลลีและวัลลา ซื้อรถให้คนทั้งสองซึ่งไปสอนหนังสือคนละคันเพราะอยู่ คนละโรงเรียนกันโดยวัลลีเลือกเอารถจักรยาน ส่วนวัลลาเลือกเอารถจักรยานยนต์

ถ้าท่านเป็น วัลลี จะเลือกเอารถแบบใด เพราะเหตุใด ?

- ก. เลือกรถจักรยาน เพราะเพิ่งจะเป็นครูเงินเดือนยังน้อย
- ข. เลือกรถจักรยาน เพราะกลัวถูกพ่อแม่ตำหนิว่าไม่ประหยัดอย่างเคย
- ค. เลือกรถจักรยาน เพราะต้องการให้พ่อแม่ชมเชยว่าเป็นคนมัคน้อย
- ง. เลือกรถจักรยาน เพราะเพื่อนฝูงในหมู่บ้านมักใช้จักรยานกันทั้งนั้น
- จ. เลือกรถจักรยาน เพราะ เป็นการลดอุบัติเหตุและช่วยประหยัดน้ำมันของ ประเทศทางอ้อม

- ___ จ. เลือกรถจักรยาน เพราะไม่ต้องซื้อน้ำมัน มีโอกาสออกกำลังกายไปในตัว และเหมาะสมกับตัวเองที่เป็นครูสอนในโรงเรียนใกล้บ้าน
- ___ ข. เลือกรถจักรยานยนต์ เพราะ

เรื่องที่ 21 วันนี้เป็นวันแรกที่นางบุษบวราชีพรหมณ์ ขณะที่นั่งบุษมตัวลงนอนกับเสื้อผ้าน้อยที่ปูบนพื้นดินและอยู่ภายใต้กมลชนาค ที่ตัวของนางบุษจะชคนอนได้พอดี นางบุษรู้สึกว่่าที่เธอนอนนั้นมันแข็งกระด้าง ไม่นอนนุ่มอย่างที่เขาเคยนอนก่อนจะมาบวราชีพรหมณ์

ถ้าท่านเป็น นางบุษ ท่านคิดอย่างไร เพราะเหตุใด

- ___ ก. คิดว่าจะปรับตัวนอนให้หลับ เพราะเพื่อน ๆ ชีพรหมณ์คนอื่น ๆ หลับกันหมดแล้ว
- ___ ข. คิดว่าจะปรับตัวนอนให้หลับ เพราะจะได้ไม่มีใครตำหนิได้ว่าไม่มีความอดทน
- ___ ค. คิดว่าจะปรับตัวนอนให้หลับ เพราะจะได้รับคำชมจากพระเจระผู้ใหญ่และผู้พบเห็นว่ามี ความอดทนดี
- ___ ง. คิดว่าจะปรับตัวนอนให้หลับ เพราะจะได้ปฏิบัติคามศึลแปดอย่างถูกต้อง
- ___ จ. คิดว่าจะปรับตัวนอนให้หลับ เพื่อให้ผู้อื่นที่พบเห็นไม่มองกลุ่มผู้ที่บวราชีพรหมณ์ไปในทำนองขาดความอดทน
- ___ ฉ. คิดว่าสามารถนอนหลับได้อย่าง เป็นสุขตามอัธภาพแม้จะไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวกภายนอกก็ตาม
- ___ ช. ไม่แน่ใจตนเองว่าจะบวกรรมตามที่ตั้งใจไว้ เพราะ

เรื่องที่ 22 หลังบ้านของศักดิ์เป็นที่ดินของลุงชิดซึ่ง เป็นพี่ชายของพ่อศักดิ์ ภรรยาของศักดิ์แนะนำให้ศักดิ์ลอมรั้วเข้าไปในเขตที่ดินของลุงชิดแล้วถือสิทธิ์ครอบครองเสีย แต่ศักดิ์ไม่เห็นด้วยเพราะลุงชิดเคยเลี้ยงดูศักดิ์มาก่อนอีกทั้งจะถูกชาวบ้านครหานินทาได้

ถ้าท่านเป็น ศักดิ์ ท่านก็คอย่างไร เพราะเหตุใด ?

- ___ ก. ไม่โกงที่คิดลุงชิดเพราะกลัวผิดกฎหมาย
- ___ ข. ไม่โกงที่คิดลุงชิดเพราะลุงชิดเคยเลี้ยงดูมาก่อน
- ___ ค. ไม่โกงที่คิดลุงชิดเพราะกลัวชาวบ้านที่ฉินินทา
- ___ ง. ไม่โกงที่คิดลุงชิดเพราะไม่มีใครที่ไหนกล้าโกงที่คิดผู้มีพระคุณกัน
- ___ จ. ไม่โกงที่คิดลุงชิดเพราะจะพลอยทำให้ครอบครัวของลุงชิดเดือดร้อนไม่มีที่อยู่
- ___ ฉ. ไม่โกงที่คิดลุงชิดหรือของใคร ๆ และไม่ว่าจะ เป็นคนที่มีบุญคุณต่อเขาหรือไม่ก็ตาม
- ___ ช. ไม่แน่ใจ เพราะ

เรื่องที่ 23 สมศรีเป็นนักวอลเลย์บอล เบิกลูกวอลเลย์บอลจากอาจารย์มาฝึกซ้อมในตอนเย็น และโค้ชทำลูกวอลเลย์บอลแตก เพื่อน ๆ บางคนแนะนำอย่าให้อาจารย์ทราบแต่บางคนก็ไม่เห็นด้วย เพราะเป็นกฎของโรงเรียนว่าเมื่อทำของเสียหายจะต้องชดใช้

ถ้าท่านเป็น สมศรี จะตัดสินใจอย่างไร เพราะเหตุใด ?

- ___ ก. บอกอาจารย์ตามที่เป็นอย่างจริง เพราะต้องการ เป็นนักเรียนที่ดี
- ___ ข. บอกอาจารย์ตามที่เป็นอย่างจริง เพราะไม่ต้องการให้อาจารย์เข้าใจผิดว่าเพื่อนคนอื่นเป็นคนทำ
- ___ ค. บอกอาจารย์ตามที่เป็นอย่างจริง เพราะต้องการให้อาจารย์ยกโทษให้บ้าง
- ___ ง. บอกอาจารย์ตามที่เป็นอย่างจริง เพราะทำตามที่เพื่อน ๆ เห็นชอบ
- ___ จ. บอกอาจารย์ตามที่เป็นอย่างจริง เพราะคิดว่าพวกเราต้องรับผิดชอบในสิ่งที่ตนทำไปไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นก็ตาม
- ___ ฉ. บอกอาจารย์ตามที่เป็นอย่างจริง เพราะกลัวอาจารย์ลงโทษหนักถ้ารู้ความจริงที่หลัง
- ___ ช. ไม่บอกตามที่เป็นอย่างจริง เพราะ

เรื่องที่ 24 ลุงมีอยู่ต่างจังหวัดเพิ่งเข้ากรุงเทพฯ วันนี้เอง ขณะที่ลุงมีจะข้ามถนน ทั้ง ๆ ที่ลุงมีสามารถที่จะข้ามถนนในขณะนั้นได้ทันทีก็ตามอย่างคนอื่น ๆ ที่กำลังข้ามอยู่ แต่ลุงมีก็ไม่ข้ามกลับต้องเดินไปอีกไกลเพื่อจะข้ามที่ทางม้าลาย

ท่านจะข้ามถนนอย่าง ลุงมี หรือไม่ เพราะเหตุใด ?

- ก. ข้าม เพราะเพื่อน ๆ ส่วนใหญ่นิยมข้ามทางม้าลาย
- ข. ข้าม เพราะกลัวตำรวจจับไปปรับเสียเงิน
- ค. ข้าม เพราะไม่ต้องการทำตนเองให้เป็นส่วนหนึ่งของสาเหตุที่ทำให้ยวดยานติดขัด
- ง. ข้าม เพราะไม่ต้องการให้ครอบครัวของตนเดือดร้อนหากต้องประสบอุบัติเหตุ
- จ. ข้าม เพราะต้องการให้ใคร ๆ ชมว่าตนเองรู้เรื่องกฎจราจร
- ฉ. ข้าม เพราะกฎจราจรบังคับให้คนข้ามถนนโดยใช่ทางม้าลาย
- ช. ไม่ เพราะ

เรื่องที่ 25 นายพัก เป็นนักเลงสุรา ไม่ชอบทำมาหากิน ต้องให้ภรรยาหาเลี้ยงแทนและมักมีปากเสียงกับภรรยาเสมอ วันหนึ่งพักเมาหมกสติในวงเหล้า หมอได้ช่วยชีวิตไว้ทันและแนะนำให้เลิกดื่มเหล้า พักว่าอุ่นใจว่าจะเลิกเหล้าดีหรือไม่

ถ้าท่านเป็น นายพัก จะตั้งใจเลิกดื่มเหล้าดีหรือไม่ เพราะเหตุใด?

- ก. ได้ เพราะกลัวหมอไม่รักษาให้ถ้าซื้อหมกสติอีก
- ข. ได้ เพราะหมอจะได้พอใจ ชมเชยที่เชื่อฟังหมอ
- ค. ได้ เพราะคิดได้ว่าเขาต้องทำหน้าที่ของสามีที่คือน่าอย่างสามีของคนอื่น ๆ
- ง. ได้ เพราะเพื่อน ๆ ชี้ให้เห็นที่เลิกดื่มแล้วมาแนะนำให้เขาลองเลิกบ้าง
- จ. ได้ เพราะไม่อยากให้ครอบครัวต้องเดือดร้อนที่ตนเองดูแลเขา
- ฉ. ได้ เพราะคิดว่าเหล้าที่ดื่มนั้นเป็นต้นเหตุแห่งความเสื่อมของสุขภาพและจิตใจ
- ช. ไม่ได้ เพราะ

เรื่องที่ 26 วันลอยกระทงปีนี้ ที่วัดข้างบ้านของ จันทรเพ็ญซึ่งพ่อของเธอเป็นกรรมการวัดอยู่ได้จัดงานลอยกระทงขึ้น โดยทางวัดจัดให้มีการจำหน่ายกระทงและชนทรายเข้าวัด เพื่อให้ประชาชนซื้อถวายวัดและหาเงินบูรณะซ่อมแซมโบสถ์

ถ้าท่าน เป็น จันทรเพ็ญ จะมาร่วมงานครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. มา เพราะกลัวชาวบ้านตำหนิว่าเป็นลูกสาวกรรมการวัดแต่ไม่ให้ความร่วมมือ
- ข. มา เพราะต้องการให้ผู้ที่พบเห็นว่าเป็นคนมีใจบุญใจกุศล
- ค. มา เพราะเธอเป็นลูกสาวกรรมการวัดต้องมีหน้าที่ในงานอยู่แล้ว
- ง. มา เพราะเห็นว่าครอบครัวของคณะกรรมการต่างมาร่วมงานทั้งนั้น
- จ. มา เพราะต้องการให้งานลอยกระทงของวัดดำเนินไปด้วยดี
- ฉ. มา เพื่อช่วยสืบทอดประเพณีลอยกระทงไว้ แม้ว่าพ่อของเธอจะเป็นกรรมการวัดหรือไม่ก็ตาม
- ช. ไม่มา เพราะ

เรื่องที่ 27 ในวันอาทิตย์หน้านี้สมเด็จพระสังฆราชจะเสด็จมาที่วัดแห่งหนึ่ง ซึ่งอยู่ใกล้กับโรงเรียนที่แดงเรียนอยู่ ทางโรงเรียนได้ตั้งให้นักเรียนไปร่วมรับเสด็จทุกคนและหลังจากเสร็จงานแล้วจะมีการเลี้ยงอาหารกลางวันด้วย

ถ้าท่านเป็น แดง ท่านจะไปร่วมงานครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. ไป เพราะเพื่อน ๆ ในห้องไปกันทุกคน
- ข. ไป เพราะจะได้หยุดเรียนและทานอาหารกลางวันฟรี
- ค. ไป เพราะถ้าไม่ไปกลัวครูตำหนิ
- ง. ไป เพราะเป็นหน้าที่ของนักเรียนที่ต้องร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน
- จ. ไป เพราะตนเองเป็นส่วนหนึ่งของคณะนักเรียนควรให้ความร่วมมือ
- ฉ. ไป แม้ว่าทางโรงเรียนจะไม่บังคับก็ตามเพราะเขาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ควรรักในสถาบันศาสนา
- ช. ไม่ไป เพราะ

เรื่องที่ 28 มาลีไปจ่ายตลาดเพื่อเตรียมอาหารไว้ไปทำบุญวันพระพรุ่งนี้ พอสั่งให้ มาลีซื้อปลาตาย จะได้ไม่ต้องทำมาปและไคร้คาถูกควย ส่วนที่ ๆ ของมาลีบอก ให้ซื้อปลาเป็นคึกว่าเพราะเนื่อร่อยกว่า พระจะได้ฉันอาหารมาก ๆ

ถ้าท่านเป็น มาลี จะเลือกซื้อปลาแบบใด เพราะเหตุใด ?

- ก. ซื้อปลาตาย เพราะกลัวพ่อแม่โกรธที่ไม่ทำตามสั่ง
- ข. ซื้อปลาตาย เพราะได้รับปากพ่อแม่ไว้ก่อนไปจ่ายตลาด
- ค. ซื้อปลาตาย เพราะจะได้เป็นที่พอใจของพ่อแม่
- ง. ซื้อปลาตาย เพราะกลัวผิดศีลข้อหนึ่ง
- จ. ซื้อปลาตาย เพราะเชื่อที่เพื่อน ๆ แนะนำ
- ฉ. ซื้อปลาตายแม้ว่าพ่อแม่จะไม่สั่งก็ตามเพราะไม่อยากทำลายสิ่งมีชีวิตใด ๆ
- ช. ซื้อปลาเป็น เพราะ

เรื่องที่ 29 "อรชร" ตั้งใจบวชชีพรหมณ์เป็นเวลา 15 วัน ในการนี้และแม่ชีอาวุโส ได้ฝึกอรชรฝึกสมาธิโดยนั่งฝึกในท่านั่งชัศสมาธิ เท้าขวาทับเท้าซ้าย มือประสานกัน เบื้องหน้าทับนคักให้มือขวาทับมือซ้าย นิ้วหัวแม่มือจรดกันพอดี โดยนั่งฝึกเป็นเวลานาน สัปดาห์ 2 ชั่วโมง ขณะฝึกอรชรรู้สึกปวดเมื่อย เหน็บชาที่เท้า

ถ้าท่านเป็น "อรชร" ท่านก็จะบวชต่อไปจนครบ 15 วันหรือไม่ เพราะเหตุใด?

- ก. บวช เพราะแม่ชีอาวุโสจะคอยช่วยเหลือ
- ข. บวช เพราะกลัวแม่ชีอาวุโส จะตำหนิว่าไม่มีความอดทน
- ค. บวช เพราะไม่ต้องการให้แม่ชี ผู้ควบคุมการฝึกสมาธิตำหนิกลุ่มผู้บวชชีพรหมณ์ ทั้งกลุ่ม
- ง. บวช เพราะเพื่อน ๆ ที่บวชชีพรหมณ์ต่างฝึกสมาธิโดยไม่บิปราก
- จ. บวช เพราะทำตามระเบียบของผู้ที่บวชชีพรหมณ์
- ฉ. บวชไม่ว่าแม่ชี จะฝึกให้นั่งสมาธิท่านใดก็ตามเพราะต้องการฝึกให้ใจสงบ
- ช. ไม่นั่งใจ เพราะ

เรื่องที่ 30 สุขมีวัวตัวหนึ่งซึ่งเจ็บ เมื่อสัตวแพทย์ตรวจรักษาพบว่า วัวของสุขเป็นโรค ซึ่งกำลังระบะคอยู่ในขั้นรุนแรงมาก สัตวแพทย์แนะนำให้สุขฆ่าวัวตัวนั้นมิฉะนั้นเชื้อโรค จะแพร่ต่อไปยังวัวของคนอื่น แต่มารดาและภรรยาของเขาไม่เห็นด้วย

ถ้าท่านเป็น สุข ท่านจะตัดสินใจอย่างไร เพราะเหตุใด ?

- ก. ไม่ฆ่าวัว เพราะมารดาและภรรยาของเขาไม่ยอมให้ฆ่า
- ข. ไม่ฆ่าวัว เพราะกลัวจะติดเชื้อหนึ่ง
- ค. ไม่ฆ่าวัว เพราะจะได้รับคำชมว่าเป็นคนใจบุญ
- ง. ไม่ฆ่าวัว เพราะเกรงว่าชาวบ้านจะตำหนิได้ว่าใจร้ายต่อสัตว์เลี้ยง
- จ. ปลดปล่อยวัวตายเองเพราะไม่อยากทำลายสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย
- ฉ. ปลดปล่อยวัวตายเองเพราะไม่อยากเห็นมารดาและภรรยาเศร้าเสียใจ
- ช. ฆ่าวัวให้ตาย เพราะ

เรื่องที่ 31 มานะเรียนอยู่ในชั้น ม. 1 เขาเดินไปโรงเรียนทุกเช้า สิ่งที่มานะทำเป็นนิสัยก็คือไม่เดินลัดสนามตามกฎของโรงเรียนทั้ง ๆ ที่เด็กคนอื่น ๆ มักจะเดินลัดสนาม อยู่บ่อย ๆ ครูจึงมักชมเชยมานะหน้าแถวอยู่เสมอ ๆ

ถ้าท่านเป็น มานะ ท่านจะเดินลัดสนามโรงเรียนหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

- ก. ไม่ เพราะนักเรียนโรงเรียนนี้ส่วนใหญ่ไม่เดินลัดสนาม
- ข. ไม่ เพราะเป็นหน้าที่ที่นักเรียนจะต้องปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน
- ค. ไม่ เพราะต้องการได้รับคำชมเชยจากอาจารย์
- ง. ไม่ เพราะต้องการหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ
- จ. ไม่ เพราะไม่ต้องการให้สนามของโรงเรียนเสีย
- ฉ. ไม่ เพราะต้องการรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน
- ช. เดิน เพราะ

เรื่องที่ 32 อำนาจเลี้ยงนกพิลาปไว้ส่งข่าวสาร เขาให้อาหารมัน ดูแลเอาใจใส่มัน
อย่างดี และเมื่อใดที่นกเขาเจ็บป่วยเขาก็จะพามันไปให้สัตว์แพทย์รักษา

ท่านคิดว่า ท่านจะดูแลนกพิลาปอย่างอำนาจ หรือไม่ เพราะเหตุใด ?

- ก. ทำเช่นเดียวกัน เพราะคิดว่าคนที่เลี้ยงนกก็น่าเช่นนี้กันทั้งนั้น
- ข. ทำเช่นเดียวกัน เพราะเป็นหน้าที่ที่เจ้าของสัตว์เลี้ยง
- ค. ทำเช่นเดียวกัน เพราะมีฉะนั้นโรคจะแพร่ไปยังนกตัวอื่น ๆ ต่อไป
- ง. ทำเช่นเดียวกัน เพราะถ้าไม่มีนกตัวนี้ จะต้องเสียเวลาเดินทางไปส่งข่าว
ควยตนเอง
- จ. ทำเช่นเดียวกัน เพราะเป็นการตอบแทนคุณที่มันช่วยส่งข่าวสารให้
- ฉ. ทำเช่นเดียวกัน เพราะส่งสารที่มันไม่อาจหาหมอให้ช่วยรักษาโรคได้อย่างคน
- ช. ไม่ทำ เพราะ

เรื่องที่ 33 ดุงมา มีลูกหลายคน ฐานะยากจนมาก วันหนึ่งหลังจากดุงมาลี้ภัยจากรบจ้าง
เซ็นรตส่งของ และได้เงินมาเป็นจำนวนพอที่จะใช้เลี้ยงครอบครัวไปได้นี้เดียว ระหว่าง
ทางดุงมาพบชายแก่คนหนึ่งนั่งอยู่ริมถนน และขอทานจากดุงมาเพื่อไปซื้ออาหารกินเพราะ
อดข้าวมาหลายวันแล้ว

ถ้าท่านเป็นดุงมา จะตัดสินใจอย่างไร เพราะเหตุใด ?

- ก. ให้เงินชายแก่บ้าง เพราะความดีอาจสนองตอบให้ร่ำรวยขึ้นมาบ้าง
- ข. ให้เงินชายแก่บ้าง เพราะต้องการ เป็นพลเมืองดี
- ค. ให้เงินชายแก่บ้าง เพราะสงสารและรู้ซึ่งถึงความยากจนได้ดี
- ง. ให้เงินชายแก่บ้าง เพราะชีวิตของดุงมาเคยขอความช่วยเหลือคนอื่นมาเหมือนกัน
- จ. ให้เงินชายแก่บ้าง เพราะครอบครัวของชายแก่อาจคอยเงินจากชายแก่อยู่ก็ได้
- ฉ. ให้เงินชายแก่บ้าง เพื่อตัดความรำคาญ
- ช. ไม่ให้เงินชายแก่เลย เพราะ

เรื่องที่ 34 เคนเป็นนักศึกษาวิทยาลัยพณิชยการแห่งหนึ่ง เรียนดี ประพฤติดีแต่ฐานะยากจน เขาไม่แน่ใจว่าจะมีเงินพอที่จะเรียนจบหรือไม่ วันหนึ่ง เคนทราบจากเพื่อนว่าที่วัดใกล้วิทยาลัยฯ ของเขานั้นถูกคนร้ายขโมยพระพุทธรูปที่เก่าแก่ไปซึ่งชาวบ้านต่างเสียศรัทธา เพราะเป็นที่เคารพเลื่อมใสมาก ชาวบ้านช่วยกันบริจาคเงินเป็นจำนวน 5,000 บาท เพื่อให้แก่คนบอกตัวคนร้ายได้ เคนรู้ดีว่าขโมยก็คือเพื่อนรักของตนเอง

ถ้าท่านเป็น เคน ท่านจะตัดสินใจอย่างไร เพราะเหตุใด ?

- ก. บอกทางวัด เพราะไม่ต้องการพูดปก
- ข. บอกทางวัด เพราะเพื่อน ๆ ในห้องลงความเห็นว่าเป็นให้บอก
- ค. บอกทางวัด เพราะจะได้เงินรางวัลไว้ใช้
- ง. บอกทางวัด เพราะต้องการให้ทางวัดและชาวบ้านได้พระพุทธรูปคืนมาไว้กราบไหว้บูชาต่อไป
- จ. บอกทางวัดและไม่ขอรับเงินรางวัลแต่อย่างใด เพราะไม่อยากให้ศาสนสมบัติถูกทำลายโดยเขาไม่ได้ให้ความช่วยเหลือเลย
- ฉ. บอกทางวัดเพราะกลัวถูกเข้าใจผิดที่หลังว่าสมรู้ร่วมคิดกับเพื่อน
- ช. ไม่กล้าบอกทางวัด เพราะ

เรื่องที่ 35 โรงเรียนที่เอกเรียนอยู่ออกกฎห้ามนักเรียนออกนอกบริเวณโรงเรียนโดยไม่ได้รับอนุญาต และในช่วงเวลาพักเที่ยงวันหนึ่ง บ้านหลังที่ติดกับโรงเรียนเกิดอุบัติเหตุไฟช็อตขึ้นและกำลังจะไหม้ลามไปยังหลังอื่น ๆ ที่อยู่ติด ๆ กันอีกหลายสิบหลัง เอกเป็นคนแรกที่เห็นเหตุการณ์จึงแอบหนีออกไปช่วยดับไฟไหม้ที่ ส่วนอรรถ ซึ่งอยู่ใกล้ ๆ เอก ตั้งใจอยู่ว่าจะไปช่วยดับไฟไหม้หรือไม่เพราะกลัวผิดกฎของโรงเรียน

ถ้าท่านเป็น อรรถ จะตัดสินใจอย่างไร เพราะเหตุใด ?

- ก. ไปช่วยดับ เพราะอาจได้รับการยกย่องชมเชยจากครู
- ข. ไปช่วยดับ เพราะต้องการทำหน้าที่ของนักเรียนที่ดี
- ค. ไปช่วยดับ เพราะเห็นเอกไปดับไฟก่อนอย่างน้อยก็มีเพื่อนที่ผิดกฎโรงเรียนด้วยกัน

- ___ ง. ไปช่วยดับไฟ เพราะกลัวไฟจะไหม้ลามบ้านหลังที่อยู่ติด ๆ กันไปเสียหายมากขึ้น
- ___ จ. ไปช่วยดับไฟ เพราะกลัวถูกตำหนิว่าเป็นคนไม่มีน้ำใจ
- ___ ฉ. ไปช่วยดับไฟ เพราะไม่ต้องการเห็นผู้อื่นเดือดร้อนแม้จะต้องถูกลงโทษที่หนีออกนอกบริเวณโรงเรียนก็ยอม
- ___ ช. ไม่ช่วยดับไฟ เพราะ

เรื่องที่ 36 ขโมยได้ขึ้นบ้านของเพื่อนของพร เจ้าของบ้านยิงขโมยจนบาดเจ็บและหนีไปใต้พุ่มของมีค่ามากมาย เพื่อนของพรจำหน้าขโมยไม่ได้และได้เล่าให้พรฟัง สองวันต่อมาพรพบชายคนหนึ่งบาดเจ็บสาหัสนอนหลับอยู่ในสวน พรไม่แน่ใจว่าจะ เป็นขโมยคนที่เพื่อนเล่าหรือไม่ ชายคนนี้ได้ขอร้องให้พรพาไปหาหมอเพื่อรักษาโดยจะมอบสิ่งที่มีขโมยมาให้ครึ่งหนึ่ง แต่ถาพรไม่ทำตามที่ขอร้อง เขาจะฆ่าพร

ถ้าท่านเป็น พร จะตัดสินใจอย่างไร เพราะเหตุใด ?

- ___ ก. พาโจรไปหาหมอ เพราะกลัวถูกยิงตาย
- ___ ข. พาโจรไปหาหมอ เพราะจิตใจของมีค่าตอบแทน
- ___ ก. พาโจรไปหาหมอ เพราะอยู่ในสภาวะที่จำยอมที่ต้องเอาตัวรอดไว้ก่อน
- ___ ง. พาโจรไปหาหมอ เพราะทำหน้าที่ของพลเมืองดีแล้วไปแจ้งตำรวจที่หลัง
- ___ จ. พาโจรไปหาหมอ เพราะสงสารที่เห็นเขาได้รับทุกข์ทรมานแล้วจึงไปแจ้งตำรวจที่หลัง
- ___ ฉ. ไม่ให้ความช่วยเหลือใด ๆ เพราะถ้าชายคนนี้นายดีแล้วอาจจะไปปล้นคนอื่นต่อไป
- ___ ช. ไม่พาไปหาหมอ เพราะ

เรื่องที่ 37 ศาลารักข้างบ้านของบุญช่วยทรุดโทรมมาก ทางวัดเชิญชวนให้ชาวบ้านช่วยกันบริจาคโดยทางวัดจะประกาศเกียรติคุณทาง เครื่องขยายเสียงและออกใบอนุโมทนาบัตรให้ แต่เขามีเงินไม่มากพอที่จะทำบุญได้

ถ้าท่านเป็น บุญช่วย จะร่วมทำบุญครั้งนี้ด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

- ก. ทำ เพราะจะได้ชื่อว่าเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี
- ข. ทำ เพราะเกรงว่าทางวัดตำหนิว่าอยู่ใกล้วัดแต่ไม่มีศรัทธาในเรื่องบุญกุศล
- ก. ทำ เพราะจะได้รับประกาศเกียรติคุณและใบอนุโมทนาบัตร
- ง. ทำ เพราะเพื่อนบ้านใกล้เคียงต่างไปร่วมบริจาคทั้งนั้น
- จ. ทำ เพราะต้องการจะช่วยทำนุบำรุงพุทธศาสนาให้เจริญอยู่ในสังคมไทยต่อไป
- ฉ. ทำ แม้ว่าจะได้รับใบอนุโมทนาบัตรหรือประกาศเกียรติคุณหรือไม่ก็ตาม
- ช. ไม่ทำ เพราะ

เรื่องที่ 38 โสภีอยากได้เสื้อสวย ๆ ในตู้โชว์ของห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง ขณะที่เดินชมสรรพสินค้าอยู่นั้น โสภีพบกระเป๋าสตางค์ตกอยู่และไม่มีหลักฐานบอกว่าเป็นของใคร กระเป๋านั้นมีเงินอยู่ 200 บาท เพื่อน ๆ ของโสภี แนะนำให้นำไปมอบให้ตำรวจเพื่อประกาศหาเจ้าของ แต่เพื่อนบางคนบอกให้เก็บไว้ดีกว่าจะได้ชื่อเสื้อสวย ๆ ได้

ถ้าท่านเป็น โสภี จะตัดสินใจอย่างไร เพราะเหตุใด ?

- ก. นำกระเป๋าสตางค์ไปให้ตำรวจ เพราะกลัวเพื่อนบางคนตำหนิว่าเห็นแก่ได้ แม้แต่เงินเพียง 200 บาท
- ข. นำกระเป๋าสตางค์ไปให้ตำรวจ เพราะจะได้รับค่าชมจากตำรวจและเจ้าของเงิน
- ก. นำกระเป๋าสตางค์ไปให้ตำรวจ เพราะไม่ต้องการให้เจ้าของกระเป๋าคือคนอื่น
- ง. นำกระเป๋าสตางค์ไปให้ตำรวจ เพราะต้องการได้ชื่อว่าเป็นพลเมืองดี
- จ. นำกระเป๋าสตางค์ไปให้ตำรวจ เพราะคิดว่ามันไม่ใช่ของของคนแม้ว่าเงินในกระเป๋านั้นจะมีมากหรือน้อยก็ตาม

- ___ ด. นำกระเป๋าสตางค์ไปให้ตำรวจ เพราะเพื่อน ๆ ส่วนใหญ่เห็นชอบ
- ___ ข. ไม่นำกระเป๋าสตางค์ไปให้ตำรวจ เพราะ

เรื่องที่ 39 "อนงค์" เลี้ยงแมวไว้ตัวหนึ่ง มันช่วยจับหนูทุกคืน ครั้งหนึ่งมันกระโดดจะจับ หนูแมวพลาด ทำให้ไม้แน่นหนาใหญ่ที่ฝังอยู่มองมาที่ขามันจนได้รับบาดเจ็บมาก อนงค์ ช่วยดูแลรักษาจนมันหายดีและจับหนูได้เก่งเหมือนเดิม ถ้าท่านเป็น อนงค์ จะตัดสินใจ อย่างไร เพราะเหตุใด ?

- ___ ก. ช่วยรักษา เพราะเป็นหน้าที่ของเจ้าของสัตว์เลี้ยง
- ___ ข. ช่วยรักษา เพราะคนส่วนใหญ่ก็ช่วยดูแลรักษาสัตว์เลี้ยงทั้งนั้น
- ___ ค. ช่วยรักษา เพราะกลัวเพื่อนบ้านใกล้เคียงจะครหานินทาได้ว่าใจดำ
- ___ ง. ช่วยรักษา เพราะถ้าแมวไม่หายหนูจะชุมและคนในบ้านจะเดือดร้อนที่หนู นำโรคมาสู่คนได้
- ___ จ. ช่วยรักษา เพราะคิดว่าความเมตตาช่วยเหลือสัตว์เมื่อมันได้รับทุกข์ เป็นสิ่ง สำคัญเหนืออื่นใด
- ___ ฉ. ช่วยรักษา เพราะเพื่อนบ้านใกล้เคียงจะได้ยกย่องว่าเป็นคนมีใจเมตตา ต่อสัตว์
- ___ ช. ปล่อยให้มันหายเอง เพราะ

เรื่องที่ 40 "นคร" จะออกไปตรวจดูความเรียบร้อยภายในคอกปศุสัตว์ของเขาทุกวัน เขาเป็นหัวหน้าหมู่บ้านอีกด้วย วันหนึ่งเขาพบว่าแม่วัวพันธุ์ดีเยี่ยมของคนอื่นหลงเข้ามาใน ฟาร์มของเขา พ่อของนครบอกให้เก็บเรื่องเงียบไว้ก่อน รอจนกว่าแม่วัวทองแก่ตัวนี้ จะให้ลูกออกมาจนจะได้เลี้ยงดูกรัวไว้ทำเป็นพ่อพันธุ์หรือแม่พันธุ์ต่อไป และถ้าไม่มีใคร มาตามเอาแม่วัวคืนไปก็จะเลี้ยงไว้เอง นครลังเลใจว่าจะทำอย่างไรดี

ถ้าท่านเป็น นคร จะตัดสินใจอย่างไร เพราะเหตุใด ?

- ___ ก. ประกาศหาเจ้าของ เพราะต้องการค้าขายคงสรร เสริฐจากลูกบ้าน
- ___ ข. ประกาศหาเจ้าของ เพราะ เป็นหน้าที่ของหัวหน้าหมู่บ้าน
- ___ ค. ประกาศหาเจ้าของ แม้ว่ารวนั้นจะเป็นวัวพันธุ์ดีหรือไม่ก็ตาม เพราะมันไม่ใช่ของของคน
- ___ ง. ประกาศหาเจ้าของ เพราะคนส่วนใหญ่ในหมู่บ้านก็ทำเช่นนี้
- ___ จ. ประกาศหาเจ้าของ เพราะกลัวตำรวจจับ
- ___ ฉ. ประกาศหาเจ้าของ เพราะไม่ต้องการให้เจ้าของฟาร์มทั้งหลายในหมู่บ้านระแวงซึ่งกันและกัน
- ___ ช. ینگเฉยเสีย เพราะ

เรื่องที่ 41 "ช้อย" ตั้งใจจะพาเพื่อน ๆ ไปทานอาหารที่ภัตตาคารแห่งหนึ่งซึ่งอร่อย ราคาประหยัด เมื่อขับรถไปถึงพบว่าไม่มีที่จอดที่จะจอดได้ เพื่อนบางคนบอกให้จอดตรงป้ายห้ามจอดรถก็ได้เพราะยังมีรถคันอื่น ๆ จอดอยู่ แต่เพื่อนบางคนไม่เห็นด้วยและบอกให้ไปทานที่อื่นแทน ช้อยสังใจใจเพราะไม่มีตำรวจยืนแถว ๆ นั้นเลย

ถ้าท่านเป็น "ช้อย" จะตัดสินใจอย่างไร เพราะเหตุใด ?

- ___ ก. ขับรถไปทานที่อื่น เพราะกลัวตำรวจจับ
- ___ ข. ขับรถไปทานที่อื่น เพราะเพื่อน ๆ เห็นชอบ
- ___ ค. ขับรถไปทานที่อื่น เพราะไม่อยากทำผิดกฎจราจร
- ___ ง. ขับรถไปทานที่อื่น เพราะเพื่อนจะได้ชมว่าเป็นคนมีวัฒนธรรมรู้จักจราจร
- ___ จ. ขับรถไปทานที่อื่น เพราะไม่อยากจอดรถก็คขวางผู้อื่นแม้ว่าตำรวจจะจับหรือไม่ก็ตาม
- ___ ฉ. ขับรถไปทานที่อื่น เพราะไม่ต้องการให้เพื่อน ๆ พลอยเดือดร้อนอับอายไปด้วยถ้าถูกตำรวจจับ
- ___ ช. จอดรถที่ป้ายห้ามจอด เพราะ

เรื่องที่ 42 "มานิจ" อายุเพียง 35 ปี ก็ได้เป็น ส.ส. ชื่อจริง เขามีผลงานดีเกินโดยนำความสำเร็จทาง ๆ มาสู่ท้องถิ่นของเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนในท้องถิ่นนั้นมักจะชมเขาว่าเป็นคนดี อ่อนน้อมถ่อมตน ไม่เยอหยิ่งวางตัวดี เสมอต้นเสมอปลาย แม้เขาจะได้เป็น ส.ส. แต่ก็ยังแสดงความเคารพผู้มีอาวุโสกว่าทุกครั้งและทักทายเพื่อนฝูงเหมือนเดิม ถ้าท่านได้เป็น ส.ส. ท่านจะปฏิบัติตัวอย่าง มานิจ หรือไม่ เพราะเหตุใด ?

- ก. ปฏิบัติ เพราะเป็นหน้าที่ที่ ส.ส. จะต้องปฏิบัติเช่นนั้น
- ข. ปฏิบัติ เพราะต้องการให้ประชาชนเลือกเขาเป็น ส.ส. ในโอกาสต่อไป
- ค. ปฏิบัติ เพราะไม่อยากจะให้ประชาชนกรหาว่าเขาเป็นคนเยอหยิ่งเสมือน
- ง. ปฏิบัติ เพราะต้องการทำประโยชน์แก่ชุมชนและประเทศชาติให้มากที่สุด
- จ. ปฏิบัติ เพราะญาติพี่น้องบอกให้ทำตัวเช่นนั้น
- ฉ. ปฏิบัติ ไม่ว่าจะได้เป็น ส.ส. หรือไม่ เพราะคุณค่าของคนอยู่ที่ความมีคุณธรรม ไม่ได้อยู่ที่ยศฐาบรรดาศักดิ์
- ช. ไม่ปฏิบัติเช่นนั้น เพราะ

เรื่องที่ 43 ในกรไปเที่ยวและนำอาหารไปรับประทานด้วยตามสวนสาธารณะ น้ำตก สนามเด็กเล่น ฯลฯ "ธิดา" ซึ่งเป็นหัวหน้าห้องจะเตรียมถุงไปด้วยเสมอสำหรับใส่เศษขยะและเศษอาหารที่เหลือใช้เพื่อรวบรวมไปทิ้งในถังขยะ

ถ้าท่านเป็น "ธิดา" จะทำอย่างนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

- ก. ทำ เพราะไม่ต้องการถูกตำหนิจากผู้พบเห็น
- ข. ทำ เพราะได้รับการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่และครู
- ค. ทำ เพราะไม่อยากจะเห็นบ้านเมืองสกปรกซาดระเบียบและทนไม่ได้ที่ตนเป็นคนเห่ๆของความซาดระเบียบ
- ง. ทำ เพราะต้องการให้ผู้ที่พบเห็นการกระทำชมเชย
- จ. ทำ เพราะทำตามหน้าที่ของหัวหน้าห้องที่ดี

- ___ ฉ. ทำ เพราะไม่อยากให้ผู้อื่นเคียดแค้นโดยเฉพาะคนกวาดขยะที่ต้องคอยตาม
เก็บตามหลัง
- ___ ช. ไม่ทำ เพราะ

เรื่องที่ 44 แม่ใช้ให้ "ทอง" ไปซื้อของ ที่ร้านปากซอยของนั้นมีราคา 9 บาท ทอง
ให้เงินไป 10 บาท คนขายซึ่งแก่มากทอนทองด้วยเหรียญห้าบาท เพราะเข้าใจผิดว่า
เป็นเหรียญหนึ่งบาท ทองรีบกำเหรียญนั้นไว้แน่นตั้งใจว่าจะเอาเงินนั้นไปซื้อหนังสือ
การ์ตูนอ่าน เมื่อแม่ของทองทราบเรื่องก็สั่งให้ทองเอาไปคืนมิฉะนั้นจะถูกเขียน
ถ้าท่านเป็น "ทอง" จะตัดสินใจอย่างไร เพราะเหตุใด ?

- ___ ก. คืนเงินชายแก่ เพราะทำตามแม่สั่ง
- ___ ข. คืนเงินชายแก่ เพราะกลัวถูกแม่เขียน
- ___ ค. คืนเงินชายแก่ เพราะชายแก่เจ้าของร้านจะได้ชมเชย
- ___ ง. คืนเงินชายแก่ เพราะสงสารชายแก่ที่ต้องขาดทุนเท่ากับว่าทองโกงของ
ชายแก่คนนั้น
- ___ จ. คืนเงินชายแก่ เพราะคิดว่าเป็นยาปล
- ___ ฉ. คืนเงินชายแก่ เพราะคิดว่าไม่ควรสร้างความเคียดแค้นให้ชายแก่และครอบครัว
ซึ่งอาจมีปากเสียงกัน
- ___ ช. ไม่คืนเงินชายแก่ เพราะ

✓ เรื่องที่ 45 "ภิรมย์" เป็นนักสังคมสงเคราะห์ ฐานะร่ำรวย ใจดีจนเป็นที่รู้จักกันว่า
แม่พระของชุมชนหนึ่ง นายเป็รื่องซึ่งเป็นนักเลงการพนันได้ยื่นข้อเสนอเสียงของคุณภิรมย์จึง
มาพบเพื่อขอยืมเงินจำนวน 5,000 บาท เพื่อจะนำไปรักษาภรรยาที่กำลังป่วยหนัก
จากโรคมะเร็งร้ายโดยนำลูกสาวมาขอให้เป็นเค็กรับใช้ คุณภิรมย์จนกว่าจะมีเงินมาคืน
ให้ทั้งนี้เพราะไม่มีอะไรที่จะนำมาเป็นหลักประกันเพราะเขานำไปเล่นการพนันเสียหมด
แล้ว เพื่อนบ้านคุณภิรมย์คัดค้านว่าอย่าให้ แต่สามีคุณภิรมย์ให้ลองดูสักครั้ง
ถ้าท่านเป็น "คุณภิรมย์" ท่านจะให้ความช่วยเหลือหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

- ___ ก. ช่วยเหลือ เพราะเชื่อตามที่สามีบอก
- ___ ข. ช่วยเหลือ เพราะเป็นหน้าที่ของนักสังคมสงเคราะห์ที่จะต้องให้ความช่วยเหลือ
- ___ ค. ช่วยเหลือ เพราะกลัวเบรื่องทำร้ายถ้าไม่ช่วย
- ___ ง. ช่วยเหลือ เพราะกลัวเสื่อมเสียชื่อเสียงที่สร้างสมเอาไว้
- ___ จ. ช่วยเหลือ เพราะไม่ต้องการเห็นคนในครอบครัวนำเบรื่องเคื่อกร่อน
- ___ ฉ. ช่วยเหลือ เพราะเต็มใจที่ได้มีโอกาสช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์แม้ว่านายเบรื่อง
จะไม่นำลูกสาวมาเป็นตัวประกันก็จะให้ยืมเงิน
- ___ ช. ไม่ให้ความช่วยเหลือ เพราะ

ขอขอบคุณนักศึกษาทุกคนที่ให้ความร่วมมือ เป็นอย่างดียิ่ง

ผลของการบวชชีพราหมณ์ต่อระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในจังหวัดภาคกลาง

บทคัดย่อ

ของ

อโนชา จังจริง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

เมษายน 2529

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของ นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ในจังหวัดภาคกลางที่บวชชีพราหมณ์ เป็นระยะเวลา 15 วัน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีความแตกต่างกันในด้านการอบรมเลี้ยงดูและระดับฐานะของเศรษฐกิจของครอบครัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักศึกษาวิชาครูชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้น ป.กศ. สูง ปีที่ 1 ปีการศึกษา 2527 ของวิทยาลัยพลศึกษา ในจังหวัดภาคกลาง ซึ่งได้แก่ วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทอง สุพรรณบุรี สมุทรสาคร และกรุงเทพฯ จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามประวัติส่วนตัว เกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู และแบบทดสอบ วัตรระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ผลของการศึกษาปรากฏว่า

1. นักศึกษาที่บวชชีพราหมณ์เป็นระยะเวลา 15 วัน มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมค่อนข้างสูงกว่าก่อนบวชอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ก่อนการทดลองบวชชีพราหมณ์ นักศึกษากลุ่มที่บวชและกลุ่มที่ไม่ได้บวชชีพราหมณ์ มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่หลังการทดลอง กลุ่มที่บวชชีพราหมณ์มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้บวชอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ก่อนการทดลองบวชชีพราหมณ์ นักศึกษากลุ่มบวชชีพราหมณ์ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลยมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ภายหลังการทดลองนักศึกษากลุ่มบวชชีพราหมณ์ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในทุก ๆ แบบมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ก่อนการทดลองบวชชีพราหมณ์ นักศึกษากลุ่มบวชชีพราหมณ์ มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ มีระดับการให้เหตุผล

เชิงจริยธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และหลังการทดลอง นักศึกษากลุ่มบวชชีพราหมณ์ที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวใน 3 ระดับ มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. หลังการทดลองบวชชีพราหมณ์ นักศึกษากลุ่มบวชชีพราหมณ์ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ไม่แตกต่างกันกับแบบเข้มงวดกวดขันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยแตกต่างกับกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกับกลุ่มที่อบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ผลการให้การบวชชีพราหมณ์แก่กลุ่มทดลองทำให้ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนหลังบวชในกลุ่มที่อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีระดับสูงกว่าก่อนบวชอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มที่อบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าก่อนบวชอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

7. ผลการให้การบวชชีพราหมณ์แก่กลุ่มทดลองทำให้การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนหลังบวชในกลุ่มที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับสูง มีระดับสูงกว่าก่อนบวชอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับปานกลางมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าก่อนบวชอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 และกลุ่มที่มีระดับฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับต่ำมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าก่อนบวชอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE EFFECT OF ENTERING THE BUDDHIST
NUNNERY ON THE LEVEL OF MORAL REASONING
OF THE PHYSICAL EDUCATION COLLEGE STUDENTS
IN THE CENTRAL PROVINCES

ABSTRACT

BY

ANOCHA JUNGJING

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education Degree
Srinakharinwirote University

April, 1986

The main purposes of this experimental study were to study the level of moral reasoning of entering the Buddhist nunnery of the Physical Education College students in the Central provinces and to compare the levels of moral reasoning of the students who came from different types of upbringing, different levels of economic background.

The samples were 80 female students who were studying in the first year in 1984 of the Physical Education College in Angthong, Suphanburi, Samutsakhorn and Bangkok. They were randomly assigned into the experimental group and the control group. The experimental group had been assigned to enter the Buddhist nunnery with the Eight precepts for fifteen days. The Eight precepts are as followed :

1. Abstinence from the destruction of life.
2. Abstinence from taking what is not given.
3. Abstinence from fornication (i.e. any sexual misdemeanour)
4. Abstinence from speaking falsely.
5. Abstinence from spirituous, strong and maddening liquors which are the cause of sloth.
6. Avoid eating at unsuitable times (i.e. after 12 noon)

7. Abstinence from witnessing displays of dancing, singing music and avoid the use of garlands, unguents, scents.

8. Avoid the use of a high or big bed.

The findings are as followed :

1. The level of moral reasoning of the experimental group were significant increased at .01 level after the treatment.

2. Before giving the treatment, there were no significant difference in the level of moral reasoning between the experimental group and the control group at .01 level. After giving the treatment, the level of moral reasoning of the experimental group were significantly higher than the control group at .01 level.

3. Before giving the treatment, there were no significant difference in the level of moral reasoning among the different types of upbringing at .01 level. After giving the treatment, the level of moral reasoning of the students with different types of upbringing were significantly difference at .01 level.

4. There were no significant differences in the levels of moral reasoning at .01 level between the pretests and the posttests of the different types of economic background students.

5. There was no significant difference in the level of moral reasoning at .05 level between the pretest

and the posttest in the democratic child - rearing type and the controled child - rearing type students, while significant differences at .05 level were found both in the democratic child - rearing type and the laissez - faire type, and between the controled child - rearing type students and the laissez - faire type students.

6. The levels of moral reasoning after giving the treatment were significantly higher than before giving the treatment at .05 level of the democratic child - rearing type students, and the controled child - rearing type students. However, there was no significant difference between the pretest and the posttest in the laissez - faire - rearing type students.

7. After giving the treatment, the level of moral reasoning of the higher, the moderate and the lower level of economic background students were significantly higher than before giving the treatment at .05 level.